

**Riksdagens
bankfullmäktiges
berättelse
2019**

Helsingfors 2020

B 20/2020 rd

**RIKSDAGENS
BANKFULLMÄKTIGES BERÄTTELSE
2019**

*

Till riksdagen

Helsingfors 2020

ISSN 1796-9808 (webbpublikation)

Riksdagens
bankfullmäktiges berättelse

2019

Innehåll

Förord	4
Bankfullmäktiges sammansättning 2019.....	5
Del 1. Finlands Bank 2019.....	6
1.1 Finlands Banks uppgifter, bankfullmäktiges ställning och Finlands Banks förvaltning.....	6
Finlands Banks uppgifter och bankfullmäktiges ställning.....	6
Finlands Banks strategi och förvaltning	6
Finlands Banks utmaningar i den närmaste framtiden	7
Finlands Bank utvecklar sin verksamhet	8
Finlands Bank tar sig ansvarsfullt an sina utmaningar	8
Direktionen.....	9
1.2 Europeiska centralbankens penningpolitik och omvärld.....	9
Europeiska centralbankens penningpolitik.....	9
Den makroekonomiska omvärlden	10
ECB:s penningpolitik 2019.....	12
1.3 Finlands Banks verksamhet 2019	15
Beredning och genomförande av penningpolitiken	15
Tillgångsförvaltning	19
Övrig verksamhet.....	20
i. Finlands Banks roll i den finska ekonomiska politiken och prognoser för ekonomin i Finland ...	20
ii. Forskning.....	21
iii. Statistik.....	21
iv. Internationell verksamhet och internationellt samarbete.....	22
v. Kommunikation.....	23
vi. Pengar och betalningar	24
1.4 Handlagda ärenden och bankfullmäktiges bedömning av dem	26
Ärenden rörande förvaltningen och direktionen	26
Fastställande av resultaträkning och balansräkning samt förslag till vinstutdelning.....	28
Uppföljning av Finlands Banks ekonomiska risker.....	29
Andra behandlade ärenden	29
Del 2. Finansinspektionen under 2019.....	31
2.1 Finansinspektionens uppgifter, bankfullmäktiges ställning och Finansinspektionens förvaltning	31
Finansinspektionens uppgifter och bankfullmäktiges ställning.....	31
Finansinspektionens förvaltning.....	31
2.2 Finansinspektionens verksamhet 2019	31
2.3 Handlagda ärenden och bankfullmäktiges bedömning av dem	37
Bankfullmäktiges bedömning av föregående berättelseår och Finansinspektionens åtgärder med anledning av den	37

Bankfullmäktiges bedömning av Finansinspektionens verksamhet 2019	41
Del 3. Särskilda teman.....	43
Artikel 1: Finlands Banks samlade ekonomiska risker	43
Inledning.....	43
Genomförande av penningpolitiken.....	45
Investering av finansiella tillgångar.....	46
Strukturell ränterisk	47
Samlad riskbedömning.....	48
Artikel 2: Riskerna med alltför stor skuldsättning i hushållen och bekämpningen av risker.....	51
De finländska hushållens skuldsättning är rekordstor	51
Hushållens skuldstruktur	52
Makrotillsynspolitiken stöder den finansiella stabiliteten.....	52
Finansministeriets arbetsgrupp sökte lösningar för att dämpa skuldsättningen	53
Kommentarer till förslagen.....	54
Makrotillsynsåtgärder är vanliga i Europa	54
Artikel 3: Kan finanspolitiken stödja penningpolitiken vid nollräntegränsen?	57
Hänvisningar	59
Bilaga 1. Finlands Banks bokslut för 2019	60

Förord

Detta är bankfullmäktiges årliga berättelse till riksdagen enligt 11 § 1 mom. 4 punkten i lagen om Finlands Bank (214/1998).

Bankfullmäktiges berättelse till riksdagen för 2019 innehåller en del om Finlands Banks verksamhet och förvaltning (del 1) och en del om Finansinspektionens verksamhet och förvaltning (del 2) under året. Del 3 innehåller tre artiklar om särskilda teman. I den sista delen (del 4) beskrivs i korthet vissa händelser som ägt rum efter 2019.

Berättelsen bygger delvis på Finlands Banks årsberättelse, Finansinspektionens verksamhetsberättelse och en berättelse till bankfullmäktige från direktionen för Finansinspektionen.

De statistiska siffrorna i berättelsen baserar sig på de uppgifter som fanns tillgängliga i slutet av februari 2020.

Bankfullmäktiges sammansättning 2019

Vid ingången av 2019 bestod bankfullmäktige av följande riksdagsledamöter:

Jokinen, Kalle

Kaikkonen Antti

Kääriäinen, Seppo

Oinonen, Pentti

Urpilainen, Jutta

Vanhanen, Matti

Viitanen, Pia

Vähämäki, Ville

Zyskowicz, Ben

Ordförande var Matti Vanhanen och vice ordförande Pentti Oinonen. Tredje medlem i arbetsdelegationen var Ben Zyskowicz och extraordinarie medlem Jutta Urpilainen.

Riksdagen förrättade val av bankfullmäktige den 18 juni och valde följande ledamöter till medlemmar:

Lindtman Antti

Viitanen Pia

Mäkelä Jani

Vähämäki Ville

Orpo Petteri

Jokinen, Kalle

Lohi Markus

Holopainen Mari

Sarkkinen Hanna

Bankfullmäktige konstituerade sig på sitt sammanträde den 27 juni och utsåg Antti Lindtman till ordförande och Jani Mäkelä till vice ordförande. Till tredje medlem i arbetsdelegationen valdes Petteri Orpo och till extraordinarie medlem Markus Lohi. Sedan Jani Mäkelä avgått från sitt uppdrag valdes Toimi Kankaanniemi till ny bankfullmäktigeledamot vid fyllnadsval i riksdagen den 27 september. Kankaanniemi valdes i Mäkeläs ställe till medlem i arbetsdelegationen och vice ordförande i bankfullmäktige på sammanträdet den 25 oktober 2019. Sedan Hanna Sarkkinen avgått från sitt uppdrag valdes Markus Mustajärvi till ny bankfullmäktigeledamot vid fyllnadsval i riksdagen den 5 november 2019.

Bankfullmäktiges sekreterare var politices doktor *Lauri Kajanoja* och vicehäradshövding *Maritta Nieminen*. Rådgivare i bankfullmäktige var ekonomie doktor *Ari Hyytinen* till och med den 31 maj och politices doktor *Roope Uusitalo* från och med den 1 oktober.

Del 1. Finlands Bank 2019

I den här delen återges verksamheten vid Finlands Bank och penningpolitiken i euroområdet under 2019. Fokus ligger på bankfullmäktiges verksamhet och frågor som är centrala ur dess perspektiv. Finlands Banks verksamhet under året beskrivs mer detaljerat i webbpublikationen *Finlands Banks årsberättelse 2019*.¹

1.1 Finlands Banks uppgifter, bankfullmäktiges ställning och Finlands Banks förvaltning

Finlands Banks uppgifter och bankfullmäktiges ställning

Finlands Bank är en offentligrättslig inrättning som står under riksdagens garanti och vård. Dess ställning läggs fast i Finlands grundlag. Bankens verksamhet regleras av stadgan för Europeiska centralbankssystemet och lagen om Finlands Bank.

Som nationell centralbank och som en del av Europeiska centralbankssystemet (ECBS) är Finlands Banks primära mål att upprätthålla prisstabilitet. Den ska medverka i den penningpolitiska beredningen och genomföra den penningpolitik som fastställts av Europeiska centralbankens (ECB) råd. Finlands Bank ska också främja ett stabilt och effektivt betalnings- och finanssystem samt skapa förutsättningar för stabil ekonomisk tillväxt och god sysselsättning. I verksamheten ingår också operativa centralbanksuppgifter som att ha hand om bankernas betalningssystem och borgen för tillgång och säkerhet i kontantförsörjningen. Dessutom ska banken sörja för att det sammanställs och offentliggörs statistik som behövs för ECB:s verksamhet.

Finlands Bank övervakas av bankfullmäktige, som består av nio riksdagsvalda ledamöter. Bankfullmäktiges uppgifter delas in i tre områden: övervakning, centrala förvaltningsuppdrag och andra uppgifter. Bankfullmäktige lämnar årligen en berättelse till riksdagen om Finlands Banks verksamhet och förvaltning och om de viktigaste ärendena som fullmäktige har behandlat. Dessutom kan bankfullmäktige vid behov lämna berättelser till riksdagen om genomförandet av penningpolitiken och Finlands Banks övriga verksamhet.

Finlands Banks strategi och förvaltning

Finlands Banks verksamhet styrs utifrån dess verksamhetsidé, värderingar, vision och strategi. Andra centrala verktyg för verksamhetsstyrningen är mål- och resultatstyrning, verksamhetsplanering, personal- och budgetramar och samlad riskbedömning.

Verksamhetsidén är att upprätthålla den ekonomiska stabiliteten. Finlands Banks vision är att vara känd som en framåtblickande och effektiv centralbank och en konstruktiv och inflytelserik medlem av Eurosystemet.

Finlands Bank arbetar mot sin vision genom att

1. bygga sitt inflytande på expertis, integritet och forskning
2. säkerställa tillgången till konkurrenskraftiga centralbankstjänster i Finland
3. för sin del sörja för servicenivån på finansmarknaden och i den finansiella infrastrukturen
4. upprätthålla en tillfredsställande kapitaltäckning och likviditet med hänsyn till sina uppgifter och fullgöra sin ekonomiska redovisningsskyldighet mot det finländska samhället
5. sörja för att dess arbetsprocesser är högklassiga, tekniskt avancerade och hållbara
6. bygga upp sin kompetens och professionella konkurrenskraft för morgondagens värld samtidigt som banken sörjer för personalens välbefinnande på lång sikt.

¹ Se <https://arsberattelse.finlandsbank.fi/>.

Finlands Banks utmaningar i den närmaste framtiden

Finlands Banks främsta utmaningar i den närmaste framtiden gäller den penningpolitiska strategin, arbetet för den finansiella stabiliteten under alla omständigheter, den digitala betalningsrevolutionen och ekonomisk-politisk påverkan. Dessutom krävs insatser av centralbanken för att bekämpa klimatförändringen.

Den penningpolitiska strategin

De penningpolitiska målen och metoderna måste kunna utvärderas och ses över förutsättningslöst utifrån forskningsrön och analyser. Efter att konjunkturutsikterna försämrats är det en stor fråga vilket spelrum det finns i penningpolitiken om det blir ekonomisk kris. Centralbanken måste särskilt vara på sin vakt till följd av det upptrappade handelskriget och den skärpta internationella politikens konsekvenser för den ekonomiska utvecklingen och penningpolitiken.

Arbetet för den finansiella stabiliteten

De traditionella bankernas och övriga aktörers affärsmodeller och roller är stadda i förändring. Finansmarknaden är mycket internationell och de nordiska kopplingarna starka. Myndighetssamarbetet väntas öka ytterligare i betydelse. Fortsatt viktiga prioriteringar i arbetet för den finansiella stabiliteten är att bedöma utfallet av makrotillsynspolitik och bredda verktygslådan för makrotillsyn.

Den digitala betalningsrevolutionen

Den digitala betalningsrevolutionen sätter myndigheternas kompetens och förmåga att styra och övervaka utvecklingen av betalningssystemen på prov. Teknikens snabba framfart formar om hela fintech-fältet och bankernas affärsmodeller. Samtidigt minskar användningen av kontanter som betalningsmedel, nya snabbbetalningsformer införs och cyberriskerna ökar. En viktig fråga inom betalningsområdet är också försörjningsberedskapen.

Ekonomisk-politisk påverkan

Finlands Bank bidrar med fakta och forskningsrön från sitt eget verksamhetsområde som underlag för den inhemska debatten och de ekonomisk-politiska besluten. Bankens påverkansarbete i hemlandet fokuserar bland annat på utsikterna för de offentliga finanserna, strukturella reformer och kostnads-konkurrenskraften. Också inom EU behövs strukturella reformer och arbete pågår för att hitta lösningar till svagheterna i EMU.

Klimatförändringen

Klimatförändringen och åtgärderna mot den blev 2019 ett viktigt inslag i bedömningen av Finlands Banks strategiska risker, och hållbarhetsaspekterna gavs överlag ett större utrymme i centralbankens verksamhet.

Läget i början av 2020

Under de första månaderna av 2020 gällde den väsentligaste förändringen i de ekonomiska utsikterna och i centralbankens verksamhet covid-19-pandemin och åtgärderna för att bekämpa den. De bedömdes ha stora negativa konsekvenser för produktionspotentialen, efterfrågan på nyttigheter och finansförmedlingen.

Vid sitt möte den 12 mars beslutade ECB-rådet att tillhandahålla omedelbart finansiellt stöd till euroområdets finansiella system genom att tillfälligt genomföra kompletterande långfristiga refinansieringstransaktioner. För alla pågående riktade långfristiga refinansieringstransaktioner inom den tredje serien kommer villkoren att bli mycket fördelaktigare från juni 2020 till juni 2021. Ytterligare 120 miljarder euro kommer att avsättas för nya tillgångsköp i år för att säkerställa en stark effekt av köpprogrammen för den privata sektorn.

Även banktillsynen reagerade på den snabba förändringen i läget. ECB:s banktillsynsmyndighet informerade den 12 mars om möjligheten för banker som står under dess direkta tillsyn att vara flexibla med vissa kapital- och likviditetskrav. Detta gäller också finländska banker som står under ECB:s direkta tillsyn. I Finland beslutade Finansinspektionens direktion den 17 mars att sänka de kapitalkrav som fastställs nationellt med en procentenhet. Dessa åtgärder ökar bankernas utlåningskapacitet i realekonomin under pandemin.

Syftet med besluten om både penningpolitik och banktillsyn är att företagens och hushållens finansieringsvillkor ska förbli gynnsamma. Under pandemin befinner sig många företag i en situation där en plötslig inkomstminskning kan leda till problem, även om företagets verksamhetsförutsättningar är i sin ordning när ekonomin återgår till det normala. Då är det viktigt att ha tillgång till finansiering.

ECB-rådet fattade den 18 mars beslut om ytterligare åtgärder för att dämpa de ekonomiska konsekvenserna av coronakrisen. Rådet beslutade att inleda ett nytt program för köp av värdepapper (Pandemic Emergency Purchase Programme, PEPP) på grund av pandemin. Inom ramen för programmet förvärvas värdepapper flexibelt till ett värde av 750 miljarder euro. Programmet pågår till utgången av 2020. Köpen omfattar samma värdepapperskategorier som i det nuvarande programmet för köp av värdepapper (APP). Även grekiska statsobligationer kan köpas.

Utöver detta nya köpprogram beslutade ECB-rådet den 18 mars att bredda köpprogrammet för företagsobligationer (CSPP). Samtidigt meddelade rådet också att det utvidgar de godtagbara säkerheterna för sina refinansieringsoperationer.

Finlands Bank beslutade den 15 mars att börja köpa finländska företagscertifikat på nytt. Syftet med beslutet var att öka utbudet av finansiering till finländska företag. I ett första skede dimensionerades programmet till 500 miljarder euro. Finlands Bank beslutade den 19 mars att öka programmets storlek från maximiköp på 500 miljoner euro till 1 miljard euro.

I mars 2020 rådde stor osäkerhet om den framtida utvecklingen av pandemin, dess ekonomiska konsekvenser och eventuella ytterligare åtgärder från centralbankernas sida. ECB-rådet konstaterade den 18 mars att det inom ramen för sina befogenheter kommer att göra allt som krävs för att stödja alla medborgare i euroområdet i den svåra situationen.

Finlands Bank utvecklar sin verksamhet

För att utveckla Finlands Banks verksamhet fattade direktionen i juni 2019 beslut om åtta strategiska spetsprojekt och uppdrag.

År 2019 gjordes också en analys av gränssnitten för samarbetet mellan Finlands Bank och Finansinspektionen. Arbetsfördelningen konstaterades vara i sin ordning och båda myndigheterna ansågs arbeta resurseffektivt. En systematisk kompetenskartläggning genomfördes för att identifiera prioriteringarna för kompetensutvecklingen på Finlands Bank. Till spetsområden valdes dataanalytik, utnyttjande av statistik och data och makrostabilitetsanalys. Fortsatta insatser görs också för att utveckla ledarskaps- och arbetsplatskompetensen.

Finlands Bank tar sig ansvarsfullt an sina utmaningar

Hösten 2019 utvärderade Finlands Bank sin verksamhet med avseende på dess konsekvenser för miljön, ekonomin och samhället. Utvärderingen utmynnade i ett hållbarhetsprogram, som banken fortsätter att leva efter 2020. Programmet fokuserar på insatser för hållbar tillväxt, påverkan genom information och hantering av klimatrisker.

Under året beslutade direktionen också att starta en process för internationell ekonomisk politik. Processen ska stödja chefdirektören och övriga direktionsmedlemmar samt den av Finland utnämnda IMF-styrelsemedlemmen i deras internationella påverkansuppdrag.

Mot slutet av året inleddes förberedelser för att ta fram omvärldsscenarioer och en framtidsvision för Finlands Bank. Scenarierna och visionen sträcker sig fram till 2030. Arbetet utförs 2020. Det är viktigt för Finlands Bank att genuint kunna driva medborgarnas och samhällets intressen också på lång sikt.

Direktionen

Finlands Bank leds av en direktion som består av dess ordförande, dvs. bankens chefdirektör, och två andra medlemmar. Direktionen har hand om Finlands Banks uppgifter och förvaltning, om inte något annat föreskrivs i lag.

Ordförande för direktionen är Olli Rehn och vice ordförande Marja Nykänen. Tredje medlem är Tuomas Välimäki.

Mika Pösö, avdelningschef för ledningens sekretariat, var sekreterare i direktionen fram till den 30 september och juridiska chefen Maritta Nieminen tog över uppdraget den 1 oktober.

Enligt direktionens arbetsfördelning var ansvarsområdena följande:

Direktionens ordförande Olli Rehn:

- beredning av penningpolitiken
- utövande av ekonomiskt-politiskt inflytande i Finland
- extern kommunikation
- internationella ärenden
- internrevision
- medlem av ECB-rådet

Direktionens vice ordförande Marja Nykänen

- finansmarknadsfrågor
- makrotillsynspolitik
- statistik
- juridiska frågor
- ekonomi- och personalförvaltning
- hantering av risker i investeringsverksamheten och penningpolitiken
- säkerhets- och fastighetsfrågor
- processen för finansiell stabilitet
- verksamheten i pensionsfondens ledningsgrupp
- Finansinspektionens direktion, ordförande

Direktionsmedlem Tuomas Välimäki

- investering av finansiella tillgångar
- genomförande av penningpolitik och marknadsoperationer
- akademisk forskning och forskning om transitionsekonomier
- kontantförsörjning och betalningsförmedling
- digitalisering och it-frågor

1.2 Europeiska centralbankens penningpolitik och omvärld

Europeiska centralbankens penningpolitik

Det primära målet för Europeiska centralbanken är att upprätthålla prisstabiliteten. Enligt ECB-rådets definition innebär detta att den årliga konsumentprisökningen ska ligga nära, men under, två procent på medellång sikt. Förutsatt att prisstabiliteten inte äventyras kan ECB också stödja andra mål för den ekonomiska politiken inom EU. I målen ingår bland annat positiv sysselsättningsutveckling och hållbar ekonomisk tillväxt.

ECB-rådet är det högsta beslutande organet i Eurosystemet. Det består av ECB:s samtliga direktionsledamöter och centralbankscheferna i alla euroländer.

En viktig förmedlingskanal för ECB:s penningpolitik är realräntorna. Med realränta avses skillnaden mellan nominell ränta och förväntad inflation. I första hand påverkar ECB de korta realräntorna genom beslut om sina styrräntor, som avser det pris som bankerna betalar för centralbanksfinansieringen. Realräntorna påverkar företagets investeringsbeslut, hushållens konsumtionsbeslut och den makroekonomiska utvecklingen i ett större perspektiv.

På senare år har ECB också tillämpat så kallade extraordinära penningpolitiska åtgärder, bland annat program för tillgångsköp, långfristiga refinansieringsoperationer, negativ inlåningsränta och framtidsindikationer. Målet med åtgärderna har varit att trygga motparternas tillgång till likviditet, säkerställa den penningpolitiska transmissionsmekanismens funktion, garantera finansiell stabilitet på marknaden och lätta på penningpolitiken.

Eurosystemet genomför ECB-rådets penningpolitik med hjälp av ett operativt styrsystem. Till de viktigaste komponenterna i systemet hör marknadsoperationer, stående faciliteter och kassakravssystemet. Med hjälp av styrsystemet påverkas likviditeten i banksystemet och nivån på de korta marknadsräntorna. Normalt erbjuder Eurosystemet bankerna refinansiering i form av lån med varierande löptid mot säkerheter. Vid likvidiserande marknadsoperationer kan motpartsbankerna anhålla om kredit, medan de vid likviditetsindragande transaktioner kan deponera sitt likviditetsöverskott i centralbanken. Kassakravet skapar i sin tur ett strukturellt likviditetsbehov för bankerna. Att den stående faciliteten ger möjlighet till inlåning över natten och kredit till påföljande dag ger bankerna möjlighet att utjämna kortvariga fluktuationer i likviditeten till exempel genom (tillfällig) inlåning över natten.

De säkerheter som bankerna ställer för att låna pengar av centralbanken utgör en viktig del i genomförandet av penningpolitiken och riskhanteringen. För säkerheterna gäller särskilda godtagbarhetskriterier och riskhanteringsmetoder såsom daglig marknadsprissättning och värderingsavdrag, och säkerheterna ska trygga Eurosystemets ställning som kreditgivare.

Den makroekonomiska omvärlden

År 2019 fortsatte den ekonomiska tillväxten, men avmattades märkbart i euroområdet. Antalet sysselsatta fortsatte att öka och arbetslösheten att minska, men långsammare än året innan. Inflationen avtog lite från året innan och var 1,2 procent räknat som ändring på årsnivå av det harmoniserade indexet för konsumentpriser. Den så kallade underliggande inflationen, som rensats för fluktuationer i priserna på energi och livsmedel, var fortfarande svag, drygt 1 procent. Inflationsförväntningarna räknas ut på priserna på finansmarknaden och de sjönk jämfört med året innan.

Diagrammen 1–10 sammanfattar den makroekonomiska och penningpolitiska utvecklingen i euroområdet, i vissa euroländer och i Finland. Diagram 1 visar hur totalproduktionen utvecklades i Finland och euroområdet 1999–2019. Det framgår av diagram 2 att utvecklingstakten för konsumentpris- och kärninflationen år 2019 inte förändrades mycket. Den underliggande inflationen beskriver prisutvecklingen exklusive energi- och livsmedelspriser. Diagram 3 visar att ECB:s penningpolitiska räntor var exceptionellt låga. Diagram 4 visar att även räntorna på statsobligationerna stannade på en låg nivå. Av diagram 5 framgår att bostadspriserna fortfarande steg tydligt inom euroområdet under året, medan förändringen i Finland var liten. Enligt diagram 6 ökade bolånen i Finland i något långsammare takt än i euroområdet i genomsnitt. Diagram 7 åskådliggör hur räntorna på bolån fortsatte att sjunka i euroområdet och i Finland. Av diagram 8 framgår att ökningen av utlåningen till företag inte väsentligen förändrades jämfört med året innan. Diagram 9 visar hur den genomsnittliga räntan på utlåningen till företag fortsatte att sjunka, framför allt i euroområdet. Diagram 10 åskådliggör hur räntorna på både större och mindre företagslån (under 1 miljon euro) fortsatt var låga i euroområdet år 2019.

Diagram 1. Totalproduktion

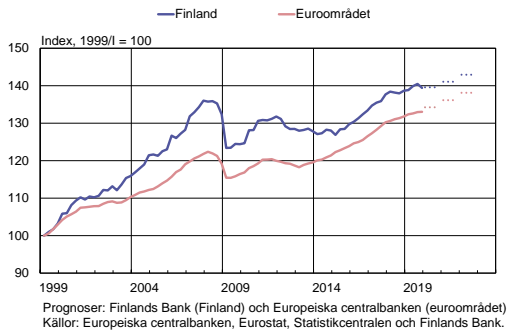

Diagram 2. Inflation

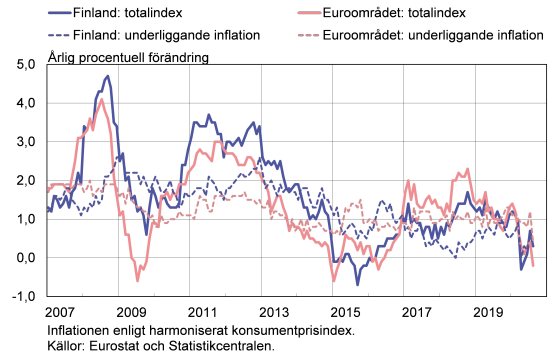

Diagram 3. Penningpolitiska räntor

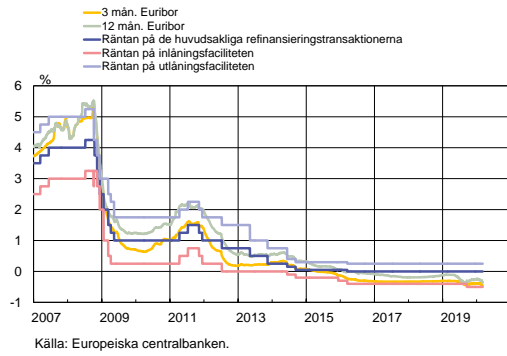

Diagram 4. Räntan på 10-åriga statsobligationer

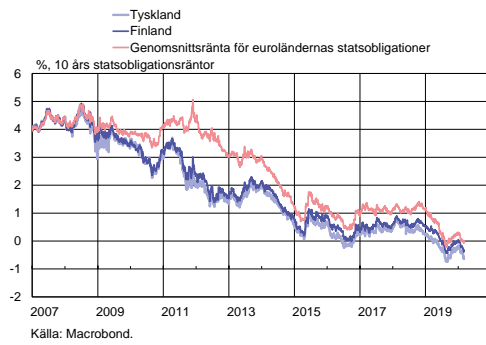

Diagram 5. Bostadspriser i Finland och i euroområdet

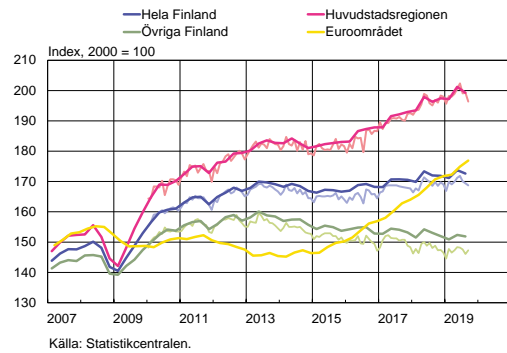

Diagram 6. Årlig förändring i bolånestocken

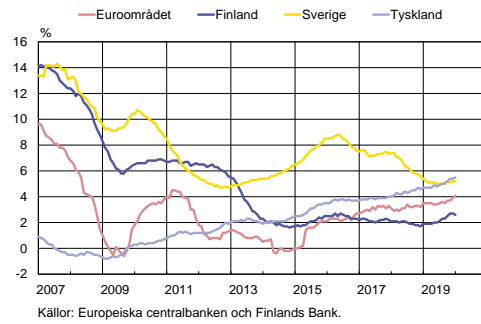
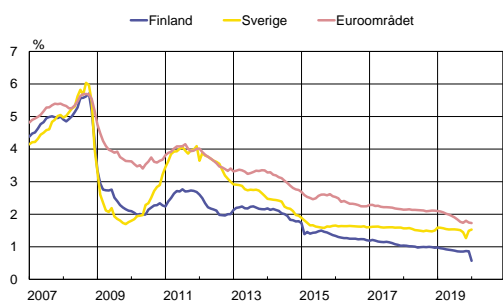
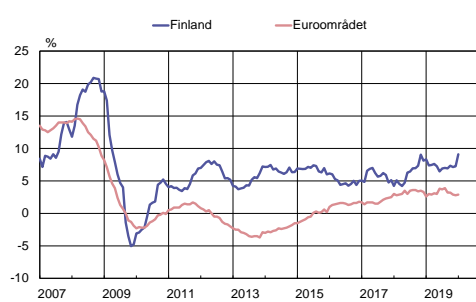

Diagram 7. Räkntor på nya bostadslån

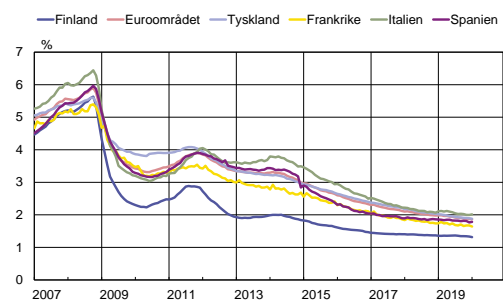
Källor: Europeiska centralbanken och Finlands Bank.
Anm. Uppgifterna för Finland för feb.-aug. 2015 speglar effekterna av amorteringsfria perioder.
Anm. Finland och euroområdet: utlåning i euro, Sverige: utlåning i kronor.

Diagram 8. Årlig förändring i utlåning till företag

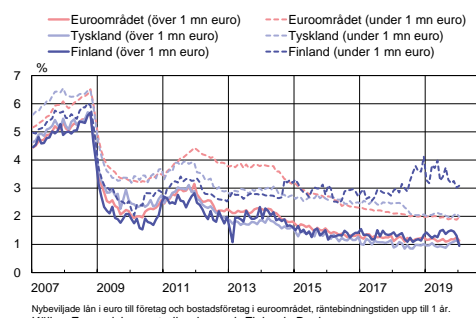
Utlåning i euro till företag och bostadsföretag i euroområdet.
Källor: Europeiska centralbanken och Finlands Bank.

Diagram 9. Ränta på utlåning till företag

Källa: Europeiska centralbanken.

Diagram 10. Räkntor på nya lån till företag

Nybeviljade lån i euro till företag och bostadsföretag i euroområdet, räntebindingstiden upp till 1 år.
Källor: Europeiska centralbanken och Finlands Bank.

ECB:s penningpolitik 2019

ECB-rådet reagerade på det svaga ekonomiska läget 2019 genom att vid upprepade tillfällen införa penningpolitiska lättnader av varierande slag. En expansiv penningpolitik bidrar till att säkerställa gynnsamma finansiella förhållanden i euroområdet inom de olika sektorerna av ekonomin.

Under 2019 sänkte rådet inlåningsräntan till -0,5 procent, såg över sina framtidsindikationer, inledde den tredje serien av riktade långfristiga refinansieringstransaktioner, införde ett tudelat system för inlåningsräntan och återupptog nettotillgångsköpen inom det utökade programmet för tillgångsköp (20 miljarder euro/mån). Nettotillgångsköpen hade dessförinnan avslutats i december 2018. ECB-rådet framhöll att penningpolitiken behöver vara fortsatt ackommoderande under en längre tid framöver.

I december meddelade ECB-ordföranden Christine Lagarde att ECB inleder en översyn av sin penningpolitiska strategi. Målet med översynen är att säkerställa att ECB på bästa sätt kan uppnå sina mål och därmed driva medborgarnas intressen i euroområdet.

År 2019 försvagades det ekonomiska klimatet av den ihållande osäkerheten till följd av geopolitiska faktorer och hot om protektionism. De främsta osäkerhetsfaktorerna var handelskonflikten mellan USA och Kina och Storbritanniens utdragna EU-utträdesprocess, som framför allt påverkade Europa. Detta fick återverkningar på den ekonomiska tillväxten i euroområdet, som var mycket måttlig.

Medan dessa externa efterfrågechocker och vissa land- och sektorspecifika faktorer ännu i slutet av 2018 betraktades som övergående, började det under första halvåret 2019 stå klart att tillväxtutsikterna hade försvagats framför allt för det innevarande året. Även inflationen i euroområdet var fortsatt dämpad och inflationsförväntningarna låga.

Vid sitt penningpolitiska möte i januari konstaterade ECB-rådet att den ekonomiska tillväxten hade avmattats under andra halvåret 2018 och att riskerna för de ekonomiska utsikterna i euroområdet hade ökat. Rådet ansåg dock att gynnsamma finansieringsvillkor, en positiv utveckling på arbetsmarknaden och allt snabbare stigande löner fortfarande underbygger den ekonomiska tillväxten i euroområdet och en successiv ökning av inflationstrycket. Av den anledningen gjorde rådet inga förändringar i den penningpolitiska hållningen.

Rådet höll styrräntorna oförändrade så att inlåningsräntan är -0,4 procent, räntan i de huvudsakliga refinansieringstransaktionerna 0,0 procent och räntan på utlåningsfaciliteten 0,25 procent. Rådet meddelade att det förväntar sig att styrräntorna kommer att ligga kvar på nuvarande nivåer åtminstone över sommaren 2019 och i vilket fall som helst så länge som det är nödvändigt för att säkerställa inflationskonvergensen mot nivåer under, men nära, 2 procent på medellång sikt.

Nettotillgångsköpen inom ramen för programmet för tillgångsköp, som hör till de extraordinära penningpolitiska åtgärderna, hade upphört. Rådet fattade dock beslut om att återinvestera det återbetalda kapitalet fullt ut. Återinvesteringarna ska fortsätta även under en längre tid efter det att ECB-rådet har inlett höjningen av styrräntorna och i varje fall så länge som det är nödvändigt för att upprätthålla gynnsamma likviditetsvillkor och en väsentlig grad av ackommoderande penningpolitik.

Under våren stärktes tecknen på avmattning av den ekonomiska tillväxten i euroområdet. Utvecklingen var fortsatt svag inte minst inom fabriksindustrin på grund av den kombinerade effekten av en vikande extern efterfrågan och vissa land- och sektorspecifika faktorer.

Det förekom vissa tecken på att enskilda avmattningsfaktorer i euroområdet skulle skingras, även om de visade sig ha mer långvariga konsekvenser än väntat. Också den underliggande inflationen var alltså dämpad, och rådet konstaterade att den svagare tillväxttakten i ekonomin bromsade upp inflationens återgång till en nivå i linje med målet.

I **mars** fattade ECB-rådet beslut om att inleda en ny serie av riktade, långfristiga refinansieringstransaktioner (TLTRO III) som ska genomföras kvartalsvis mellan september 2019 och mars 2021. Syftet med refinansieringstransaktionerna är att upprätthålla ett gynnsamt likviditetsläge för bankerna och en smidig transmission av penningpolitiken.

Rådet meddelade också att kredittransaktionerna i Eurosystemet fortfarande kommer att genomföras i form av anbudsfordaranden med fast ränta, där anbudet godkänns till fullt belopp. Detta ska gälla så länge som det behövs och åtminstone till slutet av den uppfyllandeperiod för kassakrav som börjar i mars 2021.

I mars ändrade rådet också vägledningen om styrräntorna genom att meddela att det håller styrräntorna oförändrade åtminstone under andra halvåret 2019 och i vilket fall som helst så länge det är nödvändigt för att säkerställa att inflationen fortsätter att varaktigt stiga närmare sitt mål, dvs. något under 2 procent på medellång sikt.

På det penningpolitiska sammanträdet i april kommunicerade rådet att det regelbundet kommer att bedöma behovet av en minskning av eventuella negativa sidoeffekter av de negativa räntorna på bankernas finansförmedling för att bibehålla de gynnsamma ekonomiska effekterna av den låga räntemiljön.

Under slutet av våren och sommaren visade sig den ekonomiska tillväxten i euroområdet vara något bättre än väntat. Inkommande statistik och enkätresultat förutspådde dock en något svagare tillväxt under andra och tredje kvartalet i ett läge där den globala handeln alltjämt tyngs av den utdragna globala osäkerheten, vilket försämrar utsikterna för framför allt fabriksindustrin i euroområdet.

Den underliggande inflationen var fortsatt dämpad. Det föreföll att ta en längre tid än väntat för kostnadstrycket att få genomslag på inflationstakten, fastän uppåttrycket från arbetskraftskostnaderna hade stigit och blivit mer brett baserat i takt med det höga kapacitetsutnyttjandet och stramare arbetsmarknadsläget. De indikatorer som speglar inflationsförväntningarna visade på en nedgång i förväntningarna.

På sitt sammanträde i **juni** beslutade rådet att hålla styrräntorna oförändrade och kommunicerade i sin vägledning att det räknade med att styrräntorna skulle ligga kvar på nuvarande nivåer åtminstone under första halvåret 2020 och i vilket fall som helst så länge det behövs för att säkerställa att inflationen varaktigt stiger närmare sitt mål, dvs. något under 2 procent på medellång sikt.

På sitt penningpolitiska sammanträde i juli ändrade rådet vägledningen om styrräntorna något genom att meddela att det räknar med att styrräntorna ligger kvar på nuvarande nivåer eller lägre än så åtminstone under första halvåret 2020.

För att uppnå sina penningpolitiska mål bad rådet Eurosystemets kommittéer att kartlägga eventuella ytterligare åtgärder. Hit hör bland annat kraftigare framtidsindikationer, en tudelad ränta för reservsystemet för att minska de ofördelaktiga effekterna av negativa räntor och kartläggning av möjligheterna för nya värdepappersköp.

På sitt sammanträde i **september** konstaterade ECB-rådet att inflationen ständigt har legat under målet och den ekonomiska tillväxten varit svag och att nedåtriskerna för en svagare ekonomisk utveckling än väntat inte har skingrats. Vidare har inflationstrycket varit dämpat och inflationsförväntningarna fortsatt låga. På grund av de dämpade och allt svagare tillväxt- och inflationsutsikterna ändrade ECB-rådet sin penningpolitiska hållning i en ännu expansivare riktning.

ECB-rådet sänkte inlåningsräntan med 10 baspunkter till -0,50 procent. Samtidigt övergick rådet till s.k. lägesbaserad vägledning om styrräntorna och meddelade att de förväntade sig att styrräntorna skulle ligga kvar på nuvarande eller lägre nivåer till dess att inflationsutsikterna för referensperioden stadigt stiger till en nivå som är tillräckligt nära (men under) 2 procent och utvecklingen återspeglas konsekvent också i den underliggande inflationen. Den beräknade tidpunkten för när en höjning av styrräntorna inleds ströks således i vägledningen och räntehöjningen kopplades till inflationsutvecklingen.

Rådet fattade beslut om nya nettotillgångsköp inom ramen för programmet för tillgångsköp i en månatlig takt om 20 miljarder euro netto. De nya nettotillgångsköpen inleddes den 1 november 2019. Rådet meddelade att köpen kommer att fortsätta så länge som det är nödvändigt för att stärka styrräntans stimulanseffekt. Det sades att de skulle upphöra innan styrräntorna började höjas. Kapitalet från förfallande värdepapper som förvärvats inom köpprogrammet återinvesteras på samma sätt som tidigare.

Beslut fattades om att lätta på villkoren för de kvartalsvisa transaktioner som genomförs inom ramen för den senaste serien av riktade långfristiga refinansieringstransaktioner (TLTRO III) för att sörja för ett fortsatt gynnsamt likviditetssläge för bankerna, en smidig transmission av penningpolitiken och en effektiv ackommoderande penningpolitik.

Rådet meddelade också om införandet av ett tudelat system för reserversättning för att stödja transmissionen av penningpolitiken via banksektorn på så sätt att en del av bankernas överskottslikviditet undantas från negativ inlåningsränta.

Rådet konstaterade att dessa omfattande penningpolitiska åtgärder har en betydlig stimulerande effekt. Åtgärderna syftar till att säkerställa fortsatt gynnsamma finansiella villkor som främjar såväl ekonomisk tillväxt i euroområdet som ett ökat inhemskt pristryck, vilket i sin tur stöder inflationens varaktiga återgång till en nivå nära målet på medellång sikt.

Under slutet av året var bilden av ekonomin mer eller mindre oförändrad. Den ekonomiska tillväxten i euroområdet var fortsatt dämpad och inflationen låg. Trots avmattningen föreföll den ekonomiska tillväxten i euroområdet ha stabiliserats något att döma av inkommande statistik och enkätresultat.

På sammanträdena i **oktober** och **december** höll ECB-rådet den penningpolitiska hållningen oförändrad. Rådet konstaterade att den ekonomiska tillväxten i euroområdet alltjämt får draghjälp av de gynnsamma finansiella villkoren, sysselsättningsökningen och fortsatta löneökningar, en försiktigt expansiv finanspolitik och den fortsatta tillväxten i den globala ekonomin, som visserligen saktar in något. I förening med ECB:s penningpolitiska åtgärder bedömdes denna gynnsamma utveckling också leda till stigande inflation på medellång sikt.

På sammanträdet i december berättade ordförande Lagarde dessutom att ECB inleder en översyn av sin penningpolitiska strategi, vilket senast har gjorts för 16 år sedan. Målet med översynen är att säkerställa att ECB på bästa sätt kan uppnå sina mål och därmed driva medborgarnas intressen i euroområdet. Översynen av strategin är brett baserad och analytisk och görs förutsättningslöst i samråd med experter och med hänsyn till de många förändringarna i den penningpolitiska omvärlden under de senaste åren.

Lagarde meddelade att arbetet inleds i början av 2020. Målet är att strategiöversynen har fullbordats före slutet av 2020. Finlands Bank gick under året aktivt ut med budskapet om behovet av att se över strategin.

ECB:s penningpolitik har **överlag** varit ackommoderande. Syftet med en expansiv penningpolitik är att säkerställa gynnsamma finansiella villkor inom alla sektorer av ekonomin. Lättare tillgång till lån för hushåll och företag främjar konsumtionen och företagets investeringar och därigenom också den ekonomiska tillväxten och ett ökat pristryck i euroområdet. Det bidrar till en stadig återgång av inflationen till en nivå som ligger närmare målet på medellång sikt.

Ökningen i utestående företags- och hushållslån var fortsatt kraftig under hela året. Till det bidrog transmissionen av den ackommoderande penningpolitiken på bankernas utlåningsräntor. En expansiv penningpolitik hjälper till att hålla utbudet av bankkrediter rikligt och underlättar tillgången till finansiering för alla sektorer av ekonomin.

För att öka tillväxtpotentialen och stödja den totala efterfrågan krävs åtgärder också av andra politikområden utöver penningpolitiken. ECB-rådet har därför upprepade gånger offentligt krävt att euroländerna påskyndar genomförandet av strukturpolitiska åtgärder i enlighet med Europeiska kommissionens landvisa rekommendationer.

Också **finanspolitiken** har en viktig roll för att skapa förutsättningar för tillväxt. Rådet har upprepade gånger konstaterat att länder med ett finanspolitiskt handlingsutrymme bör vidta effektiva åtgärder i tid. Länder med en stor offentlig skuld bör utöva en försiktig finanspolitik och sörja för att den strukturella finansiella balansen uppfyller målet så att de automatiska stabilisatorerna får utrymme att verka fritt. Alla länder bör ytterligare effektivisera sina åtgärder för att skapa mer tillväxtfrämjande offentliga finanser. I en artikel längre fram i berättelsen granskas i ett vidare perspektiv det komplex som penningpolitiken och finanspolitiken bildar.

ECB-rådet betonar att en tydlig och konsekvent tillämpning av EU:s finans- och ekonomisk-politiska styrsystem oavsett tid och land alltjämt är väsentligt för att främja motståndskraften i euroområdets ekonomi. Det är fortfarande ytterst viktigt att förbättra EMU:s funktion. ECB-rådet uppskattar det pågående arbetet och uppmanar till målmedvetna ytterligare åtgärder för att fullborda bankunionen och kapitalmarknadsunionen.

1.3 Finlands Banks verksamhet 2019

Beredning och genomförande av penningpolitiken

Som medlem av ECB-rådet deltog Finlands Banks chefsdirektör också 2019 i de penningpolitiska besluten. Experter från banken medverkade i beredningen av de penningpolitiska besluten och det övriga bakgrundsarbetet och ingick i Eurosystemets penningpolitiska kommitté och kommittén för marknadsoperationer.

Finlands Bank svarar för genomförandet av penningpolitiken i Finland. Kreditinstituten i Finland har centralbankskonton i Finlands Bank och kan delta i de penningpolitiska transaktionerna genom Finlands Banks förmedling. Finlands Bank har också deltagit i genomförandet av Eurosystemets utökade program för tillgångsköp.

Det skedde inga förändringar bland Finlands Banks motparter i de penningpolitiska transaktionerna i Eurosystemet under 2019. I slutet av året var motparterna 16. Motparterna bestod av finska kreditinstitut och nordiska bankers filialer i Finland.

Inom ramen för stimulanspaketet i september beslutade ECB-rådet att göra den tredje serien av **riktade långfristiga refinansieringstransaktioner** (TLTRO III), som hade aviserats redan i mars, mer fördelaktig för bankerna. Löptiden för transaktionerna förlängdes från två till tre år, räntan sänktes med 10 räntepunkter och bankerna gavs en möjlighet till frivillig återbetalning tidigast två år efter tilldelningen.

TLTRO III-serien, som lanserades i september 2019, omfattar totalt sju refinansieringstransaktioner som genomförs kvartalsvis, så att den sista äger rum i mars 2021. I varje transaktion beviljar centralbankerna i Eurosystemet lån med tre års löptid mot säkerhet till sådana banker i euroområdet som anhåller om tilldelning från transaktionerna. Lånen förfaller således till betalning kvartalsvis mellan september 2022 och mars 2024.

Räntan på de tilldelade lånen fastställs som den genomsnittliga räntan i de huvudsakliga refinansieringstransaktionerna under löptiden för respektive lån. För banker som uppnått målet för sin nettoutlåning är räntan emellertid lägre och kan som lägst vara lika med genomsnittet av ECB:s inlåningsräntor under löptiden för transaktionen.

De lån som beviljats inom ramen för det tidigare TLTRO II-programmet börjar förfalla till betalning från och med juni 2020 och lånen inom den sista transaktionen förfaller till betalning i mars 2021.

Av de konventionella åtgärderna genomfördes de huvudsakliga refinansieringstransaktionerna och de regelbundna långfristiga refinansieringstransaktionerna med 3 månaders löptid alltså som fasträntebud med full tilldelning. Vid de konventionella transaktionerna var efterfrågan på likviditet liksom föregående år liten.

Med **överskottslikviditet** avses bankernas inlåning i centralbanken utöver kassakravet. Överskottslikviditeten i euroområdets banksystem minskade med cirka 74,3 miljarder euro, dvs. till 1 785,9 miljarder euro under 2019. Nedgången berodde bland annat på att det totala beloppet av utestående TLTRO-krediter hade minskat. Trots nedgången var likviditetsöverskottet fortsatt stort.

Som under tidigare år hade Finlands Banks motparter ansenlig inlåning i centralbanken. I fråga om inlåningen i Finlands Bank uppgick överskottslikviditeten till 93,4 miljarder euro.

Den stora överskottslikviditeten i euroområdets banksystem förklarar den låga användningen av konventionella refinansieringstransaktioner. När likviditetsöverskottet ligger på en så hög nivå finns det inte många aktörer i systemet som vill delta i de konventionella refinansieringstransaktionerna.

För att få lån från Eurosystemets centralbanker måste motpartsbankerna lämna säkerheter som uppfyller Eurosystemets godtagbarhetskriterier. År 2019 hade centralbankerna i Eurosystemet säkerheter till ett värde av sammanlagt 1 562 miljarder euro. Finlands Banks motparter lämnade säkerheter i genomsnitt till ett värde på 17,2 miljarder euro.

Ett tudelat system för inlåningsräntan infördes i Eurosystemet den 30 oktober. Enligt systemet indelas den inlåning i centralbanken som överstiger kassakravet, dvs. inlåningsöverskottet, i två delar för varje bank.

Den ena delen, den så kallade kvoten, är sex gånger så stor som bankens kassakrav, och på den betalas nollränta. Det inlåningsöverskott som överskrider denna kvot ska fortfarande omfattas av den lägre av följande två räntor: ECB:s inlåningsränta och nollränta. Systemet gäller inte inlåning över kvoten till Eurosystemet. ECB-rådet har meddelat att det vid behov kan ändra villkoren i systemet.

Syftet med systemet är att stödja transmissionen av penningpolitiken via bankerna genom att minska bankernas kostnader för negativa räntor. På grund av den negativa inlåningsräntan måste bankerna nämligen betala Eurosystemet för inlåningsöverskottet och för inlåning över natten.

Finlands Banks roll i beredningen och genomförandet av ECB:s penningpolitik beskrivs mer detaljerat i Finlands Banks årsberättelse.

Finansiell stabilitet

Finlands Bank bidrar till ett funktionssäkert och effektivt finanssystem i Finland. Banken identifierar och analyserar de risker och sårbarheter som, om de realiserats, kunde hota stabiliteten i hela det finansiella systemet. Målet är att upprätthålla en effektiv finansförmedling och därigenom främja hållbar ekonomisk tillväxt, sysselsättning och välfärd på lång sikt.

Hushållens höga skuldsättning och strukturella sårbarheter i banksektorn har identifierats som potentiella källor till risker för den finansiella stabiliteten i Finland.

Risker för den finansiella stabiliteten kan motverkas genom makrotillsynsverktyg. I Finland beslutar Finansinspektionens direktion om de makrotillsynsåtgärder som vidtas för att stärka kreditinstitutens och hushållens ekonomiska buffertar i händelse av att riskerna realiserats. Finlands Bank deltar i beredningen av makrotillsynspolitik, bedömningen av dess utfall och utvecklingen av nya makrotillsynsverktyg.

Finland har en stor och koncentrerad banksektor i förhållande till ekonomin, och enskilda stora kreditinstitut har därför stor betydelse för det finansiella systemet och hela ekonomin. Bankerna är också exponerade för likartade utlånings-, investerings- och upplåningsrisker.

Finlands Bank analyserade tillsammans med Finansinspektionen riskerna förenade med utlåning och kreditinstitutens särdrag i två [makrotillsynsrapporter](https://suomenpankki.fi) (suomenpankki.fi, på finska), som publicerades 2019. Dessa rapporter och Finlands Banks övriga rapporter om det makrofinansiella läget tjänar som underlag när Finansinspektionens direktion fattar beslut om användningen av makrotillsynsverktyg.

Enligt de indikatorer som publicerats i makrotillsynsrapporterna är de strukturella sårbarheterna i kreditinstitutssektorn i Finland större än i de övriga EU-länderna i genomsnitt. Strukturella riskfaktorer som Finlands Bank identifierat är riskkoncentrationerna inom bostads- och fastighetsutlåningen, beroendet av marknadsupplåning, kreditinstitutssektorns stora omfattning, koncentration och kopplingar, kreditinstitutens betydelse som finansärer av den privata sektorn och de viktigaste kundgruppernas, dvs. hushållens och företagens, skuldsatthet.

Finlands Bank analyserar regelbundet sådana risker i det internationella finansiella systemet som kan sprida sig till Finland via realekonomin eller finansmarknaden. Viktiga teman under 2019 var marknaden för bostads- och företagsfinansiering i Förenta staterna, potentiella problem i den offentliga och den privata sektorns skuldållbarhet i euroområdet och de europeiska bankernas svaga lönsamhet.

Den internationella analysen tog därtill fasta på de nordiska bankerna och deras inbördes kopplingar. De stora nordiska bankerna är exponerade för liknande likviditets- och upplåningsrisker och deras bostadsutlåning är stor. Eventuella störningar kunde få spridningseffekter över landsgränserna förutom via bankerna också via den inbördes handeln.

Finlands Bank deltog 2019 tillsammans med de nordiska och baltiska ländernas nationella myndigheter med ansvar för den finansiella stabiliteten och andra behöriga europeiska myndigheter i en krishanteringsövning för hypotetiska, gränsöverskridande stora banker. I övningen testades centralbankernas, de finansiella tillsynsmyndigheternas, ministeriernas och resolutionsmyndigheternas samarbete och krishanteringsberedskap.

Riskerna för den finansiella stabiliteten i Finland är nära kopplade till utvecklingen på fastighetsmarknaden. Enligt uppgifter som samlats in av Finlands Bank och Statistikcentralen har cirka två tredjedelar av finländska kreditinstituts lån till hushåll och företag använts för köp, reparation, underhåll eller byggande av bostäder eller fastigheter.

De finländska hushållens skuldsättning har ökat oroväckande mycket. På lång sikt har skulderna ökat betydligt snabbare än de disponibla inkomster som används för konsumtion, sparande och betalning av skulder. Bostads- och bostadsbolagslånen har blivit större och återbetalningstiderna längre. Dessutom har konsumtionskrediterna ökat och det finns ett allt större och mer varierat utbud av inhemska och utländska lån.

Finlands Bank framhöll 2019 att hushållens höga skuldsättning gör hela samhällsekonomin sämre rustad för allvarliga ekonomiska störningar. Om hushållens skuldbetalningskostnader ökar eller inkomsterna minskar, drar hushållen i allmänhet först ner på sin konsumtion för att kunna betala sina lån och lägga undan pengar för kommande behov. En märkbar minskning i konsumtionen under vikande konjunktur skulle ha långtgående konsekvenser för hela samhällsekonomin.

Makrotillsynsverktyg används för att minska sannolikheten för finanskriser och deras konsekvenser för det finansiella systemet och makroekonomin. Analysen av den finansiella stabiliteten gav inte anledning att skärpa de befintliga makrotillsynsverktygen i Finland 2019. Finansinspektionens direktion beslutade i juni att förlänga giltighetstiden för de kreditinstitutsspecifika systemriskbuffertkraven som hade införts 2018.

Kreditinstitutens kontracykliska buffertkrav förebygger systemrisker som speglar kreditykeln. Finansinspektionen fattar kvartalsvis beslut om det kontracykliska buffertkravet. Tidiga varningsindikatorer och övergripande analyser tyder inte på någon överhettning av kreditykeln och ger inte heller någon annan anledning till att höja det kontracykliska buffertkravet i Finland. Således lät Finansinspektionens direktion buffertkravet ligga kvar på noll procent hela året.

Lånetaket, dvs. den maximala belåningsgraden för hushåll, skärptes våren 2018 till 85 procent för andra än förstabostadsköpare. Orsaken var hushållens stora skuldsättning. Ändringen trädde i kraft i juli 2018. Beslut om giltighetstiden för det skärpta lånetaket ska fattas kvartalsvis. Under 2019 förlängdes giltighetstiden varje kvartal.

I juni 2019 beslutade Finansinspektionens direktion att hålla kvar den lägsta riskviktsgränsen på 15 procent för bostadslån i [kreditinstitut som tillämpar interna modeller](#). Undersökningar visar att riskvikterna för bostadslån som baserar sig på interna modeller är relativt låga och fångar inte i tillräcklig utsträckning upp alla de följd effekter av bostadslånen som förstärker de ekonomiska störningarna.

Finansministeriet (FM) tillsatte i augusti 2018 en arbetsgrupp för att ta fram verktyg för att stävja hushållens skuldsättning. I sin rapport i oktober 2019 föreslog arbetsgruppen att Finlands verktygslåda för makrotillsyn kompletteras med ett skuldkvotstak (debt-to-income, DTI). Skuldkvotstaket skulle begränsa hushållens totala skulder i förhållande till de årliga inkomsterna, så att också stora konsumtionskrediter och studielån tas med i beräkningen utöver bostadslån. Arbetsgruppen föreslår ett skuldkvotstak på 450 procent, vilket innebär att de totala skulderna får uppgå till högst 4,5 gånger hushållets årliga bruttoinkomster.

För att stävja den totala skuldsättningen såg arbetsgruppen det också nödvändigt att motverka längre lånetider. Därför föreslog arbetsgruppen en maximal återbetalningstid på 25 år för bostadslån.

Bostadsbolagslånen andel av hushållsskulden har ökat i oroväckande takt under den senaste tiden. Därför föreslog arbetsgruppen en begränsning av krediten till bostadsbolag vid nybyggnation, så att bostadsbolagen skulle få låna upp till 60 procent av det skuldfria priset för sålda bostadsaktier.

Dessutom föreslog arbetsgruppen att de allt vanligare amorteringsfria perioderna inte får beviljas för bostadsbolagslån under de fem första åren efter att byggnaden står färdig. Enligt förslaget införs också för bostadsbolagslånen en återbetalningstid på högst 25 år.

Europeiska systemrisknämnden (European Systemic Risk Board, ESRB) gav i september 2019 Finland en [rekommendation](#) om nya låntagarbaserade makrotillsynsverktyg. De nya makrotillsynsverktygen behövs för att bekämpa sårbarheterna på bostadsmarknaden på medellång sikt. Finlands Bank delar ESRB:s uppfattning om nödvändigheten att minska sårbarheterna på bostadsmarknaden. Enligt banken skulle ESRB:s rekommendationer till stor del uppfyllas om de nya verktyg som föreslås av finansministeriets arbetsgrupp införs.

Arbetsgruppens förslag behandlas närmare i en artikel längre fram i den här berättelsen.

Tillgångsförvaltning

Målet för Finlands Banks tillgångsförvaltning är att uppfylla de krav på likvida, säkra och högavkastande investeringar som ställs på centralbanken. I sin målinriktade verksamhet beaktar banken riskerna i investeringsverksamheten och principen om ansvarfulla investeringar.

En betydande del av Finlands Banks tillgångar består av värdepapper som förvärvats av penningpolitiska skäl och lånefordringar på bankerna till följd av de penningpolitiska transaktionerna. Förändringarna i penningpolitiken återspeglas i utvecklingen av Finlands Banks och Eurosystemets balansposter. Eurosystemets balansräkning började öka 2015 tack vare det utökade programmet för tillgångsköp och de riktade refinansieringstransaktionerna. Nettotillgångsköpen inom ramen för de köpprogram som hade upphört vid slutet av 2018 återupptogs i slutet av 2019. På motsvarande sätt har storleken och strukturen på Finlands Banks balansräkning förändrats under de senaste åren på grund av centralbankstransaktioner och ökad centralbanksinlåning. Riskerna med en ökad balansräkning behandlas mer ingående i en artikel längre fram i den här berättelsen.

Finlands Banks andel av Eurosystemets gemensamma penningpolitiska fordringar bestäms enligt den så kallade kapitalfördelningsnyckeln. Varje lands kapitalfördelningsnyckel är beroende av ekonomins relativa storlek. År 2019 utgjorde Finlands Banks kapitalfördelningsnyckel 1,825 procent av Eurosystemets fordringar.

Utöver Eurosystemets gemensamma penningpolitiska fordringar har Finlands Bank egna finansiella tillgångar för skötseln av centralbanksuppgifter. Under 2019 uppgick Finlands Banks finansiella tillgångar till cirka 11 miljarder euro. De bestod av direkta investeringar i räntebärande värdepapper i euro och andra valutor, investeringar i aktie- och fastighetsfonder, bankens guldreserv och särskilda dragningsrätter (SDR) i Internationella valutafonden. Den räntebärande portföljen i utländsk valuta består av US-dollar (USD), brittiska pund (GBP) och japanska yen (JPY). Tillsammans med SDR-innehavet (särskilda dragningsrätter i Internationella valutafonden) utgör den bankens valutareserv.

Finlands Banks portfölj av räntebärande värdepapper består av statsobligationer och insättningar i centralbanken (61 %), obligationer utgivna av multinationella eller statsbundna institutioner (21 %), säkerställda obligationer med bakomliggande tillgångar utgivna av kreditinstitut (9 %), företagsobligationer (8 %) och kontantinstrument (1 %).

Trots de låga och delvis negativa räntorna blev avkastningen på portföljen av räntebärande värdepapper positiv under 2019. Försvagningen av euron ledde till en värdeuppgång för valutareserven.

Uttryckt i euro är valutakursrisken den största risken i Finlands Banks portfölj av räntebärande värdepapper. Valutareservens storlek har dimensionerats för centralbanksuppgifterna. Värdeförändringen i Finlands Banks valutareserv är en följd av den öppna valutapositionen, som stöder ett ändamålsenligt utförande av centralbanksuppgifterna.

Utöver portföljen av räntebärande värdepapper förvaltar Finlands Bank en portfölj av långsiktiga investeringar. För dessa investeringar är den förväntade avkastningen högre och likviditetskravet lägre än för övriga finansiella tillgångar. Denna tillgångspost har skapats för att bankens poster av eget kapital ska kunna investeras i tillgångsklasser som ger en bättre avkastning än centralbankens vanliga investeringar i räntebärande värdepapper.

Under 2019 omfattade den långsiktiga tillgångsförvaltningen aktie- och fastighetsinvesteringar, som genomförs indirekt via fonder. Investeringarna i aktieportföljen har kostnadseffektivt spridits till en passiv fond som följer ett globalt index för utvecklade ekonomier. Fastighetsportföljen har spridits mellan flera europeiska fonder som äger attraktivt belägna fastigheter som är lätta att hyra ut, vilket säkerställer en jämn hyresavkastning på dessa investeringar.

Den totala avkastningen på Finlands Banks finansiella tillgångar under 2019 var 9,3 procent, dvs. cirka 971 miljoner euro. Avkastningen på portföljerna av räntebärande värdepapper jämförs regelbundet mot strategiska jämförelseindex som motsvarar målen för centralbanksverksamheten. Under 2019 gav ränteinvesteringarna en avkastning på 0,14 procent, dvs. en meravkastning på 10 miljoner euro över jämförelseindexen.

Tabell 2. Avkastning på Finlands Banks finansiella tillgångar 2019 och 2018

Europeiska centralbanken (ECB) har också en egen valutareserv, och förvaltningen av den har anförts trots de nationella centralbankerna i Eurosystemet i proportion till deras [andelar enligt en kapitalfördelningsnyckel](#). Finlands Bank förvaltar en andel av ECB:s valutareserv i samarbete med Estlands centralbank. Värdet på den andel av valutareserven i US-dollar som består av Finlands och Estlands sammanslagna andelar uppgick i slutet av 2019 till 1 124 miljoner euro.

I förvaltningen av ECB:s valutareserv accentueras säkerhets- och likviditetsaspekter, eftersom det primära syftet med reserven är att garantera Eurosystemet tillräckliga resurser för penningpolitiska behov. Det primära målet för Eurosystemets penningpolitik är prisstabilitet. Något [växelkursmål](#) har Eurosystemet inte.

Eurosystemets extraordinära penningpolitiska åtgärder har gett upphov till en strukturell ränterisk i Finlands Banks balansräkning. Likviditetstillförseln genom det utökade programmet för tillgångsköp och riktade långfristiga refinansieringstransaktioner redovisas i balansräkningen på skuldsidan som en ökning av centralbanksinlåningen.

Eurosystemet fastställer räntenivån på inlåningen på penningpolitiska grunder. Räntebeslutet har en direkt inverkan på Finlands Banks räntekostnader. Räntan på de penningpolitiska fordringarna är därmed i regel fast. Finlands Banks räntenetto sjunker följaktligen om räntan på centralbanksinlåningen stiger. Den strukturella ränteriskprofilen upplöses när de penningpolitiska investeringarna med fast ränta förfaller till betalning. Riskprofilen bevaras dock genom att obligationerna återinvesteras vid förfall.

Övrig verksamhet

i. **Finlands Banks roll i den finska ekonomiska politiken och prognoser för ekonomin i Finland**

Finlands Bank deltog under året på många olika sätt i den ekonomisk-politiska debatten i Finland. Banken tillgängliggjorde en hel del av sina analyser på sin webbplats. Finlands Banks representanter hördes flera gånger av riksdagen och yttrade sig också i andra nationella forum, till exempel i flera seminarier och medier. Bankens uttalanden baserar sig på de mål och den självständiga ställning som tillskrivits banken i demokratisk ordning.

De finanspolitiska besluten fattades 2019 i en situation där utsikterna för den internationella ekonomin försvagades. Den ekonomiska tillväxten i Finland fortsatte men avmattades. Den expansiva penningpolitiken i euroområdet fortsatte att stödja den ekonomiska tillväxten i Finland. Låneräntorna förblev låga, och i euroområdet, som är viktig för Finlands export, fortsatte den ekonomiska tillväxten, om än långsammare än tidigare.

Finlands Bank förutsåg att den ekonomiska tillväxten i Finland skulle fortsätta under de närmaste åren men vara ganska svag. Inflationen skulle enligt prognosen förbli ganska långsam. De krav som följer

av euroområdet gemensamma penningpolitik ligger till grund för prognosarbetet på Finlands Bank, och prognosen för den finländska ekonomin tas fram som en del av de makroekonomiska prognoserna för hela Eurosystemet.

Läget i Finlands offentliga finanser är bättre än för fem år sedan. De offentliga finanserna uppvisar dock fortfarande ett underskott. Befolkningens åldrande väntas försvaga balansen i de offentliga finanserna under det kommande decenniet och hållbarheten i de offentliga finanserna har inte säkerställts på lång sikt. I december 2019 bedömde banken att hållbarhetsunderskottet var cirka 4,7 procent i förhållande till bnp. Banken framhöll att det med tanke på hållbarhetsunderskottet och konjunkturläget skulle vara befogat att mer målmedvetet gå in för att stärka de offentliga finanserna.

Sysselsättningsnivån har en stor betydelse med tanke på utsikterna för de offentliga finanserna på lång sikt. Sysselsättningsläget fortsatte att förbättras i Finland 2019 trots att den ekonomiska tillväxten avtog. En ytterligare höjning av sysselsättningen är ett viktigt mål. Finlands Bank betonade att förutsättningarna för ökad sysselsättning bör förbättras genom flera åtgärder som verkar i samma riktning.

ii. Forskning

Genom sin forskning, som siktar på den internationella toppnivån, stöder Finlands Bank sin beredning av penningpolitiken och sitt inflytande i Eurosystemet. Forskningen bedrivs av ekonomavdelningarna, främst forskningsenheten och forskningsinstitutet för transitionsekonomier (BOFIT) på avdelningen för penningpolitik och forskning. Utöver fast anställda forskare tar bägge enheterna också emot gästforskare via ett välbesökt gästforskarprogram och anlitar akademiskt meriterade utomstående rådgivare.

Tyngdpunkterna i Finlands Banks forskningsverksamhet ligger på penning- och makrotillsynspolitik, makroekonomi, finansmarknaden och dess reglering och tillväxtekonomierna. Teman för studierna 2019 var bland annat inflationsförväntningar, mekanismer som leder till överhettning i ekonomin, finanspolitikens multiplikatoreffekter, obligationsmarknaden, banksektorn i övergångsekonomier och mätning av den ekonomiska tillväxten i Kina.

iii. Statistik

Sammanställning av statistik är en av Finlands Banks lagstadgade uppgifter. Banken ansvarar för att ta fram nationell statistik över monetära finansinstitut, annan finansverksamhet och betalningsbalans. Finlands Bank sammanställer själv statistik över monetära finansinstitut, investeringsfonder, värdepapper och betalningar. Däremot sammanställs betalningsbalansstatistiken och statistiken över finansräkenskaper av Statistikcentralen.

Finlands Banks statistikproduktion samlar mer heltäckande uppgifter än tidigare från finansinstitutet. Utlåningen utanför kreditinstitutssektorn ökar. Övriga finansinstitut erbjuder alternativ till de traditionella finansieringskanalerna. Av den anledningen beslutade Finlands Bank i mars 2019 att utvidga statistikinsamlingen inom finansinstitutssektorn. Finlands Bank samlar i fortsättningen in mångsidigare uppgifter om finansförmedlingen utanför kreditinstitutet. Den utvidgade statistikrapporteringen omfattar till exempel bankernas finansbolag och bolag som tillhandahåller konsumtionskrediter.

Den nya datainsamlingen uppfyller internationella och nationella statistikkrav och erbjuder möjligheter till mer djupgående analys av den finansiella stabiliteten och penningpolitiken.

Statistiken ger en bättre bild av hushållens och företagens skuldsättning och breddar synen på förändringarna i finansieringskanalerna.

Till stöd för beslutsfattandet behövs allt mer finfördelade uppgifter. Finlands Bank publicerade ny statistik bland annat om hushållens upplåning via tjänsten för öppna data i april 2019. Nya uppgifter är exempelvis de genomsnittliga återbetalningstiderna för lån och den årliga ökningen i inlåningen.

Eurosystemets största pågående statistikprojekt är AnaCredit, dvs. arbetet med att upprätta en gemensam kreditdatabas. Det är nu inne i driftsättningsfasen.

iv. Internationell verksamhet och internationellt samarbete

Europeiska centralbankssystemet och Eurosystemet

Europeiska centralbankens råd (ECB-rådet) är det högsta beslutande organet i Eurosystemet. Det består av ECB:s sex direktionsmedlemmar och centralbankscheferna i de 19 länder som har infört euron.

Finlands Banks chefdirektör är medlem av ECB-rådet. Suppleant var direktionsmedlemmen Tuomas Välimäki.

ECB-rådet sammanträder i Frankfurt am Main i Tyskland i genomsnitt två gånger i månaden. Penningpolitiska sammanträden hålls med sex veckors mellanrum. Vid de övriga sammanträdena behandlas ECB:s och Eurosystemets övriga uppdrag och ansvarsområden. ECB-rådet fattar också banktillsynsbeslut som gäller de betydande kreditinstituten i euroområdet.

Chefdirektören är också medlem av ECB:s allmänna råd, som består av ECB:s ordförande och vice ordförande samt cheferna för de nationella centralbankerna i EU-länderna.

Finlands Banks ledning och experter medverkade i arbetet i Europeiska centralbankssystemet på alla beredningsstadier inom systemet. Banken hade minst en medlem i varje kommitté och i de flesta arbetsgrupper som sorterar under kommittéerna.

Internationella valutafonden

Internationella valutafonden (International Monetary Fund, IMF) är en organisation med 189 medlemsländer. Dess uppgift är att främja internationellt samarbete, öppen och regelbaserad internationell handel, hållbar ekonomisk tillväxt och finansiell stabilitet. Finlands Bank ansvarar för Finlands kontakter med IMF.

Chefdirektör Olli Rehn är Finlands representant i IMF:s styrelse, som är valutafondens högsta beslutande organ.

Finlands Bank utövar inflytande i IMF:s verksamhet också i den nordisk-baltiska valkretsen, som i IMF:s direktion representeras av en gemensam direktionsmedlem. Till uppdraget valdes 2019 chefen för Finlands Banks ledningssekretariat Mika Pösö för en treårig mandatperiod från 2020 till 2022. Finlands Bank och finansministeriet deltar i beredningen av valkretsens gemensamma ställningstaganden i policyfrågor som behandlas av IMF:s direktion.

Valkretsens verksamhet leds av den nordisk-baltiska monetära och finansiella kommittén (NBMFC) där vice ordföranden för Finlands Banks direktion Marja Nykänen är medlem.

År 2019 deltog Finlands Bank i IMF:s vår- och årsmöten. I samband med dessa sammanträdde också valutafondens rådgivande internationella monetära och finansiella kommitté (IMFC). Diskussionerna gällde de globala ekonomiska utsikterna, den globala finansiella stabiliteten och aktuella ekonomisk-politiska utmaningar.

Under 2019 präglades diskussionerna på IMF:s möten i synnerhet av den globala ekonomiska avmattningen och oron över det internationella samarbetets nuläge och framtid. Den nya verkställande direktören i IMF sedan hösten, Kristalina Georgieva, betonade i sina anföranden behovet av att trygga multilateralismen, öka hållbarheten i världsekonomin, utrota ojämlikhet och öka beredskapen inför klimatförändringen.

Samarbetet i Europeiska unionen

Finlands Bank är medlem i EU:s ekonomiska och finansiella kommitté (Economic and Financial Committee, EFC). Kommittén har till uppgift att främja samordningen av den ekonomiska politiken mellan medlemsländerna och delta i beredningen av arbetet i Rådet för ekonomiska och finansiella frågor (Ekofin).

EFC sammanträdde 2019 åtta gånger i sin fullständiga sammansättning, som omfattar centralbankerna. Kommittén diskuterade bland annat läget i det europeiska finansiella systemet, utvecklingen av bank- och kapitalmarknadsunionen, bekämpning av penningtvätt, hållbara investeringar och innovationer på finansmarknaden. Kommittén beredde också gemensamma policyfrågor för internationella möten och diskuterade aktuella internationella teman, såsom behovet att utveckla den globala finansiella arkitekturen.

Under 2019 deltog Finlands Bank i arbetet inom flera EU-kommittéer och institutioner som främjar stabiliteten i bank- och finanssystemet. Viktigast av dem är Europeiska systemrisknämndens (European Systemic Risk Board, ESRB) styrelse, där Finlands Banks chefsdirektör är medlem. Systemrisknämnden behandlade 2019 bland annat risker för den finansiella stabiliteten i EU, makrotillsynspolitiken i medlemsländerna, cybersäkerheten i det finansiella systemet samt utvecklingen inom övervakningen av den kommersiella fastighetsmarknaden.

Under 2019 arrangerade Finlands Bank i samråd med systemrisknämnden och RiskLab Finland den femte konferensen med fokus på analys av systemrisker.

Banken för internationell betalningsutjämning

Finlands Banks chefsdirektör deltar i regelbundna centralbankschefsmöten ordnade av Banken för internationell betalningsutjämning (BIS). På mötena diskuteras utvecklingen av och aktuella frågor inom världsekonomi och finansmarknad samt ärenden som är viktiga för centralbanksverksamheten.

Särskilda teman under 2019 var bland annat kapitalrörelserna och finansiella cykler, tillgången till finansiella tjänster, digitaliseringen av finansmarknaden och extraordinära penningpolitiska åtgärder.

Nordiskt samarbete

Finlands Bank har nära kontakter med de övriga nordiska centralbankerna. De nordiska centralbankscheferna samlas årligen för att behandla aktuella frågor och händelser inom centralbanksverksamheten.

I likhet med tidigare år främjades samarbetet mellan experterna på Finlands Bank och de övriga nordiska länderna också under 2019 genom olika evenemang som involverade många avdelningar.

Utbildningssamarbete med Rysslands centralbank

Finlands Bank har länge bedrivit utbildningssamarbete med den ryska centralbanken. Samarbetet har tagit sig uttryck i utbildningsträffar på Finlands Bank för experter från ryska centralbanken och i vissa fall gästföreläsningar som Finlands Banks experter hållit i Ryssland.

Under 2019 arrangerade Finlands Bank två utbildningar tillsammans med den ryska centralbanken. Båda utbildningarna ägde rum vid Finlands Bank. Teman för utbildningsträffarna var personalförvaltning, strategisk planering och projektledning.

v. Kommunikation

Under 2019 kommunicerade Finlands Bank aktivt i de sociala medierna och omarbetade sina webbsidor för att svara mot dagens krav.

Under 2019 gav banken ut fem webbpublikationer i samband med Euro & talous-presskonferenserna. Som ett nytt inslag i kommunikationen lanserade banken en lättläst sammanfattning av Euro & talous-publikationen som är riktad till nya läsare. Direkta webbsändningar har också gjort det möjligt att följa Finlands Banks tillställningar på nätet.

I oktober 2019 började Eurosystemet publicera en ny dagslåneränta, €STR. Eftersom reformen av referensräntan hade en stor inverkan på finansmarknaden, organiserade centralbankerna i euroområdet gemensamma informationskampanjer tillsammans med Europeiska centralbanken (ECB).

Finlands Banks årsberättelse omarbetades och den första webbaserade årsberättelsen publicerades i april 2019.

Betydelsen av ekonomiskt kunnande betonas i Finlands Banks verksamhet. Ett viktigt mål för bankens kommunikation är att främja det ekonomiska kunnandet. Under 2019 deltog banken i diskussionen om finansiell läskunnighet i medierna och vid olika evenemang med intressentgrupper. I april 2019 öppnades en ny Lär dig ekonomi-webbplats med information om centralbankens verksamhet samt uppgifter och spel som behandlar ekonomiskt kunnande och aktuella nyheter.

Finansiell läskunnighet lyftes också fram under Finlands Banks evenemang 2019 och i bankens kontakter med intressentgrupperna. I juli arrangerade Finlands Bank i samråd med Finans Finland rf och Börsstiftelsen en diskussion på SuomiAreena under rubriken "Framtidens medborgarfärdighet – genvägar till ekonomiskt kunnande".

Tävlingen Generation Euro i penningpolitik för elever på andra stadiet ordnades för åttonde gången. Talous tutuksi-utbildningar för lärare arrangerades också under 2019 runt om i landet.

Finlands Banks direktionsmedlemmar besöker årligen olika delar av Finland för att bekanta sig med landskapscentrumen. Under resorna håller direktionsmedlemmarna föreläsningar och diskuterar aktuella ekonomiska frågor med lokala företagare, studerande, myndigheter och medier.

Under 2019 slog Finlands Banks myntmuseum alla tiders besöksrekord. Utställningarna och evenemangen på museet lockade över 15 300 besökare under årets lopp. I juni öppnade museet en utställning om förfalskning av sedlar. Utställningen, som erbjuder en inblick i sedelförfalskningarnas historia i Finland, är öppen för allmänheten fram till utgången av maj 2020.

I Myntmuseets händelserika år har ingått många offentliga publikevenemang och föreläsningar. Besökarna har bland annat fått höra om utsikterna för Finlands ekonomi och världsekonomin och om hållbara investeringar.

Hållbarhet var också ett tema i kommunikationen. I och med det hållbarhetsprogram som inleddes i slutet av 2019 framhävs betydelsen av hållbarhet allt mer i bankens verksamhet. Fokus ligger på främjande av hållbar tillväxt och välfärd, påverkan med hjälp av information och samarbete samt hantering av klimatrisker. För bankens hållbarhetsarbete skapades egna webbsidor som lanserades i december 2019.

vi. Pengar och betalningar

Sedlar och kontantförsörjning

Finlands Bank sörjer för utgivningen och grossistdistributionen av kontanter i Finland och strävar för sin del efter att säkerställa tillgången till kontanter och möjligheterna att använda kontanter vid massbetalningar.

Distributionsnätet för kontanter är fortfarande tillfredsställande i förhållande till behovet av kontanter. Antalet kontantautomater ökade under 2019 med 145, och vid årets slut var antalet 1 751. Enligt Finlands Banks konsumentenkäter var 2/3 av konsumenterna nöjda med kontantautomatnätverkets utbredning i oktober 2019.

Bankerna har emellertid fortsatt att minska möjligheterna till uttag av kontanter på sina kontor. Tillgången till kontanter och den lokala cirkulationen i inemot 3 000 verksamhetsställen inom handeln har ökat mätt i euro och kompenseras för de krypta distributionskanalerna. Responsen från kunderna talar det oaktat för att problemen med tillgången till kontanter allt tydligare gäller glesbygden.

Finlands Bank slutade ge ut 500-eurosedlar i februari 2019. I beställningarna har 500-eurosedlarna huvudsakligen ersatts med 200-eurosedlar.

Utgivningen av 50-eurosedeln, som är den vanligaste sedelvalören vid finländarnas kontantuttag, slog åter nytt rekord 2019. Årsökningen var totalt 850 miljoner euro. 50-eurosedeln distribueras allmänt via automaterna och förs även ut utanför landets gränser vid utlandsresor.

Utgivningen av 20-eurosedlar har likaså fortsatt att öka med cirka 100 miljoner euro, medan utgivningen av valörerna 5 och 10 euro, som huvudsakligen används som växelsedlar, har varit oförändrad. Användningen av snabba kontaktlösa kortbetalningar har emellertid trängt undan de mindre kontantbetalningarna.

Finlands Banks kontor i Uleåborg stängdes i mars 2019. Efter nedläggningen har äkthets- och kvalitets-sorteringen ersatts med så kallad depåhållning av kontanter i kontantförsörjningsbolagens egna lokaler. Tack vare den ökade depåhållningen har sedelsorteringen och återcirkuleringen hos de privata aktörerna ökat något.

Antalet förfalskade eurosedlar som påträffades i omlopp var i stort sett oförändrat 2019. I Finland hittades sammanlagt 980 förfalskade sedlar. Under de senaste åren har 50-eurosedlar varit vanligast bland de påträffade förfalskningarna. I Finland påträffas fortfarande mycket få falska sedlar i omlopp jämfört med de andra euroländerna, eftersom affärerna ofta noggrant kontrollerar eurosedlarnas äkthet.

Finlands Bank deltar i utvecklingen av betalnings- och avvecklingssystemen och säkerhetshanteringstjänsterna

Finlands Bank tillhandahåller betalnings- och säkerhetshanteringstjänster för deltagarna i bankens delsystem och bidrar till utvecklingen av tjänsterna. Banken producerar betalningssystemtjänster via sitt delsystem Target2-Suomen Pankki, där 24 finansinstitut i Finland och de övriga nordiska länderna hade ett konto vid utgången av 2019.

Under 2019 förmedlades i genomsnitt 2 060 betalningar till ett värde av 45 miljarder euro dagligen via Target2-Suomen Pankki. Antalet transaktioner per dag ökade från året innan med 24 procent, medan deras värde minskade med 6 procent.

Finlands andel av samtliga betalningar i Target2 var antalsmässigt 0,60 procent och mätt i värde 2,27 procent. Utöver tillträde till Target2-systemet tillhandahåller Finlands Bank i Target2-Securities-systemet bankerna kassakonton för likviditetsbehov i samband med avveckling av värdepapperstransaktioner.

Vid sidan av den normala driften uppdateras och utvecklas systemen kontinuerligt. Finlands Bank deltog under 2019 aktivt i centralbankernas tester av den nya Target2-versionen och samordnade testerna mellan deltagarna i bankens delsystem.

I sitt BoF-CMS-Cola-system hanterar Finlands Bank förutom betalningssystemtjänster säkerheter för centralbankskrediter till bankerna. Under 2019 gjordes en viktig uppdatering i systemet, när hanteringen av belåningsbara banklån som penningpolitiska motparter ställt som säkerhet hos Finlands Bank fogades till systemet.

Finlands Bank deltar i Eurosystemets marknadsinfrastrukturprojekt och stöder deltagarna i sitt delsystem med övergången till de nya tjänsterna.

Projektet för sammanslagning av Target2 och Target2-Securities framskred som planerat under årets lopp. Marknadsaktörerna gör allt aktivare förberedelser för övergång till det nya systemet i samarbete med centralbankerna. I projektet byggs ett nytt system för bruttoavveckling av betalningar i realtid (RTGS) som ska ersätta det nuvarande Target2-systemet. Samtidigt omarbetas reglerna och rutinerna för systemet. Det nya systemet tas i drift i slutet av 2021.

Arbetet för att utveckla det nya systemet Eurosystem Collateral Management System (ECMS) avancerade planenligt under 2019. Systemet kommer att sättas i drift 2022. Syftet med projektet är att överföra säkerhetshanteringen av centralbankens krediter till bankerna till ett gemensamt system. Till de nya systemet ansluts i sinom tid utöver centralbankerna också deras penningpolitiska motparter samt de värdepapperscentraler i euroområdet som deltar i Target2-Securities.

1.4 Handlagda ärenden och bankfullmäktiges bedömning av dem

Ärenden rörande förvaltningen och direktionen

Vid utgången av 2019 innehade direktionsmedlemmarna bland annat följande medlemskap i anknytning till tjänsteutövningen:

Direktionens ordförande *Olli Rehn*

- ECB-rådet och allmänna rådet, medlem
- Europeiska systemrisknämnden (ESRB), styrelsemedlem
- Internationella valutafonden (IMF), styrelsemedlem

Direktionens vice ordförande *Marja Nykänen*

- EU:s ekonomiska och finansiella kommitté (EFC), ledamot
- Finansinspektionens direktion, ordförande

Direktionsmedlem *Tuomas Välimäki*

- ECB-rådet och allmänna rådet, suppleant för chefsdirektören

Dessutom hade direktionsmedlemmarna andra bisysslor och förtroendeuppdrag som bankfullmäktige godkänt med stöd av 17 § i lagen om Finlands Bank (214/1998).

Finlands Banks bokslut för 2019 och revision

Finlands Bank följer de ekonomibaserade bokföringsprinciper och tekniker som har godkänts av ECB-rådet, och boksluten utarbetas enligt dessa harmoniserade principer. Bankfullmäktige fastställer grunderna för bankens bokslut på framställning av direktionen enligt 11 § i lagen om Finlands Bank.

Finlands Banks balansomslutning för 2019 är 126 250 208 753,03 euro och räkenskapsårets resultat är 319 752 865,89 euro. Räkenskapsårets bokslut presenteras i detalj (balansräkning, resultaträkning, bokslutsprinciper samt bilagor till balansräkningen och resultaträkningen) i en bilaga till denna berättelse.

Finlands Banks revisorer

Riksdagen förrättade den 16 juni 2015 val av revisorer för Finlands Bank och suppleanter för dem. Senare förrättades fyllnadsval. Till och med den 18 juni 2019 fungerade följande personer som revisorer och personliga suppleanter för dem:

Kankaanniemi, Toimi, riksdagsledamot

Kiviranta, Esko, riksdagsledamot

Lehti, Eero, riksdagsledamot (ordf.)

Koskela, Markku, CGR

Kauppila, Lotta, CGR

Revisorernas personliga suppleanter:

Torvinen, Matti, riksdagsledamot

Tölli, Tapani, riksdagsledamot

Eestilä, Markku, riksdagsledamot

Riippi, Hannu, CGR

Vanhanen, Veli, CGR

Riksdagen förrättade den 18 juni 2019 val av revisorer för Finlands Bank och suppleanter för dem. Senare förrättades fyllnadsval. År 2019 fungerade följande personer som revisorer och personliga suppleanter för dem:

Gustafsson, Jukka, riksdagsledamot (fram till 8.10.2019)

Kiviranta, Esko, riksdagsledamot

Kari, Mika, riksdagsledamot (fr.o.m. 8.10.2019)

Kopra, Jukka, riksdagsledamot

Kauppila, Lotta, CGR

Tuokko, Timo, CGR

Revisorernas personliga suppleanter:

Kari, Mika, riksdagsledamot (fram till 8.10.2019)

Piirainen, Raimo, riksdagsledamot

Mäkynen, Jukka, riksdagsledamot

Riippi, Hannu, CGR

Lind, Anna, CGR

Riksdagen förrättade fyllnadsval den 8 oktober 2019 och valde riksdagsledamot Mika Kari till revisor i stället för Jukka Gustafsson. Riksdagsledamot Mika Kari var revisorernas ordförande från och med den 5 december 2019. Sekreterare var ekonomie doktor, CGR Markku Koskela.

Revision 2018

Revisorerna, det vill säga riksdagsledamot Eero Lehti, riksdagsledamot Esko Kiviranta, riksdagsledamot Toimi Kankaanniemi, CGR Lotta Kauppila och CGR Markku Koskela, granskade den 5–8 mars 2019 Finlands Banks bokslut, bokföring och förvaltning för 2018.

CGR-samfundet PricewaterhouseCoopers Oy granskade bankens räkenskaper och bokslut i enlighet med artikel 27 i stadgan för Europeiska centralbankssystemet och revisorerna tog del av rapporten över granskningen.

I sammanfattningen till sin revisionsrapport för 2018 uttryckte revisorerna oro över hushållens skuldsättning. Samtidigt som ökningen av den offentliga skulden nästan har avstannat och företagens skuldsättning varit kontrollerad har hushållens skulder ökat ytterligare. Privathushållens skuld koncentrerar sig ofta till unga familjer som kan råka i allvarliga svårigheter om räntenivån stiger. Risken ökar på grund av att värdet på de bostäder som utgör säkerhet sjunker i en stor del av landet. Revisorerna anser att hushållens skuldsättning måste bevakas noggrant och att nödvändiga åtgärder måste vidtas. Revisorerna ser det som viktigt att man för att få fart på investeringarna förbättrar de åtgärder som tryggar utlåningen till i synnerhet små och medelstora företag. För att stärka den offentliga sektorns finansiella bas efterlyser revisorerna en sådan totalreform av den sociala tryggheten där den enskildas ansvar för den egna ekonomin ökar. Reformen ska genomföras gradvis och utifrån noggranna konsekvensbedömningar. Revisorerna tog fasta på Finlands Banks och Finansinspektionens personalresurser och ansåg att det är viktigt att de utnyttjas effektivt och att personalstyrkan optimeras. Det är motiverat att inkludera tillsynen av konsumentkrediter (så kallade snabbblån) i Finansinspektionens uppgifter. Måluppfyllelsen för omorganiseringen av banken måste bevakas. Vidare hänvisar revisorerna till uppföljningen av de iakttagelser som de gjorde i mars 2018 och utförandet av de åtgärder som föranleds av iakttagelserna (bland annat utvecklingen av ett makrotillsynsverktyg och cybersäkerheten).

Revision 2019

Revisorerna, det vill säga riksdagsledamot Mika Kari, riksdagsledamot Esko Kiviranta, riksdagsledamot Toimi Kankaanniemi, CGR Lotta Kauppila och CGR Timo Tuokko, granskade den 3–6 mars 2020 Finlands Banks bokslut, bokföring och förvaltning för 2019.

CGR-samfundet PricewaterhouseCoopers Oy granskade bankens räkenskaper och bokslut i enlighet med artikel 27 i stadgan för Europeiska centralbankssystemet och revisorerna tog del av rapporten över granskningen.

I sammanfattningen av revisionen för 2019 ser revisorerna det fortfarande som viktigt att makrotillsynsverktygen utvecklas för att säkerställa att finansmarknaden kan avvärja allvarliga och plötsliga störningar. Revisorerna föreslår att alla kreditgivare ska omfattas av samma reglering och att lagstiftningen utvecklas så att den möjliggör tillräckliga och effektiva befogenheter för Finansinspektionen att övervaka och utfärda sanktioner i fråga om verksamheten hos dem som tillhandahåller små lån med hög ränta (s.k. snabbblån). Revisorerna anser det vara bra att Finlands Bank har tagit ansvar för att öka medborgarnas ekonomiska kompetens.

Fastställande av resultaträkning och balansräkning samt förslag till vinstutdelning

Enligt 21 § i lagen om Finlands Bank ska hälften av Finlands Banks vinst överföras till reservfonden, medan återstoden av vinsten ska reserveras för statens behov. Bankfullmäktige kan enligt lagen besluta att vinsten ska användas på något annat sätt, om detta är motiverat med hänsyn till bankens ekonomiska ställning eller reservfondens storlek.

Fastställande av resultaträkning och balansräkning för 2018 samt förslag till vinstutdelning

Bankfullmäktige fastställde 15.3.2019 bankens resultaträkning och balansräkning för 2018 enligt revisorernas utlåtande.

Bankfullmäktige beslutade den 15 mars 2019 att Finlands Banks vinst för berättelseåret, det vill säga 230 309 788,01 euro, ska disponeras på följande sätt: med stöd av 21 § 2 mom. i lagen om Finlands Bank (214/1998) ska 87 309 788,01 euro överföras till reservfonden, medan återstoden, det vill säga 143 000 000,00 euro, ska reserveras för statens behov.

Direktionens förslag till vinstutdelning för 2018 byggde på bestämmelserna om bokslut, monetära inkomster och vinstanvändning i lagen om Finlands Bank (214/1998) såväl som på bankens strategi och riktlinjerna i bankens balansräkningspolicy. Målen är enligt dem att riskhanteringen och kostnadseffektiviteten ska ge möjlighet till en stabil och i relation till eget kapital skälig vinstutdelning samt att en stabil vinstutdelning ska vara möjlig utan att bankens soliditet äventyras. Enligt 21 § i lagen om Finlands Bank kan bankfullmäktige besluta att vinsten ska användas på något annat sätt än enligt huvudregeln, om detta är motiverat med hänsyn till bankens ekonomiska ställning eller reservfondens storlek. Vid sitt möte den 15 mars 2019 beslutade bankfullmäktige med stöd av 11 § 1 mom. 3 punkten och 21 § 2 mom. i lagen om Finlands Bank (214/1998) att vinsten för 2018, som uppgick till 230 309 788,01 euro, skulle disponeras så att 87 309 788,01 euro överförs till bankens reservfond och 143 000 000,00 euro reserveras för statens behov.

Fastställande av resultaträkning och balansräkning för 2019 samt förslag till vinstutdelning

Bankfullmäktige beslutade den 20 mars 2020 att Finlands Banks vinst för 2019, det vill säga 319 752 865,89 euro, ska disponeras på följande sätt:

Med stöd av 21 § 2 mom. i lagen om Finlands Bank (214/1998) överförs 131 752 865,89 euro av vinsten till reservfonden, medan återstoden på 188 000 000,00 euro reserveras för statens behov.

Uppföljning av Finlands Banks ekonomiska risker

Att genomföra penningpolitiken och trygga stabiliteten och funktionen i det finansiella systemet hör till centralbankens kärnuppgifter. Detta uppdrag är förenat med risker som kan ge upphov till förluster. Finlands Bank upprätthåller riskberedskapen genom att sörja för en stark balansräkning, alltså genom att öka avsättningarna och andelen eget kapital och vid behov minska riskerna i de finansiella tillgångarna. Bankens riskhantering behandlas närmare i en artikel längre fram i den här berättelsen.

Vid sitt sammanträde den 13 december 2019 behandlade bankfullmäktige grunderna för upprättande av bokslut. På förslag av direktionen beslutade bankfullmäktige att öka valutakursavsättningen med ett belopp som motsvarar valutakursvinsterna (1 miljon euro enligt situationen i slutet av september) och avsättningen för prisdifferenser på värdepapper med ett belopp som motsvarar prisdifferenserna på värdepapper (16 miljoner euro enligt situationen i slutet av september). Avsättningen för realvärde utökas med 2 procent av grund- och reservfondens sammanlagda belopp, dvs. med 55 miljoner euro, för att säkerställa realvärdet på bankens eget kapital. Dessutom höjs den generella avsättningen med 50 miljoner euro, vilket stärker Finlands Banks förmåga att sörja för en stabil inkomstbildning. Pensionsfondens underskott under räkenskapsperioden täcks med en pensionsfondsavgift på 10 miljoner euro. Resten av underskottet täcks av pensionsavsättningen.

Bankfullmäktige följer för sin del utvecklingen av Finlands Banks riskprofil och uppföljningen och hanteringen av dess ekonomiska risker. Riskbuffertarna stärktes 2019 tack vare ökade avsättningar. Finlands Banks kapitaltäckning räcker till för att bära de risker som banken exponeras för i sin verksamhet.

Andra behandlade ärenden

Till bankfullmäktiges viktigaste arbetsformer hör att föra diskussioner med Finlands Banks direktion om den ekonomiska utvecklingen globalt, i euroområdet och i Finland, om ECB:s penningpolitik och det finansiella systemet i euroområdet samt om andra aktuella frågor som gäller ekonomisk politik, penningpolitik och finanssektor.

Under året tog bankfullmäktige del av rapporter av företrädare för Finlands Bank och förde diskussioner om många olika teman.

Under sammanträdena behandlades de ekonomiska utsikterna och penningpolitiken i euroområdet. Dessutom diskuterades den internationella ekonomiska utvecklingen och den ekonomiska politiken i ett bredare perspektiv. Bankfullmäktige behandlade de ekonomiska utsikterna i Förenta staterna, Kina och Ryssland, de internationella handelskonflikterna samt konsekvenserna av Storbritanniens EU-utträde.

I fråga om Finlands ekonomi behandlades de ekonomiska utsikterna, hushållens skuldsättning, den finansiella stabiliteten, de offentliga finansernas hållbarhet, användningen av kontanter och betalningarna över lag. Dessutom behandlades vissa klimatpolitiska frågor och principer för Finlands Banks investeringar.

Del 2. Finansinspektionen under 2019

I den här delen återges Finansinspektionens (FI) verksamhet och EU:s finansiella tillsyn under 2019. Fokus ligger på bankfullmäktiges verksamhet och frågor som är centrala ur dess perspektiv. Finansinspektionens verksamhet behandlas i större detalj i såväl *Finansinspektionens verksamhetsberättelse 2019* som i Finansinspektionens direktionens berättelse till bankfullmäktige. Berättelserna finns tillgängliga på Finansinspektionens webbplats.

2.1 Finansinspektionens uppgifter, bankfullmäktiges ställning och Finansinspektionens förvaltning

Finansinspektionens uppgifter och bankfullmäktiges ställning

Finansinspektionen är administrativt knuten till Finlands Bank, men är oberoende i sina beslut. Syftet med Finansinspektionens verksamhet är att se till att kreditinstituten, försäkrings- och pensionsanstalterna och andra lagfästa tillsynsobjekt bedriver en stabil verksamhet, att de försäkrade förmånerna tryggas och att det allmänna förtroendet för finansmarknadens funktionssätt upprätthålls.

Bankfullmäktige övervakar den allmänna ändamålsenligheten och effektiviteten i Finansinspektionens verksamhet. I sin tillsyn över ändamålsenligheten utvärderar bankfullmäktige hur det lagfästa målet har nåtts. Bankfullmäktige övervakar den allmänna effektiviteten framför allt utifrån hur personalstyrkan och budgeten generellt sett utvecklas i förhållande till arbetsuppgifterna, marknadsutvecklingen och förändringarna i lagstiftningen.

Bankfullmäktige utnämner Finansinspektionens direktionsmedlemmar och, på framställning av direktionen, även direktören. Direktionen ska enligt 10 § i lagen om Finansinspektionen (878/2008) minst en gång om året lämna bankfullmäktige en berättelse över målen för Finansinspektionens verksamhet och måluppfyllelsen.

Finansinspektionens förvaltning

Finansinspektionen leds av en direktion. Direktionen ska lägga upp de särskilda målen och besluta om riktlinjerna för Finansinspektionens verksamhet. Den ska också styra och övervaka hur målen uppfylls och riktlinjerna iakttas. Dessutom ska direktionen bland annat behandla Finansinspektionens årliga budget och underställa den Finlands Banks direktion för fastställelse.

Ordförande i direktionen för Finansinspektionen var vice ordförande i direktionen för Finlands Bank *Marja Nykänen*, med avdelningschef *Katja Taipalus* som suppleant. Vice ordförande i direktionen för Finansinspektionen var statssekreterare, kanslichef *Martti Hetemäki* vid finansministeriet, med lagstiftningsrådet *Janne Häyrynen* som suppleant. Övriga medlemmar i direktionen var överdirektör *Outi Anttila* vid social- och hälsovårdsministeriet, med direktör *Hannu Ijäs* som suppleant, ekonom *Markku Pohjola*, filosofie kandidat, försäkringsmatematiker *Lasse Heiniö* och politices doktor *Vesa Vihriälä*.

Direktör för Finansinspektionen var vicehäradshövding, ekonom *Anneli Tuominen*.

Sekreterare i direktionen var Finansinspektionens chefsjurist *Pirjo Kyyrönen*.

2.2 Finansinspektionens verksamhet 2019

Syftet med Finansinspektionens verksamhet är att se till att kreditinstituten, försäkrings- och pensionsanstalterna och andra tillsynsobjekt bedriver en stabil verksamhet, vilket är en förutsättning för finansmarknadens stabilitet. Vidare ska Finansinspektionen se till att det allmänna förtroendet för finansmarknadens funktionssätt upprätthålls (se 1 § i lagen om Finansinspektionen).

Finansinspektionens direktion har lämnat sin berättelse om Finansinspektionens verksamhet 2019 till bankfullmäktige. I berättelsen 1) beskrivs tillståndet på finansmarknaden och Finansinspektionens strategi, 2) redogörs för hur Finansinspektionen beaktat bankfullmäktiges uppmaningar i berättelsen för 2018, 3) ges ett sammandrag över Finansinspektionens verksamhet 2019 och hur målen för året utfallit och 4) ges en uppskattning av hur tillsynen och tillsynsavgifterna kommer att förändras 2020.

Bland annat följande noteras i berättelsen:

- Riskerna i de finländska bankernas omvärld ökade under berättelseåret. Detta berodde på att riskerna i den internationella ekonomiska utvecklingen ökade och de inhemska företagens och hushållens förtroende försvagades. Trots osäkerheten i ekonomin förblev kapitaltäckningen i den finska banksektorn och kvaliteten på kreditstocken dock starka. De riskviktade kapitaltäckningsgraderna inom banksektorn i Finland stärktes och förblev fortfarande starkare än den europeiska medelnivån. Också bruttosoliditetsgraden (leverage ratio) stärktes något och var högre än genomsnittet för bankerna i EU-området. De finländska bankernas oreglerade krediter förblev låga under året. Nivån på oreglerade krediter i Finland är bland de lägsta i Europa. Banksektorns rörelsevinst minskade jämfört med året innan. Resultatet inom banksektorn belastades särskilt av avskrivningar och nedskrivningar av engångskaraktär. Räntenettet ökade något från nivån 2018, då den ökade utlåningen kompenserade den försvagande effekt som sänkningen av marknadsräntorna och marginalerna har på ränteintäkterna. Minskningen av rörelsevinsten dämpades också av att personalkostnaderna sjönk.
- Kapitaltäckningen inom livförsäkringssektorn minskade under året, men var ändå på en god nivå. Bakom försämringen låg huvudsakligen det faktum att räntenivån sjönk under sommaren. Avkastningen på livförsäkringsbolagens placeringar var god under året, och i synnerhet ränte- och aktieplaceringarna gav bättre avkastning än i genomsnitt. Däremot utvecklades försäkringsverksamheten inte gynnsamt. Skadeförsäkringsbolagens kapitaltäckning förblev god under 2019, även om den försämrades jämfört med rekordnivån vid utgången av 2018. Bakgrunden till försämringen var att solvenskapitalkravet ökade till följd av de stigande aktiepriserna. Dessutom var ökningen av kapitalbasmedel liten, eftersom den negativa effekten av de ökade försäkringsexponeringarna omintetgjorde de positiva effekterna av utvecklingen av investeringsmarknadspriserna på kapitalbasmedlen. Försäkringsbolagen fick sina intäkter huvudsakligen från avkastningen på investeringarna. Däremot gav försäkringsverksamheten ingen täckning. Lönsamheten försämrades av den ogynnsamma skadeutvecklingen. Arbetspensionssektorns solvensgrad, det vill säga förhållandet mellan tillgångarna och ansvaren, förbättrades under hela året. Orsaken var att avkastningen på placeringarna översteg avkastningskravet på ansvarsskulden. Till detta bidrog framför allt den starka utvecklingen på aktie marknaden men också den positiva avkastningen inom andra investeringskategorier. Risken i förhållande till solvenskapitalet förändrades inte nämnvärt under året. Aktiernas andel som största investeringskategori ökade ytterligare och arbetspensionsbolagens premieinkomst ökade i och med att lönesumman steg.

Direktionens berättelse till bankfullmäktige finns i sin helhet tillgänglig på Finansinspektionens webbplats.

Finansinspektionens mål och målpuppfyllelse 2019

Under 2018 följde Finansinspektionen sin uppdaterade strategi för 2017–2019, där fokus är inställt på att tillsynen anpassas efter omvärlden.

Finansinspektionens strategiska mål (tillsyn som speglar omvärldsförändringar) är följande: 1) vi avvärjer hot mot den finansiella stabiliteten och förtroendet för finansmarknaden genom rätt avvägd verksamhet, 2) vi fastställer hur djupgående tillsyn tillsynsobjektets risker och den aktuella frågans betydelse kräver, 3) vi fokuserar på inspektioner och tematiska bedömningar i vårt arbete, 4) vi anpassar vår verksamhet till förändringarna på bank-, försäkrings- och finansmarknaden, 5) vi fokuserar i det europeiska reglerings- och tillsynssamarbetet på frågor av kritisk betydelse för finansmarknaden i Finland, 6) vi intensifierar samarbetet med de nordiska tillsynsmyndigheterna för att främja finansiell stabilitet och förtroende för finansmarknaden i Finland, och 7) vi bidrar till att skapa ett innovationsfrämjande klimat i finanssektorn.

Bland de övriga strategiska målen (god kvalitet och effektivitet) finns att främja en harmoniserad riskbaserad tillsynspraxis i EU, fullödigt utnyttja EU-myndigheternas anvisningar och ECB:s tillsynspraxis, dra full nytta av digitaliseringsmöjligheterna samt ha standardiserade och effektiva processer och tidsenliga rapporterings- och analysystem. Dessutom har Finansinspektionen strategiska mål (expertis och gott anseende) som anknyter till kompetensutveckling för personalen, chefsarbete, anseende som arbetsgivare och kommunikation.

Tillsyn som speglar omvärldsförändringar

Beträffande Finansinspektionens verksamhet 2019 noterar direktionen att stabiliteten på den finländska finansmarknaden fortfarande var god men att omställningarna i omvärlden fortsatte. De främsta förändringstrenderna som påverkar finanssektorn var och förblir digitaliseringsutvecklingen och beredskapen inför klimatförändringen. Också den svagare ekonomiska utvecklingen och räntorna, som länge varit låga, utmanar aktörerna inom branschen. Finansinspektionen beaktade omvärldsförändringarna när prioriteringarna i tillsynsarbetet skulle fastställas och verksamheten 2020 planeras. Finansinspektionens strategi uppdaterades för åren 2020–2022 utifrån förändringarna i omvärlden. Strategin lyfter fram tre ur tillsynssynpunkt viktiga delområden under de följande åren: klimatförändringen, digitaliseringen och förhindrandet av penningtvätt. I strategin betonas nu starkare än tidigare också att tillsynen ska vara riskbaserad.

Banksektorn:

I solvenstillsynen över Nordea följde Finansinspektionen den tillsynsplan som utarbetats tillsammans med Europeiska centralbanken (ECB). En samlad bedömning offentliggjordes i juli. Den första samlade tillsynsbedömningen som gjordes efter att Nordea flyttat till Finland färdigställdes i enlighet med den tidsplan som ECB fastställt. Även inspektionerna gällande Nordea gjordes som planerat. Planen för tillsynen över Nordeas koncernbokslut blev klar i slutet av året.

De banker som står under ECB:s direkta tillsyn (SI-banker) övervakades i enlighet med tillsyns- och inspektionsplanerna för den gemensamma banktillsynen i euroområdet. Två samlade kapitalbedömningar blev klara enligt planerna under det första halvåret. Under året gjordes också sex samlade kapitalbedömningar av andra banker som står under ECB:s indirekta tillsyn (LSI-banker).

En utredning om prissättningen av och tillgången till grundläggande banktjänster publicerades i december. Som en del av utredningen gjordes en enkät om de digitala tjänsternas tillgänglighet och anpassningar. Bland bankerna gjordes dessutom en enkät om hur de ändringar i bankernas nuvarande identifieringsmetoder som förutsätts i betaltjänstdirektivet genomförs så att alla kundgrupper tillförsäkras möjligheter att använda identifieringsverktyg utan avbrott.

Försäkringssektorn

Inom försäkringstillsynen prioriterades tillsyn nu högre än reglering. Tillsyns- och inspektionsiakttagelserna presenterades i tillsyns- och pressmeddelanden för att tillsynsarbetet skulle få större genomslagskraft. För att säkerställa att bestämmelserna följs inleddes på sektorsnivån en omfattande bedömning av compliance-funktionerna i arbetspensionsbolagen samt skade- och livförsäkringsbolagen.

I anknytning till tillsynen över arbetspensionsbolag och behörig användning av arbetspensionsmedel lämnade Finansinspektionen ett tillsynsmeddelande och påpekade att hanteringen av risken för arbetsförmåga är tillåten verksamhet i arbetspensionsbolagen, men endast i form av riskhantering som hör till försäkringsbolaget och som minskar den risk för arbetsförmåga som bolaget självt ansvarar för. Arbetspensionsbolagens medel får inte användas för andra ändamål och arbetspensionsbolaget får inte genomföra till exempel projekt för upprätthållande av arbetsförmågan. Bolagets verksamhet får inte snedvrída den marknad som privata tjänsteleverantörer bildar.

Inom tillsynen över arbetslöshetsförsäkringar granskades arbetslöshetskassornas internkontroll och riskhantering, förberedelserna för ikraftträdandet av dataskyddsförordningen och uppföljningen av tidigare iakttagelser.

Inom den fortlöpande tillsynen över skade- och livförsäkringsbolagen prioriterades frågor som gällde bland annat förvaltningssystemet, övervakningsfunktionerna och bedömningen av behörigheten hos personer på ledande poster. I fråga om skade- och livförsäkringsbolag informerades branschen om de tillsynsiakttagelser som gjorts under året. Finansinspektionen pekade bland annat på risk- och solvensbedömningen, styrelsens roll i beredningen av den och de stresstester som används vid den samt vikten av beredskap för låga räntor till exempel vid beslut om vinstutdelning.

För tillsynen är det viktigt att regleringen utvecklas så att de krav som gäller branschen motsvarar förändringarna i omvärlden och är samordnade. Finansinspektionen föreslog för social- och hälsovårdsministeriet att de krav på yrkeskvalifikationer och erfarenhet som gäller arbetspensionsförsäkringsbolag ändras så att de bättre motsvarar de gällande kompetenskraven för liv- och skadeförsäkringsbolag och många tjänstepensionsinstitut. Dessutom deltog Finansinspektionen i översynen av bestämmelserna om skade- och livförsäkringsbolag vid Europeiska försäkrings- och tjänstepensionsmyndigheten (Eiopa).

Makrotillsynen

Finansinspektionens direktion fattade under berättelseåret flera beslut för att främja makrostabiliteten på finansmarknaden och begränsa ökningen av systemrisker. Utöver de kvartalsvisa makrotillsynsbesluten om lånetaket (maximal belåningsgrad) och det kontracykliska buffertkravet förnyades i slutet av juni besluten om systemriskbufferten och riskvikterna för bostadslån.

Värdepapperssektorn och marknadsuppförandet

Tillsynen över företagsverksamhet som går ut på kapitalförvaltning fokuserades på förvaringsinstitut samt värdering och likviditetshantering i specialplaceringsfonder som investerar i fastigheter. Finansinspektionen gjorde en tematisk bedömning både av organiseringen i förvaringsinstitut och av värderingspraxisen och likviditetshandlingen i specialplaceringsfonder som investerar i fastigheter. I anknytning till värderingen av specialplaceringsfonder och likviditetshandlingen konstaterade Finansinspektionen att praxisen behöver förbättras med tanke på mer krävande marknadslägen.

Tillsammans med de europeiska tillsynsmyndigheterna för värdepappersmarknaden utövade Finansinspektionen sina interventionsbefogenheter i fråga om produkter enligt MiFID² II. Tillsynen över de nya IFRS-standarderna för försäljningsintäkter (omsättning) och leasingavtal genomfördes som planerat. Tillsynen över införandet av den nya standarden för försäkringsavtal har gått framåt långsammare än

² MiFID = Markets in Financial Instruments Directive, direktivet om marknader för finansiella instrument.

planerat. I övrigt betonades i tillsynen över emittenternas information till investerarna framför allt kraven i den ändrade prospektregleringen.

Till följd av finanskrisen omarbetades EU:s revisionsbestämmelser. Finansinspektionen utsågs till behörig myndighet vid bedömningen och uppföljningen av verksamheten i revisionsutskotten för företag av allmänt intresse (PIE-företag). Det betydde att Finansinspektionens uppgifter med anknytning till revisionsutskotten breddades.

Förhindrande av penningtvätt

Finansinspektionen stärkte resurserna för tillsynen över förhindrande av penningtvätt i avsevärd grad och verksamheten omorganiserades till en egen byrå från och med mars. Fullständig kapacitet uppnåddes före årets slut, vilket har gjort det möjligt för experterna att specialisera sig på exempelvis reglering, riskanalys, kontinuerlig tillsyn och inspektioner. I december 2019 påförde Finansinspektionen första gången en sanktion för brott mot bestämmelserna om penningtvätt.

FATF (Financial Action Task Force) och Europeiska kommissionen gjorde under året en bedömning av hela Finlands och Finansinspektionens åtgärder och tillsyn för att hindra penningtvätt. Finansinspektionen tar anmärkningarna och rekommendationerna på allvar och har beaktat dem i utvecklingen av sin verksamhet.

Samarbetet med andra nordiska tillsynsmyndigheter i fråga om den kontinuerliga tillsynen över förhindrandet av penningtvätt har intensifierats. Vid kvartalsvisa möten har man granskat bland annat riskbedömningar, verksamhet i fråga om högrisk kunder, övervakning av transaktioner och andra områden som är väsentliga med tanke på bekämpningen av penningtvätt. Utifrån uppgifterna bildar myndigheterna sig en uppfattning av riskläget och behoven att utveckla bekämpningen av penningtvätt.

Övervakning av digitaliseringsutvecklingen

Under året utarbetade Finansinspektionen en digitaliseringsstrategi för tillsynen. I strategin beskrivs Finansinspektionens uppgifter i samband med tillsynen över de digitala funktionerna på lång sikt samt målen för tillsynsmyndighetens egna system, digitaliseringen av processerna och kompetensutvecklingen.

I och med den nya lagstiftningen inledde Finansinspektionen den 1 maj 2019 registrering och övervakning av tillhandahållare av virtuella valutor. I samband med registreringsprocessen utreder Finansinspektionen att sökanden har tillräckliga förfaranden för bekämpning av penningtvätt och finansiering av terrorism, att kundmedlen har bevarats och skyddats i tillräcklig utsträckning och att sökandens ledning och nyckelpersoner uppfyller tillförlitlighetskriterierna. Före utgången av året registrerade Finansinspektionen fem tillhandahållare av virtuella valutor.

God kvalitet och effektivitet

Finansinspektionens strategiska mål "god kvalitet och effektivitet" främjades under berättelseåret i synnerhet genom utveckling av den riskbaserade tillsynen, it-investeringar och främjande av de interna verksamhetsprocesserna och samarbetet mellan Finansinspektionen och Finlands Bank.

Inom banktillsynen infördes en modell för fastställande av minimitillsynsaktivitet för banker som står under Finansinspektionens direkta tillsyn. En liknande modell har funnits till i flera år för banker som står under ECB:s direkta tillsyn. Också inom försäkringstillsynen pågår ett arbete med en riskbaserad tillsynsmodell som fastställer miniminivån för tillsynen för varje tillsynsobjekt. För tillsynen över kapitalmarknaden har Finansinspektionen arbetat på en riskbaserad tillsynsram och ett verktyg som tas i bruk under 2020. Inom tillsynen över förhindrandet av penningtvätt infördes den första versionen av ett riskbedömningsverktyg.

Projektet för leverans av ett signal- och analysystem för tillsynen över handeln med värdepapper slutfördes i slutet av juni och systemet började användas stegvis. I och med systemet har Finansinspektionen betydligt effektivare verktyg än tidigare i synnerhet för utredning av misstankar om missbruk av

insiderinformation och marknadsmanipulation. Det blir effektivare att upptäcka och analysera misstankar om missbruk när systemet sällar dubiösa händelser i det omfattande handels- och offertmaterialet, ger larm om dem och sammanställer information från olika källor. Tillsynens omfattning ökar också när handeln med finländska instrument i Europa börjar omfattas av den automatiska tillsynen.

Leveransprojektet för ett transaktionsrapporteringsystem enligt MIFIR-bestämmelserna³ om marknads tillsyn slutfördes i december och administrationen av systemet inleddes. För tillsynen över transaktionsrapporteringen tog Finansinspektionen i slutet av året fram en systematisk ram för kvalitetskontroll. Genomförandet av det elektroniska ärendesystemet, som inleddes i april 2018, har visat sig vara mer krävande än väntat och systemet väntas bli taget i drift våren 2020, alltså cirka ett år efter den tidpunkt som ursprungligen planerades. Utvecklingen av den ekonomiska rapporteringen med tillhörande dataanalys gick vidare, men man blev tvungen att gallra bland utvecklingsprojekten och en del av genomförandet sköts fram till 2020.

Finlands Bank färdigställde en utredning om utvecklandet av samarbetet mellan Finansinspektionen och Finlands Bank. I utredningen konstaterades det att arbetsfördelningen mellan Finlands Bank och Finansinspektionen i huvudsak är i sin ordning. Utredningen resulterade i rekommendationer om att befästa arbetsfördelningen inom makrotillsynsprocessen, skärpa kommunikationen om finansiell stabilitet, nyttiggöra synergier inom insamlingen av tillsyns- och statistikuppgifter och utveckla förvaltningstjänster utifrån koncerttänkande. Rekommendationerna genomförs i samarbete med Finlands Bank.

Finansinspektionen uppdaterade sina processer för sanktioner, inspektioner, samlad kapitalbedömning, makrostabilitet, rapportering, fit & proper, analys och koncessioner.

Expertis och gott anseende

Finansinspektionen arbetade för sitt strategiska mål "expertis och gott anseende" under året bland annat genom att stärka kommunikationen, utveckla chefsarbetet och upprätta en personalstrategi.

Personalstrategin utarbetades i samarbete med Finlands Banks personalbyrå. Personalstrategin beskriver de långsiktiga målen för personalarbetet, där utgångspunkten är Finansinspektionens värderingar och strategi. I strategin står utvecklingen av personalens kompetens och välmående i centrum. Målet är att svara mot de krav som förändringarna i den finländska och europeiska omvärlden ställer.

Finansinspektionen gjorde en kompetenskartläggning under våren. De utvecklingsbehov på medellång sikt som framkom vid kartläggningen och de åtgärder som dessa förutsätter beaktas vid rekryteringen samt vid planeringen av verksamheten och utbildningarna. För att förbättra chefsarbetet producerades utbildningsmaterial över god praxis och konkreta verktyg till exempel för satsningar på prestationsledning, insatser mot underpresterande, vägledande återkoppling och arbetshälsa.

Finansinspektionens kommunikationspolicy för samordnad information enligt strategin blev klar. Målet är att informationen ska vara konsekvent, tillförlitlig, rättidig, proaktiv och interaktiv. Finansinspektionen införde husregler till stöd för personalens användning av sociala medier.

Bedömning av förändringar i tillsynen och tillsynsavgifter 2020

I sin berättelse noterar direktionen följande om förändringar i tillsynen:

Omvärlden har förändrats och förändras fortfarande på många olika sätt. De ekonomiska tillväxtutsikterna väntas nu varaktigt stanna på en sämre nivå än före finanskrisen, den ekonomiska osäkerheten är stor bland annat på grund av politiska risker och räntenivån blir lägre för en längre tid framåt än väntat. Samtidigt utmanar digitaliseringen finansmarknadsaktörerna på många sätt. Digitaliseringen handlar också om att effektivisera befintliga aktörers arbetssätt med hjälp av ny teknik. Digitaliseringen kan leda till stora förändringar i strukturerna inom finanssektorn i och med att nya betydande aktörer

³ MiFIR = Markets in Financial Instruments Regulation, förordningen om marknader för finansiella instrument.

träder in på marknaden. Främjandet av en hållbar utveckling och i synnerhet bekämpningen av klimatförändringen ställer nya slags krav på aktörerna. Riskkontrollen i samband med digitaliseringen och bekämpningen av klimatförändringen inkluderas i Finansinspektionens tillsynsramar för de övervakade sektorerna. De senaste åren har nordiska banker misstänkts för försummelser med att bekämpa penningtvätt. Tillsynen över förhindrandet av penningtvätt stärks så att den svarar mot temats ökade betydelse. Fokus i tillsynen över förhindrandet av penningtvätt ligger på FATF:s rekommendationer.

Under de närmaste åren kommer bland annat klimatförändringen, digitaliseringen, cyberhoten, den förändrade ekonomiska situationen och det världspolitiska läget att öka finanssektorns risker för störningar, och därför krävs det att företagen under tillsyn har tillräcklig beredskap för olika störningar och operativa risker. Planeringen av tillsynen fokuseras på att tillsynen ska vara proportionerlig, riskbaserad och flexibel.

Tillsynsavgifterna kommer att uppgå till ungefär 33,3 miljoner euro 2020, vilket är ungefär 5,8 procent mer än 2019. Ökningen finansieras av de avgiftsskyldiga i proportion till de nuvarande tillsynsavgifterna. Flyttningen av Nordeas säte till Finland ledde till att tillsynsavgiftsintäkterna ökade betydligt. Nordeas andel av de årliga tillsynsavgifterna är cirka 36 procent.

Finansinspektionen väntar sig inte några större förändringar i antalet företag under tillsyn 2020. Efter 2020 påverkas antalet företag under tillsyn av ett förslag framlagt av riksdagens ekonomiutskott om att Finansinspektionen ska ta över tillsynen över snabblånebolag samt av den eventuella överföring av ansvaret för tillsynen över Finnvera till Finansinspektionen som nu bereds av en arbetsgrupp vid arbets- och näringsministeriet.

2.3 Handlagda ärenden och bankfullmäktiges bedömning av dem

Bankfullmäktiges bedömning av föregående berättelseår och Finansinspektionens åtgärder med anledning av den

I sin allmänna ändamålsenlighetsbedömning av Finansinspektionen menar bankfullmäktige i sin berättelse för 2018 att myndigheten nått de mål som ställs på den i lag. Bankfullmäktige anser att de strategiska mål och val som Finansinspektionen satt upp för sig själv är ändamålsenliga. Bankfullmäktige anser att Finansinspektionen med hänsyn till den allmänna genomslagskraften har skött sitt ständigt skiftande verksamhetsområde effektivt och med en adekvat kostnadsutveckling. Bankfullmäktige ansåg att Finansinspektionen har bemött omstruktureringarna inom finanssektorn på lämpligt sätt. Exempelvis har Finansinspektionen anpassat sin verksamhet på det sätt som flyttningen av Nordeas säte har krävt.

I sin berättelse för 2018 kom bankfullmäktige med följande uppmaningar till Finansinspektionen:

1. Bidra till att säkerställa dels att dess verksamhet anpassas efter strukturförändringarna på bank-, försäkrings- och finansmarknaderna, dels att Finansinspektionen har de resurser att använda som krävs för trovärdig tillsyn.

Finansinspektionens observationer och åtgärder:

- Finansinspektionen har anpassat sin verksamhet efter omvärldsförändringarna bland annat genom att omorganisera sin verksamhet och utöka resurserna. Under de senaste tre åren har organisationsstrukturen lagts om genom att egna avdelningar inrättats för banktillsyn, försäkringstillsyn, kapitalmarknadstillsyn och tillsyn över digitaliseringsutveckling. För tillsynen över Nordea inrättades dessutom en egen byrå vid banktillsynsavdelningen. Tillsynen över förhindrandet av penningtvätt omorganiserades till en egen byrå med cirka 10 anställda den 1 mars. Rekommendationerna från den internationella arbetsgruppen mot penningtvätt (FATF) spelar en viktig roll i inriktningen av verksamheten.

- Finansinspektionens personalresurser stärktes med cirka 25 procent 2018. Ny personal anställdes inom tillsynen över Nordea och även inom andra delområden av tillsynen. Under 2019 slutfördes dessa nya rekryteringar i sin helhet och tillsynen över förhindrandet av penningtvätt stärktes.
2. För egen del och i samverkan med andra myndigheter bidra till att det i Finland finns lämpliga makrotillsynsverktyg att använda och att riskerna med bostads- och bostadsaktiebolagslån och på marknaden för konsumentkrediter utvecklas positivt.

Finansinspektionens observationer och åtgärder:

- Finansinspektionen deltog i finansministeriets arbetsgrupp med uppdrag att utreda åtgärder mot alltför stor skuldsättning i hushåll. Gruppen föreslog flera nya verktyg för att dämpa hushållens skuldsättning och en överföring av tillsynen över snabblåneföretag till Finansinspektionen. Under 2019 vidtog Finansinspektionen ett flertal åtgärder för att främja stabiliteten på marknaden för bolån, husbolagslån och konsumentkrediter.
3. Bidra till att de särskilda egenskaperna hos den finländska finanssektorn och dess aktörer identifieras i banktillsynen under ECB:s ledning och lyfts fram vid beredningen av europeisk lagstiftning.

Finansinspektionens observationer och åtgärder:

- I beredningen av lagstiftning har Finansinspektionen det europeiska perspektivet som utgångspunkt och försöker konstruktivt hitta de bästa gemensamma lösningarna. Det ligger också i den finländska finanssektorns intresse att regleringen är samordnad i EU-länderna. Nationella optioner och olika genomförande av regleringen kan leda till snedvridningar i konkurrensen och försämra konsumenternas och investerarnas möjligheter att jämföra olika aktörer sinsemellan. När Finansinspektionen medverkade i arbetsgrupper som beredde europeisk reglering lyfte den vid behov fram de särskilda egenskaperna hos den finländska finanssektorn och dess aktörer, framför allt när konsekvenserna av den nya regleringen bedömdes.
 - Ungefär 75 procent av arbetet med ECB-tillsynen över finländska banker utförs av Finansinspektionen. Den här arbetsfördelningen ska se till att de särdrag hos den finländska finanssektorn som är väsentliga för tillsynen blir beaktade i den banktillsyn som genomförs under ledning av ECB.
4. Bidra till ett effektivt och fungerande samarbete dels med de nordiska tillsynsmyndigheterna, dels med de andra europeiska myndigheterna.

Finansinspektionens observationer och åtgärder:

- Samarbetet mellan de nordiska tillsynsmyndigheterna var aktivt inom tillsynens olika delområden. Särskilt betonades samarbetet mellan försäkringsmatematiker och experter på försäkringsbolags interna modeller samt samarbetet i anknytning till det nya betaltjänstdirektivet (PSD 2).
- Finansinspektionen har bidragit till ett fortsatt gott nordiskt tillsynssamarbete i fråga om Nordea då tillsynsansvaret övertagits av ECB. Samarbetet kring tillsynen över Nordea har fungerat väl och de övriga nordiska tillsynsmyndigheterna har gett positiv återkoppling på ECB:s verksamhet.

- De nordiska och baltiska tillsynsmyndigheterna kom överens om att intensifiera samarbetet kring tillsynen över förhindrande av penningtvätt i maj 2019. Enligt avtalet ska tillsynsinformation, god praxis och utbildning utvecklas i samverkan. Tillsynskollegiet för Nordeas åtgärder mot penningtvätt arbetar under ledning av Finland. Vid sidan av de operativa frågorna har tillsynsmyndigheterna i EES-länderna berett ett samarbetsavtal för tillsynen över Nordea.

5. Bidra till finanssektorns tekniska utveckling på marknadsvillkor.

Finansinspektionens observationer och åtgärder:

- Finansinspektionen följer den tekniska utvecklingen och trenderna inom finanssektorn och uppdaterar vid behov sin tillsyn i enlighet med utvecklingen. Finansinspektionens Innovations-helpdesk ger tjänsteleverantörerna råd om koncessioner och registrering och i andra tillståndsärenden. Till skillnad från många andra branscher är också nya tjänsteleverantörer i regel tvungna att ansöka om koncession eller registrering hos Finansinspektionen. Finansinspektionen förhåller sig positiv till innovationer, men det ingår också i dess uppgifter att identifiera de anknyttande riskerna.

6. Bidra till att säkerställa att hushållens tillgång till grundläggande banktjänster inte riskeras till följd av omstruktureringen i banksektorn och den tekniska utvecklingen.

Finansinspektionens observationer och åtgärder:

- Enligt Finansinspektionens utredning om grundläggande banktjänster 2019 tillgodoses kundernas rätt till grundläggande banktjänster i finländska banker över lag på behörigt sätt. För att alla kundkategorier ska tillförsäkras grundläggande banktjänster måste bankerna både förbättra tillgängligheten till digitala tjänster och tillhandahålla alternativa grundläggande banktjänster. Finansinspektionen följer upp genomförandet av dessa åtgärder och de förändringar som sker i prissättningen av tjänsterna.

7. För egen del och i samverkan med andra aktörer bidra till att privatpersoner och hushåll har den finansiella läskunnighet och kompetens som de behöver för att fatta förnuftiga ekonomiska beslut och inse vilka risker det finns i finanssektorn och över lag.

Finansinspektionens observationer och åtgärder:

- På sidorna om konsumentskydd i Finansinspektionens webbtjänst finns väsentlig information till konsumenter om de konsumenttjänster som Finansinspektionen övervakar och om lagstiftningsändringar som berör konsumenter (t.ex. PSD2). Där finns också hänvisningar till andra myndigheters webbplatser. Dessutom går Finansinspektionen ut med konsumentinformation i form av pressmeddelanden och på Twitter och besvarar frågor på Twitter alltid när det är möjligt.
- Finansinspektionens kundservice besvarar frågor från konsumenter per telefon på vardagar och hänvisar till källor med korrekt information. Dessutom ordnar Finansinspektionen telefonrådgivning för bank-, försäkrings- och placeringskunder två gånger i veckan.
- Finansinspektionens medietelefon svarar nästan dagligen på journalisternas frågor. Finansinspektionens experter har blivit intervjuade i medierna många gånger under året, också om frågor som gäller konsumenter.

8. I samverkan med andra myndigheter se till att det inte uppstår skuggområden i förhindrandet, regleringen eller övervakningen av penningtvätt och att missbruk av det finansiella systemet för penningtvätt hindras så att bankverksamheten fortsatt har förtroende och legitimitet bland allmänheten.

Finansinspektionens observationer och åtgärder:

- Under ledning av finansministeriet och inrikesministeriet har det tillsatts flera arbetsgrupper med uppdrag att öka samarbetet mellan myndigheterna i bekämpningen av penningtvätt. Finansinspektionen deltar i arbetet i fem olika arbetsgrupper och har förberett ett samarbetsavtal om arrangemang för informationsutbyte med Centralkriminalpolisens central för utredning av penningtvätt. De ändringar i penningtvättslagen som trädde i kraft våren 2019 har förbättrat möjligheterna att med tillsynsmyndigheterna utbyta information som samlats in genom inspektioner. Tillsammans med skatteförvaltningen har man utrett möjligheterna till FATCA-informationsutbyte.

Bankfullmäktige noterade också att det framöver kommer att behövas en diskussion om hur sanktionsavgifterna, påföljderna och straffen för missbruk, förseelser och brott inom finanssektorn kan utvecklas både nationellt och i ett gemensamt europeiskt perspektiv.

Finansinspektionens observationer och åtgärder:

- Begäran om undersökning görs till polisen när det finns skäl att misstänka kriminalitet. Finansinspektionen för en intensiv dialog kring detta med polis- och åklagarmyndigheterna. Vid möten mellan Europeiska centralbanken och de europeiska tillsynsmyndigheternas arbetsgrupper diskuteras en harmonisering av de administrativa påföljderna (särskilt påföljdsavgiftsbeloppen) på grund av skillnaderna mellan medlemsstaterna i fråga om synen på nödvändigheten av sanktioner.
- Det har förts diskussioner om påförande av sanktioner både på nationell nivå och på EU-nivå. Däremot har det inte diskuterats hur sanktionerna ska riktas.

Bankfullmäktige konstaterade åter att det är viktigt att varje aktör i finanssektorn oavsett bolagsform och val av verksamhetsmodell deltar i att täcka kostnaderna för tillsynen över sin verksamhet på ett jämlikt sätt.

Finansinspektionens observationer och åtgärder:

- Finansinspektionen täcker sina kostnader med tillsynsavgifter (90 %) och åtgärdsavgifter (5 %), medan Finlands Bank står för resten (5 %).
- Kostnaderna för det fortlöpande tillsynsarbetet täcks med tillsynsavgifter. De tillsynsavgifter som betalas av de avgiftsskyldiga motsvarar de budgeterade utgifterna. Till underlag för beräkningen av tillsynsavgifterna används bland annat balansräknings- och omsättningssiffror i företagen under tillsyn.
- År 2017 tog Finansinspektionen initiativ till lagstiftning för att se över lagen om tillsynsavgifter i fråga om filialer till EES-försäkringsbolag på så sätt att tillsynsavgiften ska täcka de kostnader som tillsynen orsakar Finansinspektionen. Men lagändringen har ännu inte genomförts.
- Finansinspektionen gör en analys av varje kategori av företag under tillsyn för att bedöma om företagen jämlikt deltar i att täcka tillsynskostnaderna. Analysen uppdateras för 2019 med beaktande av de betydande förändringar som skett i omvärlden.

Andra behandlade ärenden

Under året diskuterade bankfullmäktige utifrån aktuella översikter över Finansinspektionens ansvarsområde bland annat läget och riskerna inom finanssektorn, lönsamhetsutvecklingen inom banksektorn, den gemensamma europeiska banktillsynen och tillsynen över Nordea som en del av denna. Diskussioner fördes om husbolagslån och de risker som är förenade med dem, hushållens skuldsättningsutveckling, konsumtionskrediter samt makrotillsyn och makrotillsynsverktyg. Man diskuterade också tillsynen i fråga om penningtvätt och Finansinspektionens åtgärder för att effektivisera den. Dessutom

diskuterades de förändringar som digitaliseringen medför, tillgången till grundläggande banktjänster utifrån den utredning som gjorts, negativa inlåningsräntor, behovet av att främja den finansiella läskunigheten samt Finansinspektionens organisationsreform, rekryteringarna och Finansinspektionens strategiska prioriteringar för 2019.

Bankfullmäktiges bedömning av Finansinspektionens verksamhet 2019

Ledningen för Finansinspektionen har lämnat sin berättelse om Finansinspektionens verksamhet 2019 till bankfullmäktige och publicerat Finansinspektionens verksamhetsberättelse. Utifrån de här berättelserna, diskussionerna på bankfullmäktiges sammanträden och annan information vill bankfullmäktige framföra följande:

Allmän ändamålsenlighet i Finansinspektionens verksamhet

I sin allmänna ändamålsenlighetsbedömning av Finansinspektionen menar bankfullmäktige att myndigheten nått de mål som ställs på den i lag.

Bankfullmäktige anser att de strategiska mål och val som Finansinspektion satt upp för sig själv är ändamålsenliga.

Allmän effektivitet i Finansinspektionens verksamhet

Bankfullmäktige anser att Finansinspektionen med hänsyn till den allmänna genomslagskraften har skött sitt ständigt skiftande verksamhetsområde effektivt och med en adekvat kostnadsutveckling.

Bankfullmäktige anser att Finansinspektionen har bemött omstruktureringarna inom finanssektorn på lämpligt sätt. Exempelvis har Finansinspektionen anpassat sin verksamhet på det sätt som flyttningen av Nordeas säte har krävt.

Uppmaningar

Bankfullmäktige uppmanar Finansinspektionen att

- bidra till att säkerställa dels att dess verksamhet anpassas efter strukturförändringarna på bank-, försäkrings- och finansmarknaderna, dels att Finansinspektionen har de resurser att använda som krävs för trovärdig tillsyn,
- genom sina makrotillsynsbeslut stödja bankernas förmåga att förmedla finansiering även i exceptionella situationer, till exempel om pandemin påverkar värdet på förmögenheter och den allmänna ekonomiska utvecklingen,
- aktivt delta i det internationella tillsynsarbetet mot penningtvätt,
- i sin tillsynsverksamhet fästa särskild uppmärksamhet vid hot mot cybersäkerheten,
- följa utvecklingen av hushållens skuldsättning och i synnerhet utvecklingen av de lån som överstiger skuldkvotstaket innan den lagstiftning som begränsar skuldkvotstaket eventuellt träder i kraft och bedöma vilka konsekvenser skuldkvotstaket har för utvecklingen på bostadsmarknaden,
- bevaka husbolagslånens utveckling och överväga hur de anknyttande riskerna kan begränsas inom ramen för den gällande lagstiftningen,
- bidra till att säkerställa att hushållens tillgång till grundläggande banktjänster inte riskeras till följd av omstruktureringen i banksektorn och den tekniska utvecklingen.

Bankfullmäktige konstaterar att Finansinspektionen har en viktig roll i hanteringen av ekonomiska kriser. Till denna roll hör både att se till att bankerna har tillräcklig kapitaltäckning innan en kris bryter ut och att borga

för finansförmedlingen under pågående kris. Efter berättelseåret har Finansinspektionen på behörigt sätt reagerat på hotet mot tillgången till finansiering till följd av covid-19-pandemin. Finansinspektionens direktion har genom sitt beslut den 17 mars 2020 sänkt de kapitalkrav som bestäms nationellt med en procentenhet inom hela banksektorn. Detta ökar de inhemska bankernas utlåningskapacitet med sammanlagt 52 miljarder euro.

Del 3. Särskilda teman

Artiklarna i den här delen har skrivits i samarbete med Finlands Bank och experter på Finansinspektionen.

* * * *

Artikel 1: Finlands Banks samlade ekonomiska risker

Inledning

I denna artikel presenteras investeringarna av Finlands Banks finansiella tillgångar samt penningpolitiska transaktioner ur riskperspektiv. Dessa riskkällor utgör Finlands Banks samlade ekonomiska risk.

Det hör till Finlands Banks kärnuppgifter att genomföra penningpolitiken och att trygga det finansiella systemets stabilitet och funktion. Genomförandet av dessa centralbanksuppgifter innebär att Finlands Bank exponeras för ekonomiska risker. Risker uppstår både i investeringarna av de finansiella tillgångarna och i genomförandet av penningpolitiken. Finlands Banks finansiella tillgångar exponeras för marknads-, kredit- och likviditetsrisker. Med marknadsrisker avses till exempel ogynnsam utveckling av valutakurser, räntor och aktiepriser. Den valutarisk som förvaltningen av valutareserven medför är den mest betydande ekonomiska risken.

Förändringarna i penningpolitiken på senare år återspeglas i utvecklingen av Finlands Banks och Eurosystemets balansposter. Eurosystemets balansräkning började öka 2015 tack vare det utökade programmet för tillgångsköp och de riktade refinansieringstransaktionerna. Nettotillgångsköpen inom ramen för köpprogrammen som hade upphört vid slutet av 2018 återupptogs i slutet av 2019. (diagram 1) På motsvarande sätt har storleken och strukturen på Finlands Banks balansräkning förändrats under de senaste åren på grund av nya centralbankstransaktioner och ökad centralbanksinlåning. (diagram 2)

Finlands Bank har långsiktigt förberett sig på skötseln av centralbanksuppgifterna och de risker som detta medför genom att se till att balansräkningen är stark. Bankens kapitaltäckning räcker till för att bära de risker som banken exponeras för i sin verksamhet.

Diagram 1. Utveckling av posterna i Eurosystemets balansräkning

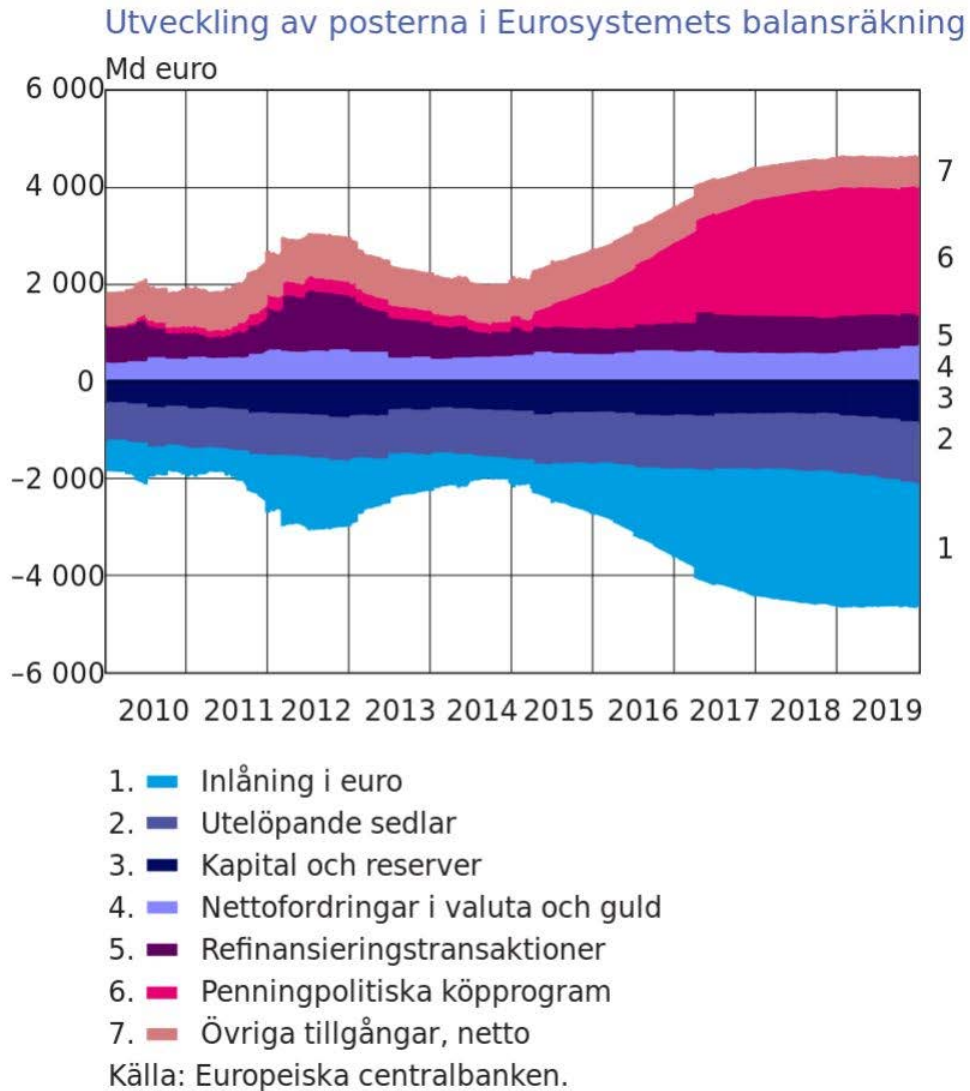
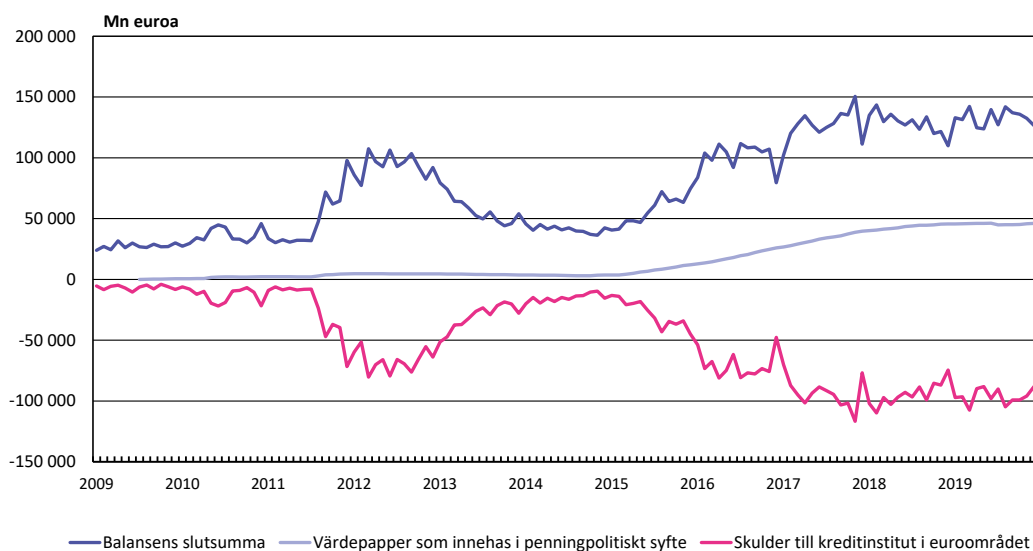

Diagram 2. Utveckling av Finlands Banks balansräkning

Källa: Finlands Bank.

Genomförande av penningpolitiken

En betydande del av Finlands Banks tillgångar består av värdepapper som förvärvats av penningpolitiska skäl och lånefordringar på bankerna till följd av de penningpolitiska transaktionerna. Genomförandet av penningpolitiken som en del av Eurosystemet exponerar Finlands Banks balansräkning för ränte- och kreditrisker. Eurosystemets penningpolitiska transaktioner genomförs decentraliserat av de nationella centralbankerna, men riskerna i och intäkterna av dem fördelas huvudsakligen gemensamt.

Centralbankerna genomför de penningpolitiska köpprogrammen i enlighet med Eurosystemets godtagbarhetskriterier för säkerheter och motparter och övriga riktlinjer för riskhanteringen. Värdepapper som köpts för att bedriva penningpolitik ska i princip hållas kvar till dess att löptiden går ut. Därför värderas de till upplupen anskaffningsutgift minskad med en eventuell nedskrivning, varvid deras marknadsvärde inte förändras när räntenivån ändras.

Riskerna i de penningpolitiska tillgångarna motsvarar i princip Finlands Banks andel av de nationella centralbankernas totala fordringar enligt kapitalfördelningsnyckeln. Storleken på varje lands kapitalfördelningsnyckel bestäms utifrån det nationella ekonomiska områdets relativa storlek. År 2019 utgjorde Finlands Banks kapitalfördelningsnyckel 1,825 procent. (diagram 3)

De nationella centralbankerna bär emellertid själva riskerna i statsobligationer som förvärfvas inom ramen för programmet för köp av offentliga värdepapper. I Finlands Banks balansräkning fanns i slutet av 2019 cirka 28,6 miljarder finska statsobligationer och obligationer utgivna av statsbundna institutioner. Finska staten hade vid utgången av 2019 en skuld på 106,4 miljarder euro. Finska staten är den största enskilda emittenten av obligationer i den penningpolitiska portföljen.

Diagram 3. Finlands Banks andel av Eurosystemets gemensamma penningpolitiska fordringar enligt kapitalfördelningsnyckeln

Finlands Bank deltar i genomförandet av köpprogrammen för offentliga värdepapper, företagsobligationer och säkerställda obligationer. Eurosystemets köpprogram för värdepapper består av ett köpprogram för offentliga värdepapper och tre köpprogram för den privata sektorn. Köpprogrammen för den privata sektorn gäller värdepapper med bakomliggande tillgångar, företagsobligationer och säkerställda obligationer.

Finlands Bank köpte värdepapper inom alla andra köpprogram utom köpprogrammet för värdepapper med bakomliggande tillgångar. I slutet av 2019 uppgick innehavet av penningpolitiska värdepapper till 46 miljarder euro i Finlands Banks balansräkning. I slutet av året hade Finlands Bank i sin balansräkning statsobligationer och obligationer utgivna av statsbundna institutioner till ett värde av 29,3 miljarder euro och obligationer utgivna av sameuropeiska institutioner till ett värde av 3 miljarder euro.

Inom ramen för köpprogrammet för företagsobligationer var Finlands Bank en av de sex centralbankerna inom Eurosystemet som genomförde programmet för hela Eurosystemets räkning. Utöver finländska företagsobligationer köpte Finlands Bank också obligationer utgivna av estniska, irländska, lettiska, litauiska och österrikiska företag.

I det tredje köpprogrammet för säkerställda obligationer koncentrerade sig Finlands Bank på den finländska marknaden för säkerställda obligationer. Innehaven från köpprogrammen för den privata sektorns värdepapper uppgick vid årets slut till 13,7 miljarder euro, av vilket 7,4 miljarder euro bestod av säkerställda obligationer och 6,3 miljarder euro av företagsobligationer.

Riskenivån i de penningpolitiska transaktionerna har inte förändrats nämnvärt under 2019.

Investering av finansiella tillgångar

Finlands Bank har egna finansiella tillgångar som uppväger posterna av eget och främmande kapital i balansräkningen. De här tillgångarna investeras och förvaltas med hänsyn till riskerna och ansvarspekterna.

Vid slutet av 2019 uppgick Finlands Banks finansiella tillgångar till cirka 11 miljarder euro. Tillgångarna bestod av guld- och valutareserverna, räntebärande värdepapper i euro och aktie- och fastighetsinvesteringar. (diagram 4)

Valutareserven uppgick i slutet av året till 6,7 miljarder euro och den har dimensionerats till den nivå som centralbanksuppgifterna förutsätter. Största delen av valutareserven är i US-dollar (4,6 miljarder euro, dvs. 5,2 miljarder dollar). Banken sprider valutarisken genom att utöver US-dollar också investera i brittiska pund och japanska yen. Via fordringar på IMF sprids bankens valutakursrisk också på kinesiska yuan.

Investeringarna i valutareserven är inte skyddade mot växelkursförändringar. Således exponeras Finlands Bank för växelkursrisk, alltså fluktuationer i valutareservens värde, på grund av fluktuationerna i valutakurserna. För denna risk har bankens balansräkning utökats med värde regleringskonton och avsättningar som hänför sig till valutakursfluktuationer och vars storlek varierar i enlighet med valutakursförändringarna.

Finlands Banks direktion beslutar om principerna för investeringar av finansiella tillgångar och om den strategiska allokeringen mellan investeringskategorier. Ränte- och kreditrisken i investeringsverksamheten styrs av ett strategiskt jämförelseindex i förening med ett detaljerat limitramverk. För de olika riskkällorna har det fastställts limiter. På detta sätt säkerställer Finlands Bank investeringar med hög likviditet och en tillfredsställande riskspridning mellan tillgångsklasser, länder, maturiteter och emittenter. Största delen av innehaven finns i obligationer med högt kreditbetyg.

Utgående från en balansräkningsanalys investerar Finlands Bank en del av sina finansiella tillgångar genom spridning på de internationella aktie- och fastighetsmarknaderna. Investeringarna görs via fonder och bidrar till spridningen av övriga risker i balansräkningen.

I bankens finansiella tillgångar fanns i slutet av året 1,0 miljarder i räntebärande värdepapper i euro, och de minskades under 2019. Banken fortsatte att utöka aktie- och fastighetsportföljerna i enlighet med planen för långsiktiga investeringar. De förändringar som skett i investeringsallokeringen under året hade bara liten effekt på riskerna i de finansiella tillgångarna.

Finlands Bank förvaltar de finansiella tillgångarna ansvarsfullt. Banken tillämpar hållbarhetskriterier för att begränsa direktinvesteringar i räntebärande värdepapper. Hållbarhets- och tillförlitlighetsbedömningar av tjänsteleverantörerna betonas också i investeringarna via fonder. Finlands Bank undertecknade 2019 FN:s principer för ansvarsfulla investeringar (Principles for Responsible Investment, PRI) och förband sig därmed att ta hänsyn till miljö, socialt ansvar och bolagsstyrning i sin investeringsverksamhet.

Diagram 4. Sammansättningen av de finansiella tillgångarna

Finlands Banks finansiella tillgångar	31.12.2019 Mn euro	31.12.2018 Mn euro
Guld	2 135	1 767
Valutareserv	6 694	5 941
SDR	494	460
Räntebärande värdepapper i USD	4 641	4 270
Räntebärande värdepapper i GBP	777	729
Räntebärande värdepapper i JPY	782	482
Räntebärande värdepapper i EUR	1 017	2 900
Aktieportfölj	1 082	727
Fastighetsportfölj	127	106
Summa	11055	11553

Källa: Finlands Bank.

Strukturell ränterisk

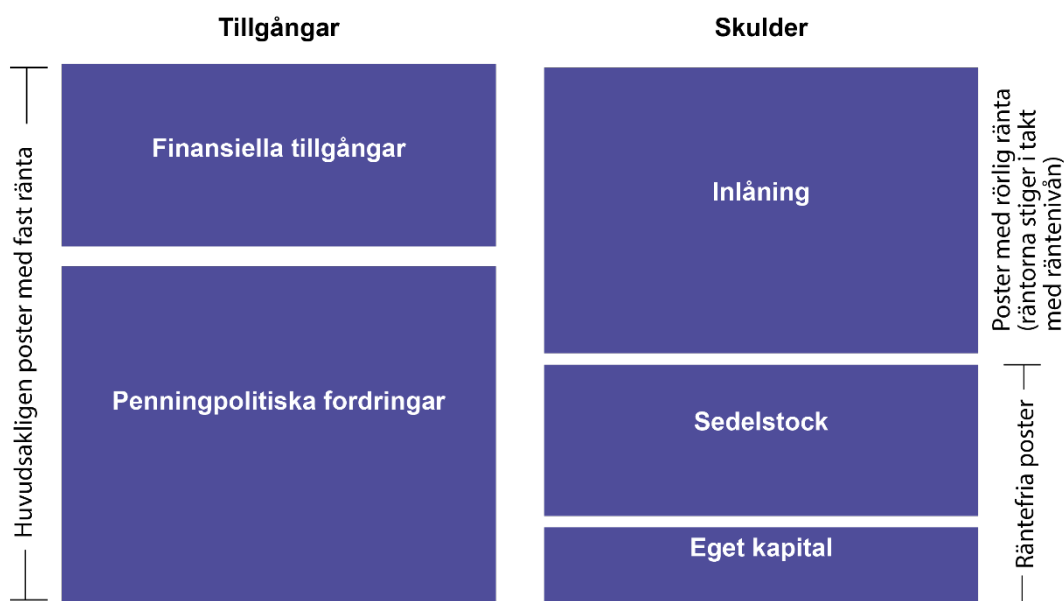
Eurosystemets extraordinära penningpolitiska åtgärder har gett upphov till en strukturell ränterisk i Finlands Banks balansräkning. Likviditetstillförseln genom det utökade programmet för tillgångsköp och riktade långfristiga refinansieringstransaktioner redovisas i balansräkningen på skuldsidan som en ökning av centralbanksinlåningen.

Eurosystemet fastställer räntenivån på inlåningen på penningpolitiska grunder. Räntebeslutet har en direkt inverkan på Finlands Banks räntekostnader. Räntan på de penningpolitiska fordringarna är däremot i regel fast. Räntenettet sjunker följaktligen om räntan på centralbanksinlåningen stiger. (diagram 5)

Den strukturella ränterisken i balansräkningen minskar när de penningpolitiska investeringar som löper med fast ränta förfaller till betalning. Riskprofilen bevaras dock på grund av nettotillgångsköpen och återinvesteringar av kapitalet från förfallande värdepapper.

Finlands Bank hade den 31 december 2019 tillgångar med rörlig ränta till ett belopp av sammanlagt 6 miljarder euro och skulder med rörlig ränta till ett belopp av sammanlagt 34 miljarder euro. Beloppet av skulder med rörlig ränta överstiger beloppet av tillgångar med rörlig ränta med 28 miljarder euro, och denna skillnad bestämmer storleken på den strukturella ränteriskprofilen. Av den strukturella ränteriskprofilen följer att en höjning av räntenivån med en procentenhet minskar Finlands Banks årliga räntenetto med cirka 280 miljoner euro. I de här siffrorna beaktas den utjämning av den monetära inkomsten som genomförs inom Eurosystemet och inom ramen för vilken avkastningen och kostnaderna för penningpolitiska tillgångar och skulder i regel fördelas mellan centralbankerna i Eurosystemet med andelar enligt kapitalfördelningsnycklarna.

Diagram 5. Räntans inverkan på posterna i centralbankens balansräkning

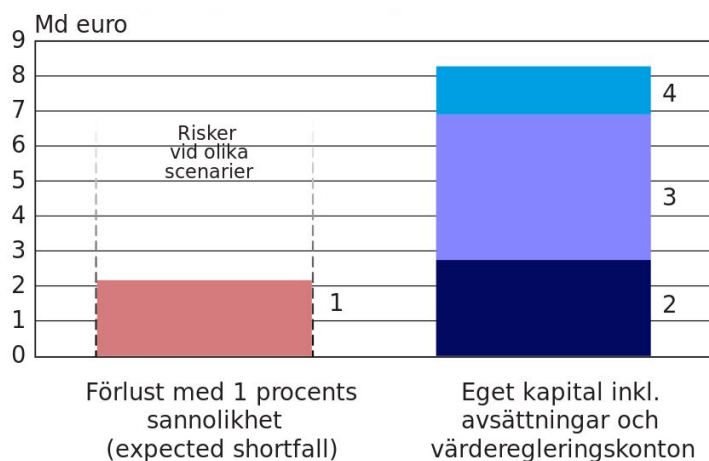
Källa: Finlands Bank.

Samlad riskbedömning

I den samlade riskbedömningen kombineras de ovan beskrivna riskerna i fråga om finansiella tillgångar och riskerna i samband med penningpolitiska transaktioner i en och samma analys. Finlands Bank mäter de totala riskerna i balansräkningen med vedertagna statistiska metoder. Riskbedömningen kompletteras med stresstester som beskriver förlusterna till följd av tänkbara men osannolika scenarier. Bedömningen av den penningpolitiska kreditrisken baserar sig på riskrapporter som tas fram av ECB och som kontinuerligt utvecklas under ledning av Eurosystemets riskhanteringskommitté.

Finlands Banks bedömning av värdet av den totala risken motsvarar en förlust med 1 procents sannolikhet under 2020 (s.k. *expected shortfall*). Vid slutet av 2019 uppgick den totala risken enligt bedömningen till 2,2 miljarder euro.⁴ Medlen för att täcka förluster uppgick till 1,4 miljarder euro på värderingskonton och 4,2 miljarder euro i avsättningar. Grund- och reservfonden uppgick till 2,7 miljarder euro (diagram 6).

Diagram 6. Samlade risker och eget kapital inkl. avsättningar och värderingskonton exkl. guldrisk och värderingskonton för guld i Finlands Banks balansräkning

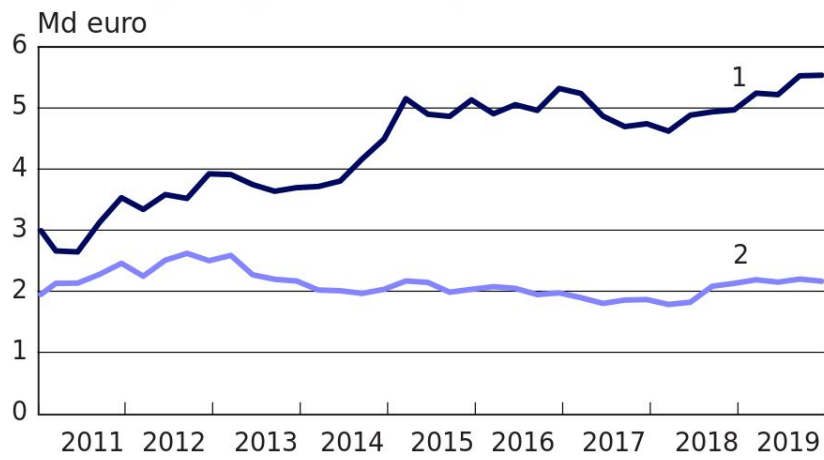

- 1. Marknads- och kreditrisk
 - 2. Grund- och reservfond
 - 3. Tillgängliga avsättningar
 - 4. Tillgängliga värderingskonton
- Källa: Finlands Bank.

Risken enligt riskbedömningen har ökat något sedan föregående år, vilket främst förklaras av en ökning av valutareserven och aktieinvesteringarna. Riskbuffertarna stärktes 2019 genom ökade avsättningar i bokföringen och en värdeuppgång för valutareserven (diagram 7). Under de senaste åren har man förberett sig på riskerna med den förändrade balansstrukturen genom att öka avsättningarna i bokföringen. Det ökade värdet på valutareserven har också bidragit till att öka riskbuffertarna. Bankens kapitaltäckning räcker till för att bära de risker som banken exponeras för i sin verksamhet.

⁴ Den risk som hänför sig till guldets pris ingår inte i bedömningen av den totala risken, eftersom värderingskontot för guld täcker en betydande del av värdeminskningen. Om guldrisken beaktas i bedömningen av den totala risken, stiger risktalet till 2,5 miljarder euro.

Diagram 7. Risker och riskbuffertar exkl. guld och värderegleringskontot för guld.

- 1. — Tillgängliga avsättningar och värderegleringskonton
- 2. — Förlust med 1 procents sannolikhet

Källa: Finlands Bank.

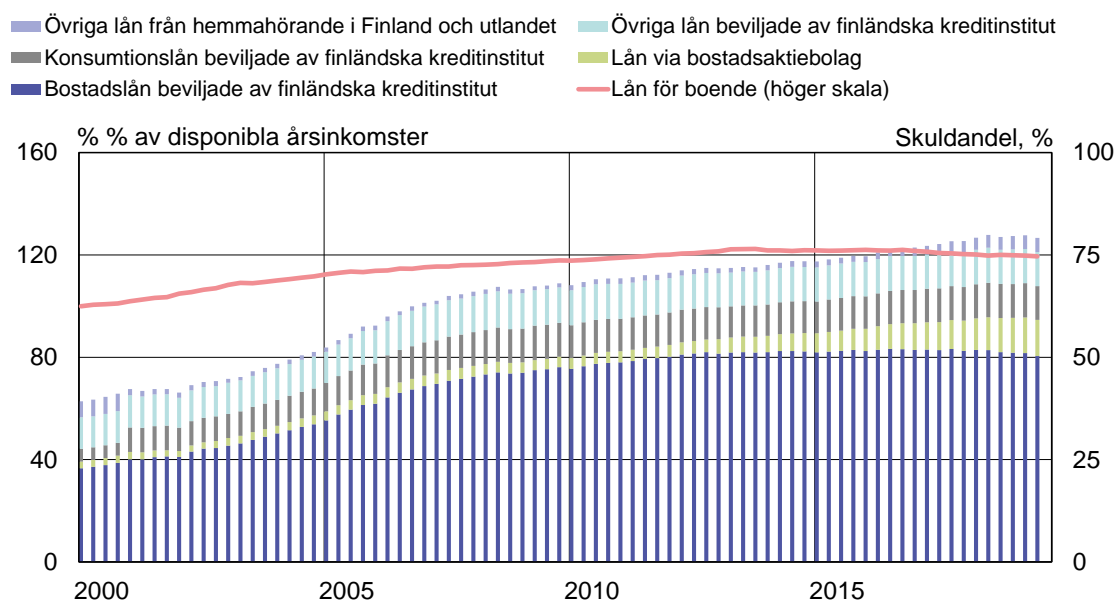
Artikel 2: Riskerna med alltför stor skuldsättning i hushållen och bekämpningen av risker

Finlands Bank och Finansinspektionen har redan länge varit uppmärksamma på hushållens höga skuldsättning. Hushållens stora skuldsättning är en strukturell sårbarhet i det finansiella systemet som kan medföra och förstärka risker mot den finansiella stabiliteten. Riskerna med skuldsättningen dämpas genom makrotillsynsåtgärder vars syfte är att bevara stabiliteten i det finansiella systemet och stödja förutsättningarna för en hållbar ekonomisk tillväxt.

De finländska hushållens skuldsättning är rekordstor

I Finland är hushållens skuldsättning nu större än någonsin tidigare. Samtidigt har också betalningsstörningarna ökat. Förhållandet mellan skulder och inkomster har ökat nästan oavbrutet sedan början av 2000-talet och är nu uppe i ungefär 127 procent, vilket är större än genomsnittet i EU.

Diagram 8. De finländska hushållens skuldsättning och skuldstruktur

Källor: Statistikcentralen och Finlands Bank.

Om utlåningen ökar för mycket kan det få negativa konsekvenser för realekonomin. Skuldsättningen försvagar hushållens resiliens mot plötsliga krissituationer. Om flera skuldsatta hushåll samtidigt får försvagad betalningsförmåga, kan följderna bli betydligt minskad konsumtionsefterfrågan. Nedgången i konsumtionen minskar efterfrågan på de varor och tjänster som företagen säljer. Detta ökar betalningssvårigheterna och konkurserna i företagen.

Om företag råkar i betalningssvårigheter kan också bankerna drabbas av massiva förluster. Kreditförluster minskar bankernas egna medel och försämrar därigenom deras möjligheter att bevilja nya lån till hushåll och företag. I extremfallet kan det uppstå en bankkris som i värsta fall kan leda till en kraftig minskning av totalproduktionen, som exempelvis i Finland i början av 1990-talet. Hushållens stora

skuldsättning försvagar således hela samhällsekonomins förmåga att anpassa sig efter allvarliga störningar i ekonomin.⁵

Hushållens skuldstruktur

Tre fjärdedelar av hushållens skuldstock är lån som anknyter till boende. De genomsnittliga räntorna på bostadslån har sjunkit till historiskt låg nivå, under 0,8 procent, på grund av den negativa marknadsräntan och de låga marginalerna. Samtidigt har den genomsnittliga återbetalningstiden för bostadslån blivit längre och är nu något under 21 år. De här fördelaktiga lånevillkoren har gjort det möjligt att öka skuldsättningen utan avsevärt ökade månatliga lånekostnader.

I Finland kan det konstateras ha skett en hel del förändringar i hushållens skuldsättningsstruktur. Det har blivit svårare att få grepp om den totala skuldsättningen, eftersom hushållen utöver bostadsskulden har många konsumtionskrediter utan säkerhet hos olika kreditgivare. Dessutom ökar exempelvis husbolagslån indirekt det faktiska skuldbeloppet.

Lån tas nuförtiden i allt större utsträckning från utlandet och från andra kreditgivare än kreditinstitut i Finland. Nuförtiden finns det också ett stort utbud av kreditprodukter. Konsumtionskrediterna beviljade av såväl kreditinstitut som andra långivare har ökat oroväckande. Konsumtionskrediternas andel av de finländska hushållens sammanlagda låneskuld är cirka 15 procent. Konsumtionskrediter utan säkerhet är den snabbast växande enskilda kredit som beviljas hushåll.

Utöver konsumtionskrediter har det blivit vanligare med husbolagslån som används som finansieringsform för nybyggnad och som överförs på hushållen och investerarna. Den kraftiga ökningen av hushållens skuldstock under 2010-talet har i synnerhet berott på ökningen av andelen bolagslån. För närvarande är uppskattningsvis cirka 11 procent av hushållens skulder husbolagslån.

Makrotillsynspolitiken stöder den finansiella stabiliteten

Makrotillsynspolitiken syftar till att motverka systemriskerna som hotar det finansiella systemets stabilitet och som också orsakas och förstärks av hushållens alltför stora skuldsättning. Makrotillsynsregleringen påverkar i synnerhet kapitaltäckningskraven på kreditinstituten. Bankerna har påförts olika buffertkrav som tryggar bankernas förlusttolerans i krissituationer.

Dessutom har kreditinstitutens risktolerans mot risker på bostadsmarknaden och i bostadsutlåningen stärkts genom att en nedre gräns på 15 procent för den genomsnittliga riskvikten för bostadslån fastställts för banker som tillämpar interna kreditriskmodeller. Buffertkraven syftar till att trygga utlåningskapaciteten i banksektorn, vilket kan dämpa de negativa effekterna av skuldsättningen på makroekonomin under en lågkonjunktur.

Ett instrument som direkt stävjar hushållens upplåning, den maximala belåningsgraden, har varit i bruk i Finland sedan juli 2016. Den maximala belåningsgraden begränsar storleken på bostadslånen i förhållande till säkerheterna för lånet, vilket kan bidra till att bromsa upp ökningen av hushållens skuldsättning. Sommaren 2018 skärpte Finansinspektionens direktion den maximala belåningsgraden från 90 till 85 procent i fråga om andra än de som köper sin första bostad. Den maximala belåningsgraden för dem som köper sin första bostad är 95 procent.

Finansinspektionen har också rekommenderat bankerna att beräkna betalningsmån hos dem som ansöker om bostadslån. Enligt rekommendationen ska de sökande kunna betala lånet med en betalningstid på högst 25 år och med minst 6 procents ränta.

⁵ Läs mer om hur hushållens skuldsättning påverkar realekonomin:
<https://www.eurojatalous.fi/fi/2019/2/vakausarvio-velat-mitoitettava-takaisinmaksukyvyyn-mukaan/>

Trots makrotillsynsåtgärderna har hushållens skuldsättning fortsatt att öka, och därför fick Finland 2016 en varning från Europeiska systemrisknämnden (ESRB) om hushållens höga skuldsättning och riskerna på bostadsmarknaden på medellång sikt. År 2019 gav ESRB Finland en rekommendation om att införa nya politikåtgärder, eftersom ESRB inte såg att riskerna hade minskat under granskningsperioden.

Finansministeriets arbetsgrupp sökte lösningar för att dämpa skuldsättningen

I Finland har man identifierat samma risker som ESRB varnade för. Finansministeriet tillsatte i augusti 2018 en arbetsgrupp för att dämpa den ökade skuldsättningen i hushållen och riskerna i samband med den. Arbetsgruppen skulle utreda metoder för att dämpa hushållens skuldsättning. I arbetsgruppen ingick också medlemmar från Finlands Bank och Finansinspektionen. Arbetet slutfördes i oktober 2019, då arbetsgruppen publicerade sitt betänkande (på finska).

Arbetsgruppen föreslog att Finlands verktygslåda för makrotillsyn kompletteras med ett skuldkvotstak (debt-to-income, DTI). Syftet med det nya verktyget är att dämpa hushållens totala skuldsättning oberoende av från vilka källor eller för vilka ändamål lånen har tagits.

Skuldkvotstaket begränsar hushållens totala skuld i förhållande till årsinkomsterna. Enligt förslaget ska skuldkvotstaket vara 450 procent, vilket innebär att de totala skulderna får uppgå till högst 4,5 gånger hushållets årliga bruttoinkomster. Kreditgivaren ska dock kunna avvika från den övre gränsen på 450 procent i fråga om 15 procent av det totala kreditbeloppet varje kvartal. Skuldkvotstaket kompletterar den maximala belåningsgraden som redan tillämpas och som begränsar bostadsskuldens belopp i förhållande till den förmögenhet som utgör säkerhet för lånet.

Skuldkvotstaket ska alltid tillämpas när bostadslån söks. Dessutom ska det tillämpas vid ansökan om konsumtionskredit på mer än 20 000 euro. Skuldkvotstaket ska tillämpas på krediter som beviljas av såväl kreditinstitut som andra tillhandahållare av finansiering. Undantag är studielån med statlig borgen och krediter som beviljats med stöd av lagen om social kreditgivning. På dessa typer av lån ska skuldkvotstaket inte tillämpas. Däremot ska studielån beaktas vid beräkning av skuldkvotstaket när personer som har studielån söker andra typer av krediter.

För att dämpa den totala skuldsättningen ansåg arbetsgruppen det nödvändigt att motverka längre lånetider, i synnerhet som den genomsnittliga återbetalningstiden för nya bostadslån har ökat de senaste åren. Därför föreslog arbetsgruppen en maximal återbetalningstid på 25 år för bostadslån. Avsteg från den maximala återbetalningstiden för bostadslån ska kunna göras i 10 procent av utlåningen per kvartal.

Bostadsbolagslånen andel av hushållsskulden har ökat i oroväckande takt under den senaste tiden. Därför föreslog arbetsgruppen en begränsning av krediten till bostadsbolag vid nybyggnation, så att bostadsbolagen skulle få låna upp till 60 procent av det skuldfria priset för sålda bostadsaktier.

Dessutom föreslog arbetsgruppen att de allt vanligare amorteringsfria perioderna inte får beviljas för bostadsbolagslån under de fem första åren efter att byggnaden står färdig. Enligt förslaget införs också för bostadsbolagslånen en återbetalningstid på högst 25 år.

Arbetsgruppen föreslog att den maximala belåningsgraden som redan nu finns i lagstiftningen ska tillämpas också i fråga om bostadskrediter som beviljas av andra långgivare än kreditinstitut.

Ett annat förslag var att bestämmelserna om hantering av riskerna för betalningsoförmåga preciseras. Enligt arbetsgruppens förslag får långgivaren inte bevilja kredit till en sökande som med oskäligt hög sannolikhet kommer att bli insolvent. Finansinspektionen föreslogs bli bemyndigad att meddela föreskrifter om det eller de maximala gränsvärdena för sannolikheten för insolvens.

Arbetsgruppen föreslog dessutom att myndigheternas befogenheter förtydligas på så sätt att tillsynsansvaret för de aktörer som införs i registret över kreditgivare och förmedlare av person-till-person-lån

överförs från Regionförvaltningsverket i Södra Finland till Finansinspektionen. Samtidigt föreslog arbetsgruppen att en årlig tillsynsavgift på 15 000 euro ska påföras nya företag under tillsyn för att Finansinspektionen ska kunna täcka kostnaderna för tillsynen.

Kommentarer till förslagen

På grund av den förändrade strukturen på hushållens skuldsättning och den ökade betydelsen av långivare utanför banksektorn är det viktigt att de föreslagna instrumenten också kan tillämpas på andra kreditgivare än kreditinstitut och utöver bostadslån också gälla husbolagslån och konsumtionskrediter.

En åtstramning av utlåningsvillkoren kan försämra hushållens möjligheter att anpassa sin konsumtion över tid. Samtidigt skulle de föreslagna åtgärderna emellertid stärka hushållens och långivarnas motståndskraft mot chocker, minska systemriskerna i anslutning till överskuldsättning och eventuellt också minska sannolikheten för finanskriser och krisens omfattning.

Det är väsentligt att de föreslagna åtgärderna är flexibla för att till exempel möjligheterna för dem som köper en första bostad inte ska försämrats och för att arbetskraftens rörlighet inte ska försväras.

Eftersom de föreslagna instrumenten har konsekvenser för både hushållen och ekonomin över lag är det viktigt att utvärdera konsekvenserna och inriktningen.

Makrotillsynsåtgärder är vanliga i Europa

I Europa och de övriga nordiska länderna används makrotillsynsverktyg aktivt i fråga om låntagare, och särskilt under de senaste åren har det vidtagits många åtgärder. Ett verktyg som liknar den maximala belåningsgraden är det vanligaste instrumentet för låntagare i Europa och det används i 21 EES-länder. Dessutom finns det i EES-länderna begränsningar för förhållandet mellan skulder och inkomster (debt-to-income, DTI) eller skuldhanteringsbördan (debt-service-to-income, DSTI). De maximala lånetiderna har begränsats i många länder och vissa länder har också infört amorteringskrav. Största delen av den reglering som används i Europa gäller bostadslån, medan regleringen av konsumtionskrediter är mindre omfattande.

Tabell 1. Användning av låntagarspecifika makrotillsynsverktyg i Europa

Användning av låntagarspecifika makrotillsynsverktyg i Europa						
	Instrument	LTV	DTI/LTI	DSTI/LSTI	Amorteringskrav	Löptidsbegränsning
Land						
Nederländerna		■		■	■	
Belgien						
Bulgarien						
Spanien						
Irland		■	■			
Island		■				
Storbritannien			▨			
Italien						
Österrike		▨		▨		▨
Grekland						
Kroatien						
Cypern		■		■		
Lettland		■				
Liechtenstein		■			■	
Litauen		■		■		■
Luxemburg						
Malta		■		■		■
Norge		■	■	■	■	
Poland		■		■		■
Portugal		▨		▨		▨
Frankrike						
Rumänien		■		■		■
Sverige		■			■	
Tyskland						
Slovakien		■	■	■	▨	■
Slovenien		▨		▨		
Finland*		■				
Danmark		■				
Tjeckien		■	▨	▨		
Ungern		■		■		
Estland		■		■		■

De streckade rutorna anger att användning av instrumentet rekommenderas men inte är obligatoriskt. *Finland tillämpar LTC, inte LTV.

Källor: A review of Macroprudential Policy in the EU in 2018, ESRB, April 2019, Finansinspektionen och Finlands Bank.

Artikel 3: Kan finanspolitiken stödja penningpolitiken vid nollräntegränsen?

I september 2019 fattade ECB-rådet beslut om penningpolitiska lättnader. ECB:s ordförande konstaterade då att finanspolitiken i euroområdet är försiktigt stimulerande. Men de ekonomiska utsikterna försvagas och det finns en ständig risk för en svagare utveckling än väntat. De länder som har finanspolitiskt handlingsutrymme bör därför vidta effektiva åtgärder i god tid. I motiveringen till det omfattande penningpolitiska paketet i september konstaterades vidare att den ekonomiska utvecklingen i euroområdet är fortsatt svag, riskerna för en ännu svagare ekonomisk utveckling än väntat har inte avvärijts och inflationstrycket är svagt.

I det här yttrandet kopplade ECB-rådet penningpolitiken, finanspolitiken och den ekonomiska lägesbedömningen och utsikterna till varandra på ett nytt sätt. *För att fullt ut skörda frukterna av våra penningpolitiska åtgärder krävs dock att beslutsamma insatser inom andra politikområden bidrar betydligt mer till tillväxtpotentialen på lång sikt och att de ger mer stöd åt efterfrågan i ekonomin nu samt att de minskar sårbarheter*, konstaterade ECB-rådet.⁶ Trots att ECB så sent som i december 2018 generellt pekade på hållbarheten i de offentliga finanserna, delade ECB nu grovt in länderna i två grupper, det vill säga de som har stimulansutrymme på kort sikt och de vars offentliga finanser i första hand behöver stärkas.⁷ Under 2019 började ECB-rådet fästa större uppmärksamhet än tidigare också vid de automatiska finanspolitiska stabilisatorernas roll som en viktig konjunkturutjämnande faktor.

Till följd av besluten i september 2019 inleddes en tidvis kritisk offentlig debatt om å ena sidan effektiviteten hos ECB:s penningpolitiska instrument⁸ och å andra sidan reflexioner över penningpolitikens och finanspolitikens roll i euroområdet och en eventuell politisk samordning. Diskussionen om ett gemensamt finanspolitiskt instrument fortsatte också.

Mario Draghi behandlade finanspolitiken i ett svar på en fråga vid en presskonferens den 24 oktober, då han konstaterade att *det är ganska klart att de penningpolitiska målen nås snabbare och med mindre biverkningar med stöd av finanspolitik. Orsaken till detta är att den naturliga räntenivån sjunker, varvid finanspolitikens roll framhävs. Ju aktivare finanspolitiken är, desto snabbare stiger räntenivån.*

Den nya ECB-ordföranden Christine Lagarde fortsatte diskussionen om finanspolitikens roll i euroområdet i sitt tal i Frankfurt den 22 december. Hon sade att det är uppenbart att penningpolitiken skulle kunna uppnå sina mål snabbare och med lindrigare bieffekter om den övriga ekonomiska politiken bidrog till tillväxten vid sidan av penningpolitiken. Hon preciserade att finanspolitiken består av både nivån på de offentliga utgifterna och deras struktur. Hon betonade också investeringarnas centrala roll i ljuset av aktuella utmaningar, eftersom det inte bara är fråga om dagens efterfrågan utan också om morgondagens utbud. Även om investeringsbehoven är landsspecifika, är de för närvarande förknippade med ett behov av att vara mer produktiv, digital och grön, vilket påverkar den gemensamma framtiden. De offentliga investeringarna i euroområdet ligger under den nivå som rådde före finanskrisen, både när det gäller produktionsinvesteringar över lag i förhållande till grundutgifterna och investeringar i forskning och produktutveckling, utbildning och infrastruktur.⁹

⁶Så sent som i december 2018 upprepade ECB-rådet vikten av att återställa finanspolitiska buffertar. Detta är särskilt viktigt i länder med hög statsskuld för vilka det är helt avgörande att stabilitets- och tillväxtpakten följs fullt ut för att sunda offentliga finanser ska kunna tryggas. ECB-ordförandens inledningsanförande 12.9.2019.

⁷Vad gäller finanspolitiken ger den mildt expansiva finanspolitiska inriktningen i euroområdet i dagsläget ett visst stöd till den ekonomiska aktiviteten. Mot bakgrund av svagare ekonomiska utsikter och framträdande nedåtrisker bör de regeringar som budgetmässigt har utrymme att agera göra det på ett snabbt och effektivt vis. I länder med stor offentlig skuldsättning behöver regeringarna föra en försiktig finanspolitik som skapar förutsättningar för att ge automatiska stabilisatorer fritt spelrum. Alla länder bör stärka sina insatser för att uppnå en mer tillväxtfrämjande sammansättning av de offentliga finanserna. ECB-ordförandens inledande anförande 12.9.2019.

⁸Se sammanfattning om penningpolitiken i anförandet: "Monetary Policy: lifting the veil of effectiveness", at the ECB colloquium on Monetary policy: the challenges ahead, 18 December 2019.

⁹Speech by Christine Lagarde, "The future of the euro area economy" at the Frankfurt European Banking Congress, 22.11.2019.

Likviditetsfällan, nollräntan och de sjunkande inflationsförväntningarna är faktorer som sannolikt kommer att leda till att penningpolitikens stimulanseffekt blir mindre än normalt. Likviditetsfällan är ett ekonomiskt läge där räntorna är låga och sparandet ändå är stort. Likviditetsfällan kan i princip övervinnas genom en trovärdig tillräckligt expansiv penningpolitik som varar tillräckligt länge och som höjer inflationsförväntningarna. Om finanspolitiken samtidigt blir mer expansiv minskar den penningpolitiska bördan. Denna slutsats är dock teoretisk i den bemärkelsen att den varken tar ställning till finansieringen av den finanspolitiska stimulansen, skuldnivån eller effekterna. I praktiken är det svårt att helt ersätta penningpolitiken med finanspolitik, och i euroområdet är det särskilt svårt så länge de offentliga finanserna sköts nationellt.

Erfarenheterna under den internationella finanskrisen visar att räntorna på staternas värdepapper – särskilt i euroområdet – är mer benägna att reagera på ett större offentligt underskott ju mer skuldtyngd staten är. I värsta fall kan den finanspolitiska stimulansen höja priset på statens och företagens upplåning så mycket att effekten på den ekonomiska tillväxten blir liten redan på kort sikt. Låga penningpolitiska räntor och kraftigt sänkta statslåneräntor garanterar inte för evigt låga finansieringskostnader för den offentliga skulden.

Med tanke på det finanspolitiska handlingsutrymmet och det rådande konjunkturläget är situationen i euroområdet utmanande. Om euroområdet inom en nära framtid drabbades av en ekonomisk kris, skulle en omfattande finanspolitisk stimulans i princip vara önskvärd, men alla länder i euroområdet verkar inte ha lika möjligheter till det. Detta beror delvis på underlåtenhet att vidta åtgärder för att öka det finanspolitiska handlingsutrymmet.

Det finanspolitiska handlingsutrymmet kan utökas genom att man under goda tider skapar buffertar i de offentliga finanserna. EU:s gällande finanspolitiska regler har uppenbarligen inte i tillräcklig utsträckning manat medlemsländerna till långsiktig finanspolitik, både för att dämpa skuldsättningen och för att ackumulera buffertar under goda tider.

I synnerhet vid kraftiga lågkonjunkturer är det motiverat med en stimulerande finanspolitik. Däremot är det inte lika självklart om det kan rekommenderas att man ökar den offentliga konsumtionen eller investeringarna eller sänker skatterna vid den nedre gränsen för de nominella räntorna. I ljuset av forskningsrön är finanspolitikens genomslag beroende av förhållandena, de instrument som används (offentlig konsumtion, offentliga investeringar, inkomstöverföringar eller skatteändringar), ekonomins struktur, de stimulerande åtgärdernas varaktighet och även finansieringen av åtgärderna. Därför bör bedömningarna av finanspolitikens effekter på den ekonomiska tillväxten användas med stor försiktighet som argument för den ekonomiska politiken.

Den ekonomiska utvecklingen i Japan är ett viktigt exempel på finans- och penningpolitikens effekter under förhållanden med långsam inflation. Den japanska ekonomin har kunnat dra nytta av den betydande finanspolitiska stimulansen. Den har stött ekonomin tillsammans med den expansiva penningpolitiken. Men inflationen har inte stigit i enlighet med ambitionerna. Erfarenheten visar att finanspolitiken inte är ett "mirakelmedel" som drar upp ekonomin ur likviditetsfällan när det penningpolitiska spelrummet har minskat. Utvecklingen i Japan visar också att penningpolitiken bör reagera tillräckligt snabbt och kraftfullt när likviditetsfällan hotar.

Hänvisningar

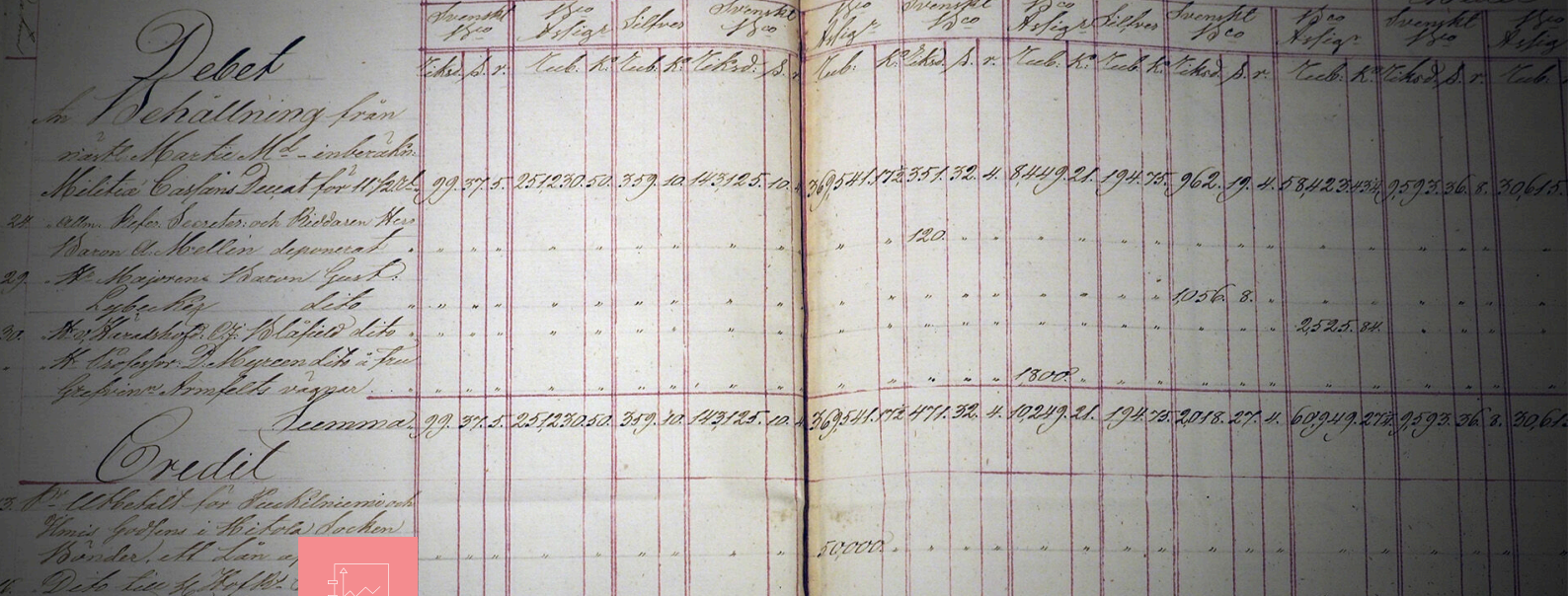
- Auerbach, Alan, Gorodnichenko, Yuriy (2017): Fiscal Multipliers in Japan, *Research in Economics* 71, s. 411-421.
- Benhabib, J., Schmitt-Grohé, S., Uribe, M (2001): The Perils of Taylor Rules, *Journal of Economic Theory* 96, s. 40-69.
- Benhabib, J., Schmitt-Grohé, S., Uribe, M. (2002): Avoiding Liquidity Traps, *Journal of Political Economy* 110, s. 535-563.
- Blanchard, O., D. Leigh (2013), Growth forecast errors and fiscal multipliers, *American Economic Review Papers and Proceedings*, vol. 103(3), pages 117-120.
- Chodorow-Reich, Gabriel (2019): Geographic Cross-Sectional Fiscal Spending Multipliers: What Have We Learned?" *AEJ: Policy* 11 (2): 1-34.
- Górnicka, L., Kamps, C., Köster, G., Leiner-Killinger, N. (2018): Learning about fiscal multipliers during the European sovereign debt crisis: evidence from a quasi-natural experiment, *ECB Working Paper Series* No 2154.
- Hilscher, J., Raviv, A, Reis, R. (2014): Inflating Away the Public Debt? An Empirical Assessment, *NBER Working Paper* No. 20339.
- Kilponen, Pisani, Schmidt, et. al. (2015): Comparing fiscal multipliers across models and countries in Europe", No 1760 / March 2015, *ECB Working Paper Series*.
- Mertens, Karel, Ravn, Morten (2014): Fiscal Policy in an Expectations Driven Liquidity Trap, *Review of Economic Studies*, Vol. 81 (4).
- Ramey, Valerie (2019): Ten Years after the Financial Crisis: What Have We Learned from the Renaissance in Fiscal Research?, *NBER working paper* w25531.
- Rachel, L., Summers, L.H.: "On Falling Neutral Real Rates, Fiscal Policy, and the Risk of Secular Stagnation", *BPEA Conference Drafts*, March 7–8, 2019, *Brooking Papers On Economic Activity*.
- Reis, Ricardo (2019): The Fiscal Footprint of Macroprudential Policy, *London School of Economics*, June 2019.
- Summers Lawrence H. (2013): U.S. Economic Prospects: Secular Stagnation, Hysteresis, and the Zero Lower Bound, *Business Economics* Vol. 49, No. 2.
- Miyamoto, W., Nguyen, T.L., Sergeyev, D. (2018): Government Spending Multipliers under the Zero Lower Bound: Evidence from Japan, *American Economic Journal: Macroeconomics*, Vol. 10(3), July 2018, s. 1-32.

* * * * *

Bilaga 1. Finlands Banks bokslut för 2019

Bankfullmäktige beslutade den 20 mars 2020 att Finlands Banks vinst för 2019, det vill säga 319 752 865,89 euro, ska disponeras på följande sätt:

Med stöd av 21 § 2 mom. i lagen om Finlands Bank (214/1998) överförs 131 752 865,89 euro av vinsten till reservfonden, medan återstoden på 188 000 000,00 euro reserveras för statens behov.

Balansräkning

31.12.2019

Mn euro		31.12.2019	31.12.2018
TILLGÅNGAR			
1	Guld och guldfordringar	2 135	1 767
2	Fordringar i utländsk valuta på hemmahörande utanför euroområdet	7 932	7 116
	Fordringar på Internationella valutafonden (IMF)	1 961	1 905
	Banktillgodohavanden och värdepapper, externa lån och andra externa tillgångar	5 971	5 211
3	Fordringar i utländsk valuta på hemmahörande i euroområdet	325	478
4	Fordringar i euro på hemmahörande utanför euroområdet	227	777
5	Utlåning i euro till kreditinstitut i euroområdet relaterad till penningpolitiska transaktioner	4 648	8 648
6	Övriga fordringar i euro på kreditinstitut i euroområdet	1	4
7	Värdepapper i euro utgivna av hemmahörande i euroområdet	47 789	48 182
	Värdepapper som innehas i penningpolitiska syften	45 946	45 496
	Andra värdepapper	1 843	2 687
8	Fordringar inom Eurosystemet	62 604	44 513

Mn euro		31.12.2019	31.12.2018
TILLGÅNGAR			
	Andel i ECB	159	144
	Fordringar motsvarande överföring av valutareserver	736	728
	Nettofordringar relaterade till tilldelningen av eurosedlar inom Eurosystemet	4 908	4 035
	Övriga fordringar inom Eurosystemet (netto)	56 800	39 606
9	Övriga tillgångar	591	760
	Euroområdets mynt	33	27
	Materiella och immateriella anläggningstillgångar	111	118
	Övriga omsättningstillgångar	36	112
	Diverse	411	503
	Summa tillgångar	126 250	112 246

På grund av avrundning stämmer inte alltid totalsummorna.

Mn euro		31.12.2019	31.12.2018
SKULDER			
1	Utelöpande sedlar	21 712	20 215
2	Skulder i euro till kreditinstitut i euroområdet relaterade till penningpolitiska transaktioner	90 403	76 933
	Löpande räkningar (inkl. kassakrav)	65 127	61 719
	Inlåningsfacilitet	25 276	15 214
3	Övriga skulder i euro till kreditinstitut i euroområdet	1	–
4	Skulder i euro till övriga hemmahörande i euroområdet	158	600
5	Skulder i euro till hemmahörande utanför euroområdet	1 376	2 989

Mn euro		31.12.2019	31.12.2018
SKULDER			
6	Skulder i utländsk valuta till hemmahörande i euroområdet	–	–
7	Skulder i utländsk valuta till hemmahörande utanför euroområdet	–	–
8	Motpost till särskilda dragningsrätter som tilldelats av IMF	1 468	1 446
9	Skulder inom Eurosystemet	–	–
10	Övriga skulder	47	72
11	Värderegleringskonton	3 268	2 470
12	Avsättningar	4 757	4 636
13	Kapital och reserver	2 741	2 654
	Grundfond	841	841
	Reservfond	1 900	1 813
14	Årets vinst	320	230
	Summa skulder	126 250	112 246

Resultaträkning

31.12.2019

Mn euro		11-31.12.2019	11-31.12.2018
1	Räntetäkter	797	724
2	Räntekostnader	-41	-27
3	RÄNTENETTO	755	697
4	Valutakursdifferenser	3	11
5	Prisdifferenser på värdepapper	26	-90
6	Värderingsförluster på valutor och värdepapper	-3	-31
7	Förändring av avsättningar för valutakurs- och prisrisker	-24	41
	NETTORESULTAT AV FINANSIELLA TRANSAKTIONER	757	628
8	Avgifts- och provisionsnetto	-4	-4
9	Nettoresultat av sammanläggning av monetära inkomster	-293	-242
10	Avsättning för förluster av penningpolitiska transaktioner	1	-2
11	Andel av ECB:s vinst	7	5
12	Intäkter från övriga stamaktier och andelar	29	25
	RESULTAT AV CENTRALBANKSVERKSAMHETEN	497	410

Mn euro		1.1–31.12.2019	1.1–31.12.2018
13	Övriga intäkter	42	35
	Verksamhetskostnader	-114	-109
14	Personalkostnader	-54	-48
15	Avgift till pensionsfonden	-10	-10
16	Administrationskostnader	-35	-38
17	Avskrivningar av anläggningstillgångar	-9	-12
18	Kostnader för anskaffning av sedlar	-6	-2
19	Övriga kostnader	-0	-0
	VERKSAMHETSRESULTAT	425	335
	Pensionsfondens resultat	–	–
20	Pensionsfondens intäkter	30	30
21	Pensionsfondens kostnader	-30	-30
22	Förändring av avsättningar	-105	-105
23	ÅRETS RESULTAT	320	230

Redovisningsprinciper

31.12.2019

1. Generella redovisningsprinciper

Finlands Bank tillämpar de redovisningsprinciper och metoder som antagits av ECB-rådet, och boksluten upprättas enligt dessa harmoniserade principer. Enligt 11 § i lagen om Finlands Bank fastställer bankfullmäktige grunderna för bankens bokslut på framställning av direktionen.

Finlands Banks resultaträkning innehåller också intäkterna och kostnaderna för Finlands Banks pensionsfond och Finansinspektionen. ECBS riktlinje för harmoniserade redovisningsprinciper gäller inte pensionsfondens bokföring.

2. Värderingsprinciper för tillgångar och skulder i utländsk valuta och guld

Tillgångarna och skulderna i utländsk valuta och guldets omräknas i bokslutet till euro enligt kurserna på balansdagen. Posterna värderas valuta för valuta. Värderingsdifferenser som beror på valutakurser redovisas separat från differenser som beror på prispförändringar på värdepapper. Orealiserade vinster redovisas i balansräkningen på värderegleringskonton. Orealiserade förluster resultatförs om de överstiger motsvarande realiserade värderingsvinster som tidigare redovisats på värderegleringskonton i balansräkningen. Resultatförda, realiserade förluster återförs inte under följande räkenskapsår. Differenser som beror på pris- och kursförändringar avseende guld redovisas i en post. Under räkenskapsåret realiserade valutakursvinster och -förluster redovisas till daglig nettogenomsnittskurs. Kurserna framgår av tabellen nedan.

Valuta	31.12.2019	31.12.2018
US-dollar	1,1234	1,1450
Japanska yen	121,9400	125,8500
Svenska kronor	10,4468	10,2548
Schweiziska franc	1,0854	1,1269
Brittiska pund	0,8508	0,8945
Kanadensiska dollar	1,4598	1,5605
Särskilda dragningsrätter (SDR)	0,8104	0,8228
Guld	1 354,1040	1 120,9610

3. Värderings- och periodiseringsprinciper för värdepapper

Intäkterna och kostnaderna redovisas enligt prestationsprincipen. Realiserade intäkter och kostnader resultatförs. Differensen mellan anskaffningskostnaden och det nominella värdet för obligationer periodiseras under löptiden. Vinster och förluster på grund av prisförändringar på obligationer har redovisats enligt genomsnittskostnadsmetoden.

Orealiserade vinster redovisas i balansräkningen på värderegleringskonton. Orealiserade förluster resultatförs om de överstiger motsvarande realiserade värderingsvinster som tidigare redovisats på värderegleringskonton i balansräkningen. Resultatförda, realiserade förluster återförs inte under följande räkenskapsår. Både värdepapperen i utländsk valuta och värdepapperen i euro värderas efter värdepappersslag. Om realiserade förluster i ett värdepappersslag eller i en valuta resultatförs i bokslutet, justeras genomsnittspriset för värdepappersslaget eller nettogenomsnittskursen för valutan på motsvarande sätt före ingången av följande räkenskapsår.

Återförsäljningsförbindelser avseende värdepapper, dvs. omvända repor, upptas i balansräkningen som utlåning mot säkerhet på tillgångssidan. Återköpsavtal, dvs. repor, redovisas i balansräkningen som inlåning mot säkerhet på skuldsidan. Värdepapper som sålts genom repor kvarstår i Finlands Banks balansräkning.

Värdepapper som innehas i penningpolitiska syften

Obligationer som innehas i penningpolitiska syften värderas till upplupen anskaffningskostnad efter avdrag för eventuell nedskrivning.

Andra värdepapper

Omsättningsbara värdepapper och motsvarande tillgångar värderas värdepapper för värdepapper med användning av antingen marknadens mittkurs eller avkastningskurvan på balansdagen. Vid värderingen 2019 användes marknadens mittkurs den 31 december 2019.

Europeiska centralbankens riktlinje om redovisning och finansiell rapportering preciserades 2019 i fråga om omsättningsbara investeringsfonder.¹¹ Omsättningsbara investeringsfonder värderas till marknadspris netto (fond för fond) och inte på basis av de underliggande tillgångarna, under förutsättning att de uppfyller vissa på förhand fastställda kriterier som närmast hänför sig till Finlands Banks inflytande i fondens dagliga verksamhet, fondens rättsliga ställning och bedömningen av investeringens utveckling. Någon nettning förekommer inte mellan olika omsättningsbara investeringsfonder. Till följd av preciseringen överfördes Finlands Banks investeringar i fastighetsfonder från balanspost 9 ”Övriga omsättningstillgångar” till balanspost 7 ”Andra värdepapper”. Metoden för värdering av fastighetsfonderna förändrades inte. De värderas enligt senaste tillgängliga kurs och kursen kontrolleras ytterligare efter bokslutet i januari, då fonderna rapporterar kurserna på balansdagen.

4. Redovisningsprinciper för fordringar och skulder inom ECBS

Fordringar och skulder inom Eurosystemet uppkommer huvudsakligen genom gränsöverskridande betalningar i EU som avvecklas i centralbankspengar i euro. Transaktionerna har för det mesta initierats av aktörer inom den privata sektorn.

Avvecklingen sker i TARGET2-systemet.²¹ Betalningarna genererar bilaterala fordringar och skulder på TARGET2-konton som EU:s centralbanker håller för varandra. Dessa bilaterala fordringar och skulder netto redovisas dagligen så att ECB är motpart gentemot båda parterna i transaktionen. Varje nationell centralbank har härefter endast en nettoposition gentemot ECB.

Finlands Banks fordringar och skulder gentemot ECB härrörande från TARGET2-konton och övriga fordringar och skulder i euro inom Eurosystemet (såsom interimistisk vinstutdelning till de nationella centralbankerna och nettoresultat av sammanläggning av monetära inkomster) nettoredovisas i Finlands Banks balansräkning som fordran eller skuld i posten ”Övriga fordringar inom Eurosystemet (netto)” eller ”Övriga skulder inom Eurosystemet (netto)”. Fordringar och skulder inom ECBS gentemot nationella centralbanker i EU-länder utanför euroområdet, som inte härrör från TARGET2-konton, redovisas i posten ”Fordringar i euro på hemmahörande utanför euroområdet” eller ”Skulder i euro till hemmahörande utanför euroområdet”.

Fordringar inom Eurosystemet som hänför sig till Finlands Banks andel av ECB:s kapital redovisas i posten ”Andel i ECB”. I denna balanspost ingår i) de nationella centralbankernas inbetalda andelar av ECB:s tecknade kapital, ii) de nettobelopp som de nationella bankerna har betalat in till följd av ökningen av deras andel av värdet på ECB:s eget kapital³⁾ på grund av alla tidigare justeringar av fördelningsnyckeln för ECB:s tecknade kapital, och iii) inbetalningar enligt artikel 48.2 i stadgan för ECBS och ECB från centralbankerna i sådana medlemsstater vars undantag har upphävts.

I samband med övergången till Eurosystemet överförde Finlands Bank valutareserver till ECB. Fordringar inom Eurosystemet som härrör från överföringen redovisas i euro i posten ”Fordringar motsvarande överföring av valutareserver”.

Nettofordran som härrör från tilldelningen av eurosedlar inom Eurosystemet redovisas i en tillgångspost som ”Nettofordringar relaterade till tilldelningen av eurosedlar inom Eurosystemet” (se ”Utelöpande sedlar” under redovisningsprinciperna).

5. Värderingsprinciper för anläggningstillgångar

Anläggningstillgångarna har värderats till anskaffningskostnad efter avskrivningar. Linjär avskrivning tillämpas. De linjära avskrivningarna görs under den förväntade ekonomiska livslängden för anläggningstillgångarna i regel med början kalendermånaden efter förvärvet.

Motposten till byggnader och markområden som i balansräkningen för 1999 aktiverats till marknadsvärde är värderegleringskontot. Avskrivningarna på byggnaderna har redovisats mot värderegleringskontot utan resultatpåverkan.

De ekonomiska livslängderna är följande:

- datorer, tillhörande utrustning och program samt bilar: 4 år
- maskiner och inventarier: 10 år
- byggnader: 25 år.

Anläggningstillgångar värda under 10 000 euro kostnadsförs under anskaffningsåret.

6. Utelöpande sedlar

ECB och de nationella centralbankerna i euroområdet, som tillsammans bildar Eurosystemet, ger ut eurosedlar.⁴⁾ Det totala värdet av utelöpande eurosedlar fördelas på centralbankerna den sista bankdagen i respektive månad enligt fördelningsnyckeln för sedlar.⁵⁾ ECB har tilldelats 8 % av det totala värdet av utelöpande eurosedlar och resterande 92 % har fördelats på de nationella centralbankerna enligt fördelningsnyckeln för sedlar. Andelen redovisas i balansräkningen i skuldposten "Utelöpande sedlar". Skillnaden mellan värdet av eurosedlar som tilldelats den nationella centralbanken enligt sedelfördelningsnyckeln och värdet av eurosedlar som centralbanken faktiskt satt i omlopp bildar en räntebärande fordran eller skuld inom Eurosystemet. Dessa räntebärande⁶⁾ fordringar eller skulder redovisas i delposten "Fordringar/skulder inom Eurosystemet: Nettofordringar/nettoskulder relaterade till tilldelningen av eurosedlar inom Eurosystemet". I Finlands Bank redovisas en nettofordran.

Inkomsterna från eurosedlar fördelas i förhållande till de nationella centralbankernas inbetalda andelar av ECB:s kapital. Ränteintäkterna och räntekostnaderna på dessa poster nettas över ECB:s konton och redovisas i posten "Räntenetto".

7. ECB:s interimistiska vinstutdelning

ECB-rådet har beslutat att ECB:s inkomster från eurosedlar, dvs. 8 % av det totala värdet av utelöpande eurosedlar som tilldelas ECB samt ECB:s nettoinkomster från värdepapper som förvärvats inom ramen för a) programmet för värdepappersmarknaderna (SMP), b) det tredje köpprogrammet för säkerställda obligationer (CBPP3), c) programmet för köp av värdepapper med bakomliggande tillgångar (ABSPP) och d) programmet för köp av offentliga värdepapper (PSPP) i sin helhet betalas till de nationella centralbankerna under det räkenskapsår då inkomsterna uppkommit. Om inte ECB-rådet beslutar annat ska ECB fördela inkomsterna i form av interimistisk vinstutdelning i januari påföljande år.⁷⁾ Inkomsterna delas ut till fullo om beloppet inte överstiger ECB:s nettovinst för året eller ECB-rådet beslutar om att göra en avsättning för finansiella risker.

ECB-rådet kan också besluta att kostnaderna för utgivning och hantering av eurosedlar dras av från de intäkter från utelöpande eurosedlar som delas ut som interimistisk vinstutdelning i januari. Det belopp som delats ut till de nationella centralbankerna redovisas i resultaträkningen i posten "Intäkter från övriga stamaktier och andelar".

Fördelningsnyckeln för teckning av ECB:s kapital från 1.1.2019	ECBS, kapital- fördelningsnyckel, %	Eurosystemet, kapital- fördelningsnyckel, %
Nationale Bank van België/Banque Nationale de Belgique	2,5280	3,6313
Deutsche Bundesbank	18,3670	26,3827
Eesti Pank	0,1968	0,2827
Central Bank of Ireland	1,1754	1,6884
Bank of Greece	1,7292	2,4839
Banco de España	8,3391	11,9784
Banque de France	14,2061	20,4059
Banca d'Italia	11,8023	16,9530
Central Bank of Cyprus	0,1503	0,2159
Latvijas Banka	0,2731	0,3923
Lietuvos bankas	0,4059	0,5830
Banque centrale du Luxembourg	0,2270	0,3261
Central Bank of Malta	0,0732	0,1051
De Nederlandsche Bank	4,0677	5,8429
Oesterreichische Nationalbank	2,0325	2,9195
Banco de Portugal	1,6367	2,3510
Banka Slovenije	0,3361	0,4828
Národná banka Slovenska	0,8004	1,1497
Finlands Bank	1,2708	1,8254
Delsumma för Eurosystemet	69,6176	100,0000
Bulgarian National Bank	0,8511	
Česká národní banka	1,6172	
Danmarks nationalbank	1,4986	

Fördelningsnyckeln för teckning av ECB:s kapital från 1.1.2019	ECBS, kapital- fördelningsnyckel, %	Eurosystemet, kapital- fördelningsnyckel, %
Hrvatska narodna banka	0,5673	
Magyar Nemzeti Bank	1,3348	
Narodowy Bank Polski	5,2068	
Banca Națională a României	2,4470	
Sveriges Riksbank	2,5222	
Bank of England	14,3374	
Delsumma för nationella centralbanker utanför euroområdet	30,3824	
Totalt	100,0000	

8. Pensionsfond

År 2001 beslutades att Finlands Banks pensionsåtagande skulle hanteras genom en pensionsfond i bankens balansräkning. Syftet med arrangemanget, som trädde i kraft vid början av 2002, är att sörja för att tillgångarna för täckning av bankens pensionsåtagande placeras med högsta möjliga avkastning. Sedan 2017 har pensionsfondens investeringstillgångar förvaltats som en del av Finlands Banks finansiella tillgångar och fondens tillgångar redovisas i bankens balansräkning. En separat årsredovisning upprättas för pensionsfonden.

Pensionsfondens fastigheter upptas i balansräkningen till värdet vid överföringstidpunkten efter avskrivningar. Till den del byggnaderna skrivits upp i balansräkningen redovisas motsvarande avskrivningar mot återförda uppskrivningar utan resultatverkan.

9. Principer för redovisning av avsättningar

Avsättningar kan göras i bokslutet om detta är nödvändigt för att trygga realvärdet av bankens fonder eller för att utjämna sådana variationer i resultatet som orsakas av förändringar i valutakurserna eller marknadspriserna på värdepapper. I bokslutet kan också göras de avsättningar som är nödvändiga för att täcka bankens pensionsåtagande.

10. Åtaganden utanför balansräkningen

Vinster och förluster av poster utanför balansräkningen behandlas på samma sätt som vinster och förluster av poster i balansräkningen. Valutaterminerna inräknas i nettogenomsnittskostnaden för valutapositionen.

11. Förändringar i redovisningsprinciperna

Redovisningsprinciperna för bokslutet har inte förändrats under 2019.

-
- 1) ECB:s riktlinje (EU) 2019/2217 av den 28 november 2019 om ändring av riktlinje (EU) 2016/2249 om den rättsliga ramen för redovisning och finansiell rapportering inom Europeiska centralbankssystemet (ECB/2019/34), EUT L 332, 23.12.2019, s. 184.
 - 2) Ett transeuropeiskt automatiserat system för bruttoavveckling av betalningar i realtid (Trans-European Automated Real-time Gross settlement Express Transfer).
 - 3) Med värdet på eget kapital avses ECB:s samlade reserver, värderegleringskonton och avsättningar som är likvärdiga med reserver minus eventuella förluster som överförs från tidigare räkenskapsperioder. Om fördelningsnyckeln justeras under räkenskapsperioden, ingår i värdet på det egna kapitalet också ECB:s ackumulerade nettovinst eller nettoförlust fram till justeringen.
 - 4) Europeiska centralbankens beslut av den 13 december 2010 om utgivningen av eurosedlar (ECB/2010/29), EUT L 35, 9.2.2011, s. 26.
 - 5) Fördelningsnyckeln för sedlar innebär den procentsats som blir resultatet efter hänsyn tagen till ECB:s andel av det totala utgivna antalet eurosedlar och vid tillämpning av fördelningsnyckeln för teckning av kapital i enlighet med respektive nationell centralbanks andel av ECB:s totala kapital.
 - 6) Europeiska centralbankens beslut (EU) 2016/2248 av den 3 november 2016 om fördelning av de monetära inkomsterna för nationella centralbanker i medlemsstater som har euron som valuta (omarbetning) (ECB/2016/36).
 - 7) ECB:s beslut (EU) 2015/298 av den 15 december 2014 om interimistisk fördelning av ECB:s inkomster (omarbetning) (ECB/2014/57), EUT L 53, 25.2.2015, s. 24, sådan den lyder i omarbetad form.

The image shows a handwritten ledger page with columns for 'Debet' and 'Credit'. The entries are in Swedish and include various financial items and amounts. The page is divided into two main sections by a vertical line, with 'Debet' on the left and 'Credit' on the right. The handwriting is in cursive, and the page is aged and slightly yellowed.

Noter till balansräkningen

31.12.2019

Tillgångar

1. Guld och guldfordringar

Finlands Bank har 1 576 487 troy uns guld (1 troy uns = 31,103 g) som i bokslutet upptagits till marknadsvärde. Vid början av 1999 överförde Finlands Bank, i likhet med de övriga nationella centralbankerna i Eurosystemet, cirka 20 % av sitt guld till ECB.

Guld	31.12.2019	31.12.2018
Kvantitet (mn troy uns)	1,6	1,6
Pris per troy uns guld (euro)	1 354,1	1 121,0
Marknadsvärde (mn euro)	2 134,7	1 767,2
Förändring av marknadsvärde (mn euro)	367,5	61,6

2. Fordringar i utländsk valuta på hemmahörande utanför euroområdet

I posten ingår till valutareserven hänförliga valutafordringar på hemmahörande utanför euroområdet samt innehav av särskilda dragningsrätter (SDR) som tilldelats av Internationella valutafonden (IMF).

2.1 Fordringar på Internationella valutafonden (IMF)

Fordringar på Internationella valutafonden (IMF)	31.12.2019		31.12.2018	
	Mn euro	Mn SDR	Mn euro	Mn SDR
Reservposition i IMF	494,5	400,7	417,9	343,8
Särskilda dragningsrätter	1 387,5	1 124,5	1 363,4	1 121,8
Övriga fordringar på IMF	79,0	64,3	124,0	102,0
Summa	1 961,0	1 589,5	1 905,3	1 567,6

Kursen mellan euro och SDR 2018 och 2019	2019	2018
Vid utgången av mars	0,8092	0,8474
Vid utgången av juni	0,8186	0,8282
Vid utgången av september	0,7996	0,8297
Vid utgången av december	0,8104	0,8228

Finlands medlemsandel i valutafonden är 2 410,6 miljoner SDR. Reservpositionen är den del av Finlands Banks medlemsandel som har betalats till IMF i utländsk valuta. Den andra delen av medlemsandelen har betalats i mark. Denna del har valutafonden lånat tillbaka till Finlands Bank. Den i mark betalda medlemsandelens nettoeffekt på Finlands Banks balansräkning är noll, eftersom fordran och skulden redovisas i samma balanspost.

Finlands Banks innehav av särskilda dragningsrätter (Special Drawing Rights, SDR) uppgår till 1 387,5 miljoner euro. De utgör en valuta-reserv som IMF har lagt upp och fördelat på sina medlemsländer. Särskilda dragningsrätter används i valutahandeln på samma sätt som normala valutor. Postens värde förändras genom valutahandeln mellan medlemsländerna. Postens storlek påverkas också av erhållna och utbetalda räntor och vinstandelen i IMF.

Finlands Banks fordringar på Internationella valutafonden uppgår totalt till 1 961,0 miljoner euro.

2.2 Banktillgodohavanden och värdepapper, externa lån och andra externa tillgångar

Här redovisas banktillgodohavanden, värdepapper och övriga fordringar i utländsk valuta på hemmahörande utanför euroområdet.

Fordringar i utländsk valuta på hemmahörande utanför euroområdet	31.12.2019	31.12.2018	Förändring
	Mn euro	Mn euro	Mn euro
Banktillgodohavanden	101,5	108,3	-6,8
Räntebärande värdepapper	4 954,4	4 408,0	546,4
Diskonteringsinstrument	2,9	–	2,9
Övriga fordringar	911,8	694,4	217,4
Summa	5 970,6	5 210,8	759,8

Valutafördelning av värdepapper i utländsk valuta utgivna av hemmahörande utanför euroområdet

Valuta	31.12.2019		31.12.2018	
	Mn euro	%	Mn euro	%
Brittiska pund	490,1	9,9	463,4	10,5
US-dollar	4 279,9	86,3	3 773,0	85,6
Japanska yen	187,2	3,8	171,6	3,9
Summa	4 957,3	100,0	4 408,0	100,0

Återstående löptid för värdepapper i utländsk valuta utgivna av hemmahörande utanför euroområdet

Löptid	31.12.2019		31.12.2018	
	Mn euro	%	Mn euro	%
Upp till 1 år	759,0	15,3	657,0	14,9
Över 1 år	4 198,3	84,7	3 751,0	85,1
Summa	4 957,3	100,0	4 408,0	100,0

3. Fordringar i utländsk valuta på hemmahörande i euroområdet

Denna post består av banktillgodohavanden, värdepapper och övriga fordringar i utländsk valuta på hemmahörande i euroområdet.

Fordringar i utländsk valuta på hemmahörande i euroområdet	31.12.2019	31.12.2018	Förändring
	Mn euro	Mn euro	Mn euro
Räntebärande värdepapper	332,8	538,0	-205,2
Övriga fordringar	-8,1	-59,7	51,6
Summa	324,7	478,3	-153,6

Valutafördelning av värdepapper i utländsk valuta utgivna av hemmahörande i euroområdet

Valuta	31.12.2019		31.12.2018	
	Mn euro	%	Mn euro	%
Brittiska pund	185,8	55,8	146,5	27,2
US-dollar	147,0	44,2	391,5	72,8
Summa	332,8	100,0	538,0	100,0

Återstående löptid för värdepapper i utländsk valuta utgivna av hemmahörande i euroområdet

Löptid	31.12.2019		31.12.2018	
	Mn euro	%	Mn euro	%
Upp till 1 år	124,6	37,4	322,0	59,8
Över 1 år	208,2	62,6	216,0	40,2
Summa	332,8	100,0	538,0	100,0

4. Fordringar i euro på hemmahörande utanför euroområdet

Här ingår banktillgodohavanden i euro utanför euroområdet, värdepapper utgivna av hemmahörande utanför euroområdet och övriga fordringar i euro.

Fordringar i euro på hemmahörande utanför euroområdet	31.12.2019	31.12.2018	Förändring
	Mn euro	Mn euro	Mn euro
Banktillgodohavanden	–	19,1	-19,1
Räntebärande värdepapper	226,8	753,9	-527,1
Övriga fordringar	–	4,4	-4,4
Summa	226,8	777,3	-550,5

Återstående löptid för värdepapper i euro utgivna av hemmahörande utanför euroområdet				
	31.12.2019		31.12.2018	
Löptid	Mn euro	%	Mn euro	%
Upp till 1 år	47,0	20,7	282,4	37,5
Över 1 år	179,8	79,3	471,4	62,5
Summa	226,8	100,0	753,9	100,0

5. Utlåning i euro till kreditinstitut i euroområdet relaterad till penningpolitiska transaktioner

Denna post består av penningpolitiska instrument som Finlands Bank använder för att genomföra den monetära politiken som en del av Eurosystemet. Posten består av räntebärande utlåning till finländska kreditinstitut och dess storlek är beroende av de finländska kreditinstitutens likviditetsbehov.

Hela Eurosystemets fordringar relaterade till penningpolitiska transaktioner uppgår till 624 233 miljoner euro, varav 4 648,3 miljoner euro redovisas över Finlands Banks balansräkning. Enligt artikel 32.4 i stadgan för ECBS och ECB ska riskerna relaterade till penningpolitiska transaktioner, om de realiserar, fördelas på de nationella centralbankerna i Eurosystemet till fullt belopp och i förhållande till centralbankernas andelar i fördelningsnyckeln för ECB:s tecknade kapital. Förlust kan uppstå endast om en motpart går i konkurs och tillräckliga medel inte erhålls när de säkerheter som motparten ställt realiserar. Risker till följd av eventuella särskilda säkerheter som diskretionärt kan godtas av de nationella centralbankerna fördelas enligt beslut av ECB-rådet inte mellan alla centralbanker.

5.1 Huvudsakliga refinansieringstransaktioner

De huvudsakliga refinansieringstransaktionerna är likvidiserande reverserade transaktioner med en löptid på en vecka som genomförs i form av fastränteanbud varje vecka. De huvudsakliga refinansieringstransaktionerna spelar en nyckelroll när det gäller att påverka räntorna, kontrollera likviditetsläget på marknaden och signalera den penningpolitiska hållningen.

5.2 Långfristiga refinansieringstransaktioner

Genom dessa transaktioner tilldelas motparterna likviditet med längre löptid. År 2019 genomfördes långfristiga refinansieringstransaktioner med löptider på en uppfyllandeperiod och 3–48 månader. Transaktionerna genomfördes som fastränteanbud med full tilldelning.

ECB-rådet fattade 2016 beslut om en andra serie av riktade långfristiga refinansieringstransaktioner (TLTRO II), som omfattade fyra transaktioner. Transaktionerna har en löptid på fyra år och återbetalning av den tilldelade finansieringen kunde inledas efter två år. Dessutom fattade ECB-rådet 2019 beslut om en tredje serie av riktade långfristiga refinansieringstransaktioner (TLTRO III), som omfattar sju transaktioner som genomförs kvartalsvis. Transaktionerna har en löptid på tre år och återbetalning av den tilldelade finansieringen kan inledas efter två år. Enligt ECB-rådets beslut kan den slutliga räntan i refinansieringstransaktionerna i den tredje serien som lägst vara den genomsnittliga inlåningsränta som beräknats för giltighetstiden för respektive transaktion. Eftersom den slutliga räntan klarnar först 2021 och några tillförlitliga uppskattningar av den inte kan göras före det, har räntan på inlåningsfaciliteten använts som ränta för 2019 i enlighet med försiktighetsprincipen.

5.3 Finjusterande reverserade transaktioner

Syftet med finjusterande reverserade transaktioner är att kontrollera likviditetsläget på marknaden och påverka räntorna. De sätts in vid behov för att hantera effekterna av oväntade likviditetsfluktuationer på räntorna.

5.4 Strukturella reverserade transaktioner

Strukturella reverserade transaktioner är reverserade öppna marknadsoperationer som Eurosystemet genomför i form av standardiserade anbudsförfaranden för att justera sin strukturella likviditetsposition i förhållande till finanssektorn.

5.5 Utlåningsfacilitet

Genom utlåningsfaciliteten tillhandahåller de nationella centralbankerna motparterna likviditet över natten till en på förhand bestämd ränta mot godtagbara säkerheter.

5.6 Fordringar avseende marginalsäkerheter

I posten ingår kontantbetalningar till motparter i situationer där marknadsvärdet av de säkerheter som motparten lämnat överskrider det fastställda gränsvärdet, dvs. behovet till följd av utestående penningpolitiska transaktioner.

Utlåning i euro till kreditinstitut i euroområdet relaterad till penningpolitiska transaktioner	31.12.2019 Mn euro	31.12.2018 Mn euro	Förändring Mn euro
Huvudsakliga refinansieringstransaktioner	–	–	–
Långfristiga refinansieringstransaktioner	4 648,3	8 648,3	-4 000,0
Finjusterande reverserade transaktioner	–	–	–
Strukturella reverserade transaktioner	–	–	–
Utlåningsfacilitet	–	–	–
Fordringar avseende marginalsäkerheter	–	–	–
Summa	4 648,3	8 648,3	-4 000,0

6. Övriga fordringar i euro på kreditinstitut i euroområdet

Här ingår banktillgodohavanden i euro och konton i kreditinstitut i euroområdet.

Övriga fordringar i euro på kreditinstitut i euroområdet	31.12.2019 Mn euro	31.12.2018 Mn euro	Förändring Mn euro
Löpande räkningar	0,6	0,0	0,5
Omvända repor	–	–	–
Likviditetsstöd i nödlägen	–	–	–
Övriga fordringar	–	3,8	-3,8
Summa	0,6	3,8	-3,3

För att öka öppenheten beslutade ECB-rådet den 17 maj 2017 att publicera avtalet om likviditetsstöd i nödlägen på ECB:s webbplats. Avtalet ersätter förfarandet för likviditetsstöd i nödlägen, som publicerades i oktober 2013. Ett pressmeddelande om publiceringen av avtalet finns på adressen <http://www.ecb.europa.eu/press/pr/date/2017/html/ecb.pr170619.en.html>.

7. Värdepapper i euro utgivna av hemmahörande i euroområdet

För att värdepapper som innehas i penningpolitiskt syfte ska kunna särredovisas har posten ”Värdepapper i euro utgivna av hemmahörande i euroområdet” delats upp i ”Värdepapper som innehas i penningpolitiska syften” och ”Andra värdepapper”.

7.1 Värdepapper som innehas i penningpolitiska syften

I posten ingick den 31 december 2019 värdepapper som Finlands Bank har förvärvat inom ramen för de tre köpprogrammen för säkerställda obligationer¹⁾, programmet för värdepappersmarknaderna (SMP)²⁾, programmet för köp av offentliga värdepapper (PSPP)³⁾ och programmet för köp av företagsobligationer (CSPP)⁴⁾.

Obligationsköpen enligt det första köpprogrammet för säkerställda obligationer (CBPP1) slutfördes den 30 juni 2010 och det andra köpprogrammet för säkerställda obligationer (CBPP2) avslutades den 31 oktober 2012. ECB-rådet fattade beslut om att avsluta köpen inom programmet för värdepappersmarknaderna (SMP) den 6 september 2012.

Eurosystemet återupptog nettotillgångsköpen inom programmet för tillgångsköp den 1 november 2019.⁵⁾ Köpen görs i en månatlig takt om 20 miljarder euro i genomsnitt. Under tio månader (från utgången av 2018) hade Eurosystemet endast återinvesterat det återbetalda kapitalet vid förfall av tillgångar. ECB-rådet räknar med att nettotillgångsköpen fortsätter så länge det är nödvändig för att förstärka styrräntornas stimulerande effekt och upphör strax innan höjningen av styrräntorna inleds. ECB-rådet avser också att fortsätta att återinvestera det återbetalda kapitalet till fullt belopp under en längre tid efter att ECB-rådet börjar höja ECB:s styrräntor och i vilket fall som helst så länge som det behövs för att upprätthålla det gynnsamma likviditetsläget och en mycket ackommoderande penningpolitik.

Värdepapper som förvärvats inom ramen för köpprogrammen värderas till upplupen anskaffningskostnad efter avdrag för eventuell nedskrivning (se ”Värderings- och periodiseringsprinciper för värdepapper” under redovisningsprinciperna).

Nedan ges den upplupna anskaffningskostnaden för värdepapper som innehas av Finlands Bank och som jämförelse också deras marknadsvärde, som inte redovisas i balansräkningen eller resultaträkningen.⁶⁾

Värdepapper som innehas i penningpolitiska syften	31.12.2019		31.12.2018		Förändring	
	Mn euro Balans- värde	Mn euro Marknads- värde	Mn euro Balans- värde	Mn euro Marknads- värde	Mn euro Balans- värde	Mn euro Marknads- värde
Första köpprogrammet för säkerställda obligationer (CBPP1)	–	–	–	–	–	–
Andra köpprogrammet för säkerställda obligationer (CBPP2)	15,0	16,2	97,0	99,0	-82,1	-82,8
Tredje köpprogrammet för säkerställda obligationer (CBPP3)	7 409,2	7 563,2	6 697,3	6 760,2	711,9	803,0
Programmet för värdepappersmarknaderna (SMP)	617,4	668,5	1 079,9	1 159,3	-462,5	-490,8
Programmet för köp av offentliga värdepapper (PSPP stat)	28 629,7	30 038,8	28 308,3	28 673,0	321,4	1 365,8
Programmet för köp av offentliga värdepapper (s.k. PSPP supra)	3 017,0	3 176,6	3 175,9	3 194,1	-158,8	-17,5
Programmet för köp av företagsobligationer (CSPP)	6 257,9	6 491,5	6 137,3	6 080,9	120,6	410,6
Summa	45 946,2	47 954,8	45 495,6	45 966,5	450,6	1 988,3

ECB-rådet bedömer regelbundet de finansiella risker som är knutna till de värdepapper som förvärvats inom ramen för köpprogrammen. Årliga nedskrivningsprövningar genomförs på basis av uppgifterna vid årets slut och de godkänns av ECB-rådet. I dessa nedskrivningsprövningar bedöms nedskrivningsindikatorer separat för varje program.

Eventuella förluster som härrör från värdepapper som förvärvats inom ramen för SMP-, CBPP3- och CSPP-programmen samt för köpen från multinationella institutioner (s.k. supra) inom ramen för PSPP-programmet fördelas, om de realiserats, i enlighet med artikel 32.4 i stadgan för ECBS och ECB i sin helhet på de nationella centralbankerna i euroområdet i förhållande till deras respektive inbetalda andelar av ECB:s kapital. På basis av nedskrivningsprövningarna av CSPP-portföljen ansåg ECB-rådet det motiverat att fortfarande hålla en buffert för eventuella exponeringar mot kreditrisker i de penningpolitiska transaktionerna 2019 (se ”Avsättningar” i noterna).

I samband med nedskrivningsprövningen vid slutet av 2019 av de värdepapper som förvärvats inom CBPP3-programmet konstaterade ECB-rådet att nedskrivningsrisk förelåg i och med att de stora ekonomiska problemen hos ett kreditinstitut som fortsatte 2019 skulle ha kunnat leda till en värdeminskning på institutets värdepapper. Eftersom ECB-rådet dock ansåg att nedskrivningsrisken inte påverkat förväntade framtida kassaflöden, redovisade Finlands Bank vid årets slut inga nedskrivningsförluster på ifrågakvarande värdepapper som hade förvärvats inom det tredje köpprogrammet för säkerställda obligationer. Nedskrivningsförluster redovisades inte heller på övriga värdepapper som förvärvats inom ramen för programmet.

I följande tabell redogörs programvis för beloppet av förvärvade värdepapper som innehåses av de nationella centralbankerna inom Eurosystemet och andelen i Finlands Banks balansräkning.

Värdepapper som innehåses i penningpolitiska syften	Innehåses av de nationella centralbankerna inom Eurosystemet		I Finlands Banks balansräkning	
	31.12.2019 Mn euro	31.12.2018 Mn euro	31.12.2019 Mn euro	31.12.2018 Mn euro
Programmet för värdepappersmarknaderna (SMP)	44 215,8	67 654,0	617,4	1 079,9
Tredje köpprogrammet för säkerställda obligationer (CBPP3)	241 933,8	240 655,9	7 409,2	6 697,3
Programmet för köp av offentliga värdepapper (s.k. PSPP supra)	225 169,2	224 506,5	3 017,0	3 175,8
Programmet för köp av företagsobligationer (CBPP)	184 505,4	178 050,3	6 257,9	6 137,3
Summa	695 824,2	710 866,7	17 301,5	17 090,3

7.2 Andra värdepapper

Posten innehåller räntebärande värdepapper och diskonteringsinstrument utgivna i euroområdet samt andelar i investeringsfonder.

Andra värdepapper i euro utgivna av hemmahörande i euroområdet	31.12.2019	31.12.2018	Förändring
	Mn euro	Mn euro	Mn euro
Räntebärande värdepapper	528,7	1 554,1	-1 025,4
Diskonteringsinstrument	110,0	377,1	-267,1
Andelar i investeringsfonder	1 204,0	755,4	448,6
Summa	1 842,7	2 686,6	-843,9

Återstående löptid för andra värdepapper i euro utgivna av hemmahörande i euroområdet	31.12.2019		31.12.2018	
Löptid	Mn euro	%	Mn euro	%
Upp till 1 år	233,2	36,5	1 210,3	62,7
Över 1 år	405,4	63,5	720,9	37,3
Summa	638,7	100,0	1 931,2	100,0

Av ökningen av andelarna i investeringsfonder hänför sig 72,4 miljoner euro till överföring av fastighetsfonder från balanspost 9 "Övriga tillgångar" (aktier och andelar).

8. Fordringar inom Eurosystemet

8.1 Andel i ECB

Fördelningsnyckeln för teckning av ECB:s kapital	Fram till 31.12.2018, %	Fr.o.m 1.1.2019, %
Nationale Bank van België/Banque Nationale de Belgique	2,4778	2,5280
Deutsche Bundesbank	17,9973	18,3670
Eesti Pank	0,1928	0,1968
Central Bank of Ireland	1,1607	1,1754
Bank of Greece	2,0332	1,7292
Banco de España	8,8409	8,3391
Banque de France	14,1792	14,2061
Banca d'Italia	12,3108	11,8023
Central Bank of Cyprus	0,1513	0,1503
Latvijas Banka	0,2821	0,2731
Lietuvos bankas	0,4132	0,4059
Banque centrale du Luxembourg	0,2030	0,2270
Central Bank of Malta	0,0648	0,0732
De Nederlandsche Bank	4,0035	4,0677
Oesterreichische Nationalbank	1,9631	2,0325
Banco de Portugal	1,7434	1,6367
Banka Slovenije	0,3455	0,3361
Národná banka Slovenska	0,7725	0,8004
Finlands Bank	1,2564	1,2708
Delsumma för Eurosystemet	70,3915	69,6176
Bulgarian National Bank	0,8590	0,8511

Fördelningsnyckeln för teckning av ECB:s kapital	Fram till 31.12.2018, %	Fr.o.m 1.1.2019, %
Čecká národní banka	1,6075	1,6172
Danmarks nationalbank	1,4873	1,4986
Hrvatska narodna banka	0,6023	0,5673
Magyar Nemzeti Bank	1,3798	1,3348
Narodowy Bank Polski	5,1230	5,2068
Banca Națională a României	2,6024	2,4470
Sveriges Riksbank	2,2729	2,5222
Bank of England	13,6743	14,3374
Delsumma för nationella centralbanker utanför euroområdet	29,6085	30,3824
Totalt	100,0000	100,0000

Enligt artikel 28 i stadgan för ECBS och ECB ska ECB:s kapital endast tecknas av de nationella centralbankerna i ECBS. Teckningsandelarna fastställs enligt artikel 29 i stadgan och justeras vart femte år eller vid förändringar i ECBS sammansättning.

I Finlands Banks balansräkning ingår i denna post i) de nationella centralbankernas inbetalda andelar av ECB:s tecknade kapital; ii) de nettobelopp som Finlands Bank har betalat in till följd av ökningen av bankens andel av värdet på ECB:s eget kapital på grund av alla tidigare justeringar av fördelningsnyckeln för ECB:s tecknade kapital, och iii) inbetalningar enligt artikel 48.2 i stadgan för ECBS och ECB.

I samband med femårsjusteringen den 1 januari 2019 ökade Finlands Banks procentuella andel av ECB:s kapital från 1,2564 % till 1,2708 % och balansposten 8.1 ”Andel i ECB” ökade från 144,3 miljoner euro till 159,1 miljoner euro.

8.2 Fordringar motsvarande överföring av valutareserver

Posten ”Fordringar motsvarande överföring av valutareserver” består av den del av valutareserven som Finlands Bank har överfört till ECB. Överföringen skedde i samband med övergången till Eurosystemet. Fordran är i euro och värdet lika med dess värde vid tidpunkten för överföringen. På fordran betalas en ränta som baserar sig på den senaste tillgängliga marginalräntan för Eurosystemets huvudsakliga refinansieringstransaktioner och som räknas ut dagligen, fränsett den räntefria guldreserven.

Uppdateringen av ECB:s kapitalfördelningsnyckel den 1 januari 2019 gav också anledning att justera beloppet av den valutareserv som Finlands Bank överfört till ECB. Eftersom Finlands Banks andel av ECB:s tecknade kapital ökade, ökade också fordran i euro med 8,3 miljoner euro till 736,4 miljoner euro den 1 januari 2019.

8.3 Nettofordringar relaterade till tilldelningen av eurosedlar inom Eurosystemet

I posten ingår den fordran som uppkommer när beloppet av Finlands Banks utelöpande sedlar korrigeras i enlighet med kapitalfördelningsnyckeln och den skuld som hänför sig till den andel på 8 % av sedlarna som tilldelats ECB. Motposterna till bägge posterna redovisas i balansräkningen i skuldposten ”Utelöpande sedlar”.²⁾

Vid räkenskapsårets slut uppgick posten till 4 908,0 miljoner euro (2018: 4 034,6 mn euro). Ökningen berodde på att Finlands Banks sedelutgivning ökade med 3,8 % medan den totala volymen av utelöpande eurosedlar ökade med 7,4 % jämfört med 2018. På fordringarna betalas en ränta som räknas ut dagligen från den senaste tillgängliga marginalräntan för Eurosystemets huvudsakliga refinansieringstransaktioner.

8.4 Övriga fordringar inom Eurosystemet (netto) eller skuldposten övriga skulder inom Eurosystemet (netto)

Övriga fordringar/skulder inom Eurosystemet (netto)	31.12.2019	31.12.2018	Förändring
	Mn euro	Mn euro	Mn euro
Skulder/fordringar gentemot ECB härrörande från TARGET2-konton (inkl. saldon på korrespondentbankskonton inom Eurosystemet)	57 067,1	39 826,7	17 240,4
Nettoresultat av sammanläggning av monetära inkomster	-292,9	-242,1	-50,8
Fordringar på ECB relaterade till ECB:s interimistiska vinstutdelning	26,1	21,3	4,9
Summa övriga fordringar/skulder inom Eurosystemet (netto)	56 800,3	39 605,9	17 194,4

Den 31 december 2019 uppgick posten till 56 800,3 miljoner euro och bestod av följande tre komponenter: 1) Finlands Banks fordringar på ECB härrörande från ECB:s och de nationella centralbankernas betalningar som förmedlats och mottagits via TARGET2 och saldon på korrespondentbankskonton i centralbankerna inom Eurosystemet, 2) fordringar/skulder gentemot ECB härrörande från monetära inkomster som ska läggas samman och återfördelas inom Eurosystemet och 3) Finlands Banks fordringar på ECB härrörande från ECB:s interimistiska vinstutdelning och eventuella andra fordringar eller belopp som ska betalas tillbaka.

Vid slutet av året uppgick nettofordran på nettobetalningar förmedlade via TARGET2 till 57 067,1 miljoner euro. På posten betalas en ränta som beräknas dagligen på den senaste tillgängliga marginalräntan för Eurosystemets huvudsakliga refinansieringstransaktioner.

Den årliga sammanläggningen och återfördelningen av monetära inkomster mellan de nationella centralbankerna i Eurosystemet gav vid slutet av året upphov till en skuld på -292,9 miljoner euro till ECB (se ”Nettoresultat av sammanläggning av monetära inkomster” i noterna till resultaträkningen).

På ECB-rådets beslut delade ECB ut 1 431 miljoner euro i interimistisk vinstutdelning för 2019 till de nationella centralbankerna i euroområdet (se ”ECB:s interimistiska vinstutdelning” under redovisningsprinciperna). Finlands Banks andel av det utdelade beloppet var 26,1 miljoner euro den 31 december 2019 (se resultatposten ”Intäkter från övriga stamaktier och andelar”).

9. Övriga tillgångar

I posten ingår euromynt, anläggningstillgångar och investeringstillgångar (aktier och andelar) som innehas av Finlands Bank. Vidare ingår poster som hänför sig till värderingen av poster utanför balansräkningen, förutbetalda kostnader och upplupna intäkter och övriga tillgångar samt pensionsfondens tillgångar, som består helt och hållet av fastigheter.

Materiella anläggningstillgångar	31.12.2019	31.12.2018	Förändring
Bokföringsvärde	Mn euro	Mn euro	Mn euro
Markområden	8,5	8,5	-
Byggnader	83,9	89,8	-6,0
Maskiner och inventarier	11,1	11,2	-0,0
Konst och numismatisk samling	0,6	0,6	0,0
Summa	104,0	110,0	-6,0

Immateriella anläggningstillgångar	31.12.2019	31.12.2018	Förändring
Bokföringsvärde	Mn euro	Mn euro	Mn euro
It-system	7,0	7,6	-0,6
Summa	7,0	7,6	-0,6

Övriga tillgångar	31.12.2019	31.12.2018	Förändring
	Mn euro	Mn euro	Mn euro
Euroområdet mynt	33,4	26,6	6,8
Aktier och andelar	22,7	98,5	-75,8
Pensionsfondens fastigheter	12,8	14,0	-1,2
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	379,6	432,3	-52,7
Poster som härrör från värdering av poster utanför balansräkningen	28,9	67,9	-39,0
Övriga tillgångar	2,3	2,6	-0,3
Summa	479,7	641,9	-162,2

Minskningen av aktier och andelar beror huvudsakligen på överföringen av investeringar i fastighetsfonder till balanspost 7.2 ”Andra värdepapper”.

Skulder

1. Utelöpande sedlar

Posten består av Finlands Banks andel av totalvärdet av utelöpande eurosedlar tilldelad enligt kapitalfördelningsnyckeln och justerad för ECB:s andel.

År 2019 ökade totalvärdet av utelöpande eurosedlar med 7,4 %. Vid slutet av 2019 uppgick värdet av Finlands Banks andel av utelöpande eurosedlar enligt fördelningsnyckeln till 21 711,6 miljoner euro (vid slutet av 2018: 20 215,2 mn euro). Totalvärdet av Finlands Banks utelöpande eurosedlar ökade 2019 med 3,8 % till 16 803,6 miljoner euro (2018: 16 180,7 mn euro). Detta var mindre än totalvärdet enligt kapitalfördelningsnyckeln och differensen, 4 908,0 miljoner euro (2018: 4 034,6 mn euro), har redovisats på tillgångssidan i delposten ”Nettofordringar relaterade till tilldelningen av eurosedlar inom Eurosystemet”.

Utelöpande sedlar	31.12.2019	31.12.2018
	Mn euro	Mn euro
5 euro	77,9	82,4
10 euro	-94,1	-81,0
20 euro	3 263,6	3 196,8
50 euro	11 661,3	10 868,3
100 euro	-1 117,2	-997,1
200 euro	654,5	505,8
500 euro	2 357,5	2 605,5
Summa eurosedlar	16 803,6	16 180,7
ECB issue	-1 887,8	-1 757,9
CSM	6 795,9	5 792,5
Utelöpande sedlar enligt kapitalfördelningsnyckeln	21 711,6	20 215,2

2. Skulder i euro till kreditinstitut i euroområdet relaterade till penningpolitiska transaktioner

Skulder i euro till kreditinstitut i euroområdet relaterade till penningpolitiska transaktioner	31.12.2019 Mn euro	31.12.2018 Mn euro	Förändring Mn euro
Löpande räkningar (inkl. kassakrav)	65 126,6	61 719,2	3 407,4
Inlåningsfacilitet	25 276,1	15 213,6	10 062,5
Inlåning med fast löptid	–	–	–
Finjusterande reverserade transaktioner	–	–	–
Inlåning relaterad till marginalsäkerheter	–	–	–
Summa	90 402,7	76 932,8	13 469,9

2.1 Löpande räkningar (inkl. kassakrav)

Löpande räkningar innehåller fordringar hänförliga till kassakravsinslåningen i kassakravspliktiga kreditinstitut. Från och med den 1 januari 1999 har på kassakravsinslåningen betalats ränta enligt gällande marginalränta för Eurosystemets huvudsakliga refinansieringstransaktioner. Från och med juni 2014 har på bankernas inestående kassakravsmedel som överstiger kassakravet betalats antingen nollränta eller räntan för inlåningsfaciliteten, beroende på vilkendera som är lägre.

Den 30 oktober 2019 införde ECB-rådet ett system med tudelad ränta för kassakravsmedlen på så sätt att en del av kreditinstitutens överskottsreserver – dvs. de inestående kassakravsmedel som överstiger kassakravet – undantas från den negativa ränta som tillämpas på inlåningsfaciliteten. Den årliga räntan på denna del är 0 %. De kassakravsmedel som överstiger kassakravet vid årets slut och som undantas från negativ inlåningsränta – dvs. den del som undantas – beräknades genom att bankens kassakrav multiplicerades med multiplikatorn 6.⁸⁾ På den del som inte undantas betalas fortfarande antingen nollränta eller ECB:s inlåningsränta, beroende på vilkendera som är lägre.

2.2 Inlåningsfacilitet

Inlåningsfaciliteten är en likviditetsindragande stående facilitet i Eurosystemet som bankerna kan använda för insättningar över natten till en på förhand bestämd ränta.

2.3 Inlåning med fast löptid

Tidsbunden inlåning är ett sätt att genomföra likviditetsindragande finjusterande transaktioner.

2.4 Finjusterande reverserade transaktioner

Finjusterande reverserade transaktioner genomförs för att hantera stora likviditetsfluktuationer.

2.5 Inlåning relaterad till marginalsäkerheter

Posten avser motparters inlåning i ett läge där marknadsvärdet av de säkerheter som motparten ställt underskrider det fastställda gränsvärdet.

3. Övriga skulder i euro till kreditinstitut i euroområdet

Finlands Banks skulder i euro till kreditinstitut i euroområdet uppgick till 1,5 miljoner euro.

4. Skulder i euro till övriga hemmahörande i euroområdet

I posten ingår skulder i euro till den offentliga sektorn (150 mn euro) och andra än kassakravspflichtiga kreditinstitut (8,3 mn euro).

5. Skulder i euro till hemmahörande utanför euroområdet

Här upptas saldon på konton i Finlands Bank som innehas av internationella organisationer och banker utanför euroområdet (1 376,0 mn euro).

6. Skulder i utländsk valuta till hemmahörande i euroområdet

Den 31 december 2019 hade Finlands Bank inga skulder i utländsk valuta till hemmahörande i euroområdet.

7. Skulder i utländsk valuta till hemmahörande utanför euroområdet

Den 31 december 2019 hade Finlands Bank inga skulder i utländsk valuta till hemmahörande utanför euroområdet.

8. Motpost till särskilda dragningsrätter som tilldelats av IMF

I denna post redovisas Finlands Banks skuld motsvarande de särskilda dragningsrätterna (jfr motsvarande post under tillgångar). Till en början var de särskilda dragningsrätterna och deras motpost lika stora. Till följd av SDR-handel var fordringarna relaterade till särskilda dragningsrätter vid slutet av 2019 mindre än motposten på skuldsidan. Motposten på skuldsidan uppgår till 1 189,5 miljoner SDR, som förblir oförändrad. I balansräkningen redovisas posten i euro och värderad till kursen den 31 december 2019 (1 467,7 mn euro).

9. Skulder inom Eurosystemet

Skulder och fordringar inom Eurosystemet specificeras i noten till posten "Fordringar inom Eurosystemet" på tillgångssidan i balansräkningen.

10. Övriga skulder

Posten består av upplupna kostnader och förutbetalda intäkter samt leverantörsskulder och övriga skulder. Till upplupna kostnader och förutbetalda intäkter hänförs bland annat resultatreglerande poster som ska redovisas i samband med bokslutet samt ränteskulder för repor och långfristiga refinansieringstransaktioner. I övriga skulder ingår bland annat skulder relaterade till mervärdesskatteredovisningar och förskotts innehållningar samt löpande löner och pensioner.

Övriga skulder	31.12.2019	31.12.2018	Förändring
	Mn euro	Mn euro	Mn euro
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	47,6	73,2	-25,6
Leverantörsskulder	1,3	0,5	0,8
Övriga skulder	-1,8	-1,9	0,1
Summa	47,1	71,8	-24,7

11. Värderingskonton

Här redovisas orealiserade värderingsvinster på grund av marknadsvärdering av valutaposter och värdepapper. I posten ingår också uppskrivningar av markområden och byggnader samt värderingsdifferenser beroende på ändrad redovisningspraxis 1999.

Värderingskonton	31.12.2019	31.12.2018	Förändring
	Mn euro	Mn euro	Mn euro
Guld	1 745,7	1 378,2	367,5
Valuta:			
USD	865,7	783,7	82,0
GBP	59,9	22,3	37,7
JPY	123,6	102,3	21,4
SDR	12,4	7,5	4,8
Andra valutor	0,2	0,1	0,0
Värdepapper	81,1	15,0	66,1
Andelar i investeringsfonder	229,2	1,3	227,9
Övriga uppskrivningar	150,1	159,9	-9,8
Summa	3 267,9	2 470,2	797,7

12. Avsättningar

Enligt 20 § i lagen om Finlands Bank kan avsättningar göras i bokslutet, om detta är nödvändigt för att trygga realvärdet av bankens fonder eller för att utjämna sådana variationer i resultatet som orsakas av förändringar i valutakurserna eller marknadspriserna på värdepapper. Avsättningarna uppgick vid slutet av 2019 till 4 756,7 miljoner euro. Avsättningarna består av generell avsättning, avsättning för realvärde, pensionsavsättning, avsättning för kurs- och prisdifferenser och avsättning för förluster av penningpolitiska transaktioner.

Enligt ECB-rådets beslut med stöd av artikel 32.4 i stadgan för ECBS och ECB fördelas avsättningen för exponeringar mot kreditrisker i de penningpolitiska transaktionerna mellan de nationella centralbankerna i euroområdet i förhållande till deras respektive tecknade andelar av ECB:s kapital för nedskrivningsåret. Med stöd av den årliga nedskrivningsprövningen av portföljen för företagsobligationer granskade ECB-rådet avsättningens ändamålsenlighet i förhållande till de realiserade kreditriskerna 2018 och beslutade minska avsättningen. Avsättningen minskade från 161,1 miljoner euro vid slutet av 2018 till 89,4 miljoner euro den 31 december 2019. Finlands Banks andel av avsättningen utgör 1,6 miljoner euro (2,9 mn euro 2018). Justeringen av avsättningen påverkar de nationella centralbankernas resultaträkningar. Till följd av justeringen ökar Finlands Banks resultat med 1,3 miljoner euro 2019 (se ”Nettoreultat av sammanläggning av monetära inkomster” i noterna till resultaträkningen).

Pensionsavsättningen har gjorts för täckning av pensionsåtagandet. Finlands Banks pensionsåtagande uppgår sammanlagt till 554,9 miljoner euro, varav 106,2 % eller 589,2 miljoner euro är täckt. Förändringen av pensionsavsättningen under räkenskapsåret utgörs av upplösning av uppskrivningsfonden, -0,4 miljoner euro, och av pensionsfondens förlust, -6,8 miljoner euro, som täcktes genom upplösning av pensionsavsättningen. Vid slutet av 2019 hade fastigheter till ett värde av 12,8 miljoner euro reserverats som täckning för pensionsavsättningen (se ”Övriga tillgångar” i noterna till balansräkningen). Inga tillgångar har reserverats för täckning av återstoden av pensionsavsättningen (576,3 mn euro), utan den förvaltas som en del av bankens finansiella tillgångar.

Avsättningar (mn euro)	Summa avsättningar	Förändring av avsättningar	Summa avsättningar	Förändring av avsättningar	Summa avsättningar
	31.12.2017	2018	31.12.2018	2019	31.12.2019
Avsättningar för kurs- och prisrisker	850	-41	809	24	833
Generell avsättning	1 745	50	1 795	50	1 845
Avsättning för realvärde	1 378	55	1 433	55	1 488
Pensionsavsättning	604	-8	596	-7	589
Avsättning för förluster av penningpolitiska transaktioner	1	2	3	-1	2
Summa	4 579	58	4 636	120	4 757

13. Kapital och reserver

Här ingår bankens grundfond och reservfond. Om bankens bokslut uppvisar förlust ska denna enligt 21 § i lagen om Finlands Bank täckas med medel ur reservfonden. Till den del reservfonden inte räcker för ändamålet kan förlusten tills vidare lämnas utan täckning. De följande årens vinst ska i första hand användas till att täcka förluster som lämnats utan täckning.

Kapital och reserver (mn euro)	31.12.2019	31.12.2018	Förändring
Grundfond	840,9	840,9	–
Reservfond	1 900,0	1 812,7	87,3
Summa	2 741,0	2 653,6	87,3

14. Årets vinst

Vinsten för räkenskapsåret 2019 blev 319,8 miljoner euro.

Årets resultat (mn euro)	31.12.2019	31.12.2018	Förändring
Utdelning till staten	188,0	143,0	45,0
Finlands Banks andel av vinsten (överförs till reservfonden)	131,8	87,3	44,5
Summa	319,8	230,3	89,5

Händelser efter balansdagen

På grund av Storbritanniens utträde ur Europeiska unionen hör Bank of England inte längre till ECBS, vilket påverkade de nationella centralbankernas andelar av ECB:s kapital enligt fördelningsnyckeln. Ändringen trädde i kraft den 1 februari 2020 enligt följande:

Fördelningsnyckeln för teckning av ECB:s kapital	Fram till 31.1.2020, %	Fr.o.m 1.2.2020, %
Nationale Bank van België/Banque Nationale de Belgique	2,5280	2,9630
Deutsche Bundesbank	18,3670	21,4394
Eesti Pank	0,1968	0,2291
Central Bank of Ireland	1,1754	1,3772
Bank of Greece	1,7292	2,0117
Banco de España	8,3391	9,6981
Banque de France	14,2061	16,6108
Banca d'Italia	11,8023	13,8165
Central Bank of Cyprus	0,1503	0,1750
Latvijas Banka	0,2731	0,3169
Lietuvos bankas	0,4059	0,4707
Banque centrale du Luxembourg	0,2270	0,2679
Central Bank of Malta	0,0732	0,0853
De Nederlandsche Bank	4,0677	4,7662
Oesterreichische Nationalbank	2,0325	2,3804
Banco de Portugal	1,6367	1,9035
Banka Slovenije	0,3361	0,3916
Národná banka Slovenska	0,8004	0,9314
Finlands Bank	1,2708	1,4939
Delsumma för Eurosystemet	69,6176	81,3286
Bulgarian National Bank	0,8511	0,9832
Česká národní banka	1,6172	1,8794
Danmarks nationalbank	1,4986	1,7591
Hrvatska narodna banka	0,5673	0,6595

Fördelningsnyckeln för teckning av ECB:s kapital	Fram till 31.1.2020, %	Fr.o.m 1.2.2020, %
Magyar Nemzeti Bank	1,3348	1,5488
Narodowy Bank Polski	5,2068	6,0335
Banca Națională a României	2,4470	2,8289
Sveriges Riksbank	2,5222	2,9790
Bank of England	14,3374	–
Delsumma för nationella centralbanker utanför euroområdet	30,3824	18,6714
Totalt	100,0000	100,0000

Inverkan på Finlands Banks andel av ECB:s kapital

ECB:s tecknade kapital är oförändrat 10 825 miljoner euro efter Bank of Englands utträde ur Europeiska centralbankssystemet (ECBS). Bank of Englands andel av ECB:s tecknade kapital, som var 14,3 %, fördelades mellan de nationella centralbankerna både inom och utanför euroområdet. Finlands Banks tecknade andel av ECB:s kapital ökade från 1,2708 % till 1,4939 %.

ECB:s inbetalda kapital (7 659 mn euro) förblir likaså oförändrat 2020 trots Storbritanniens utträde ur Europeiska unionen, då de nationella centralbankerna betalade Bank of Englands tidigare inbetalda kapital (58 mn euro). Finlands Banks andel av detta var 1,7 miljoner euro och den betalades den 3 februari 2020. De nationella centralbankerna i euroområdet betalar återstoden av sina ökade andelar av ECB:s kapital med två delbetalningar. Finlands Banks överföringar till ECB är 11,2 miljoner euro åren 2021 och 2022.

Inverkan på de nationella centralbankernas fordringar motsvarande överföring av valutareserver till ECB

Enligt artikel 30.2 i stadgan för ECBS och ECB fastställs de nationella centralbankernas bidrag till ECB:s valutareserver i förhållande till deras andel av ECB:s tecknade kapital. Fordringarna motsvarande överföringen av valutareserverna förändrades något, när a) euroområdets nationella centralbankers (som har överfört valutareserver till ECB) andel av ECB:s tecknade kapital ökade på grund av Bank of Englands utträde ur ECBS och b) ECB-rådet beslutade att minska överföringen från de nationella centralbankerna i euroområdet i förhållande till kapitalandelen så, att den totala överföringen av valutareserver är oförändrat. Finlands Banks fordran ökade således något och skillnaden betalades till ECB den 3 februari 2020.

Åtaganden utanför balansräkningen

Åtaganden utanför balansräkningen	31.12.2019	31.12.2018
	Mn euro	Mn euro
Foturkontrakt		
Det nominella värdet av köpkontrakt	69,4	1 692,0
Det nominella värdet av säljkontrakt	–	-211,1
Marknadsvärde av FX-swappar	3,8	-8,7
Placeringsåtaganden i fastighetsfonden	50,0	–
Värdepapperslån	37,0	785,7

I enlighet med ECB-rådets beslut har Finlands Bank ställt värdepapper förvärvade inom det tredje köpprogrammet för säkerställda obligationer (CBPP3), programmet för köp av offentliga värdepapper (PSPP) och programmet för köp av företagsobligationer (CSPP) till förfogande för utlåning. Värdepapperslånetransaktioner utan kontant säkerhet redovisas vid årets slut på konton utanför balansräkningen.⁹⁾ Den 31 december 2019 uppgick det utestående beloppet av värdepapperslånetransaktioner till 37 miljoner euro (786 mn euro 31.12.2018).

-
- 1) Beslut ECB/2009/16 av den 2 februari 2009 om genomförandet av programmet för köp av säkerställda obligationer (EUT L 175, 4.7.2009, s. 18); beslut ECB/2011/17 av den 3 november 2011 om genomförandet av det andra programmet för köp av säkerställda obligationer (EUT L 297, 16.11.2011, s. 70) och beslut ECB/2014/40 av den 15 oktober 2014 om genomförandet av det tredje programmet för köp av säkerställda obligationer (EUT L 335, 22.11.2014, s. 22).
 - 2) Beslut ECB/2010/5 av den 14 maj 2010 om inrättandet av ett program för värdepappersmarknaderna, (EUT L 124, 20.5.2010, s. 8).
 - 3) Beslut ECB/2015/10 av den 4 mars 2015 om ett program för köp av den offentliga sektorns tillgångar på andrahandsmarknaderna (EUT L 121, 14.5.2015, s. 20), i dess ändrade lydelse.
 - 4) Beslut ECB/2016/16 av den 1 juni 2016 om genomförandet av programmet för köp av värdepapper från företagssektorn (EUT L 157, 15.6.2016, s. 28).
 - 5) Programmet för tillgångsköp består av det tredje köpprogrammet för säkerställda obligationer (CBPP3), köpprogrammet för värdepapper med bakomliggande tillgångar (ABSPP), programmet för köp av offentliga värdepapper (PSPP) samt programmet för köp av företagsobligationer (CSPP). För köpprogrammen redogörs mer ingående på ECB:s webbplats (<https://www.ecb.europa.eu/mopo/implement/omt/html/index.en.html>).
 - 6) Marknadsvärdena är riktgivande och beräknas på marknadspriser. Om ett marknadspris inte finns att tillgå, beräknas marknadsvärdet med hjälp av Eurosystemets interna modeller.
 - 7) Enligt redovisningspraxis för utgivning av eurosedlar i Eurosystemet fördelas 8 % av det totala värdet av utelöpande eurosedlar månatligen på ECB. Den återstående andelen på 92 % fördelas på de nationella centralbankerna också månatligen så att respektive centralbank i sin balansräkning upptar en andel av de utelöpande eurosedlar som motsvarar bankens inbetalda andel av ECB:s kapital. Differensen mellan värdet på eurosedlar som fördelats enligt denna praxis och värdet på utelöpande eurosedlar bokförs i posten "Nettofordringar/nettoskulder relaterade till tilldelningen av eurosedlar inom Eurosystemet".
 - 8) ECB-rådet kan justera multiplikatorn i linje med utvecklingen i innehaven av överskottsreserver.
 - 9) Kontant säkerhet som ställs vid värdepapperslånetransaktioner redovisas i balansräkningen (se 3 "Övriga skulder i euro till kreditinstitut i euroområdet" och 5 "Skulder i euro till hemmahörande utanför euroområdet" i noterna till skulderna). Den 31 december 2019 fanns inga sådana lån.

Debet		Januari 1800	Februari 1800	Mars 1800	April 1800	Maj 1800	Juni 1800	Juli 1800	Augusti 1800	September 1800	Oktober 1800	November 1800	December 1800	Totalt			
28	Behållning från riksbankens utlåning	99 971 5	2 572 200 50	3 379 10	14 310 5	10	3 695 411 572	5 571 52	4	8 449 21	194 75	960 19	4	58 423 472	9 597 36	8	30 615
29	Utlån till Riksbankens Kassa och Riksdagens Kassa							120									
30	Utlån till Riksbankens Kassa och Riksdagens Kassa																
31	Utlån till Riksbankens Kassa och Riksdagens Kassa																
	Summa	99 971 5	2 572 200 50	3 379 10	14 310 5	10	3 695 411 572	5 571 52	4	8 449 21	194 75	960 19	4	58 423 472	9 597 36	8	30 615
Credit																	
1	Utlån till Riksbankens Kassa och Riksdagens Kassa																
2	Utlån till Riksbankens Kassa och Riksdagens Kassa																
3	Utlån till Riksbankens Kassa och Riksdagens Kassa																
4	Utlån till Riksbankens Kassa och Riksdagens Kassa																
	Summa																

Noter till resultaträkningen

1. Ränteintäkter

Ränteintäkterna från hemmahörande utanför och i euroområdet uppgick till totalt 796,7 miljoner euro. Av detta utgjorde 144,7 miljoner euro ränteintäkter i utländsk valuta och 652,0 miljoner euro ränteintäkter i euro.

Räntan på inlåningsfaciliteten har hela året varit negativ, dvs. ränta har tagits ut på inlåning i centralbanken. Denna s.k. minusränta inflöt utöver på inlåning över natten också på inestående kassakravsmedel till den del som de överstiger kassakravet.

Räntan på ECBS-poster, dvs. fordran på ECB motsvarande överföring av valutaserver, skulden och fordran för ECB:s sedelandel, tilldelningen enligt kapitalfördelningsnyckeln och den åtföljande justeringen samt TARGET2-saldona motsvarar räntan i de huvudsakliga refinansieringstransaktionerna. På dessa inflöt inga ränteintäkter 2019, eftersom räntan i de huvudsakliga refinansieringstransaktionerna var 0 % under hela året.

Ränteintäkter i utländsk valuta från hemmahörande utanför euroområdet (mn euro)	2019	2018	Förändring
Ränteintäkter från räntebärande värdepapper	114,2	89,3	24,9
Intäkter från diskonteringsinstrument	0,2	0,7	-0,5
Ränteintäkter från banktillgodohavanden	2,2	1,8	0,4
Övriga ränteintäkter	19,9	16,1	3,8
Summa	136,5	107,9	28,7

Ränteintäkter i euro från hemmahörande utanför euroområdet (mn euro)	2019	2018	Förändring
Ränteintäkter från räntebärande värdepapper	0,5	0,8	-0,3
Ränteintäkter från banktillgodohavanden	0,0	0,5	-0,5
Övriga ränteintäkter	7,4	8,3	-0,9
Summa	7,9	9,5	-1,7

Ränteintäkter i utländsk valuta från hemmahörande i euroområdet (mn euro)	2019	2018	Förändring
Ränteintäkter från räntebärande värdepapper	7,8	9,6	-1,8
Ränteintäkter från banktillgodohavanden	0,3	0,1	0,2
Summa	8,1	9,7	-1,6

Ränteintäkter i euro från hemmahörande i euroområdet (mn euro)	2019	2018	Förändring
Ränteintäkter från räntebärande värdepapper	-1,9	-2,9	1,0
Intäkter från diskonteringsinstrument	-0,4	-3,7	3,3
Ränteintäkter från banktillgodohavanden	0,0	0,7	-0,6
Utdelningar från investeringar i euro	21,8	15,2	6,6
Ränteintäkter från ECBS-poster	-	-	-
Ränteintäkter från penningpolitiska poster	-	-	-
Ränteintäkter från penningpolitiska värdepapper	226,1	200,9	25,1
Ränteintäkter härrörande från negativa räntor på kreditinstitutens inlåning	387,5	380,0	7,5
Övriga ränteintäkter	11,1	6,5	4,6
Summa	644,1	596,6	47,6

Summa ränteintäkter (Mn euro)	2019	2018	Förändring
Ränteintäkter i utländsk valuta från hemmahörande utanför euroområdet	136,5	107,9	28,7
Ränteintäkter i euro från hemmahörande utanför euroområdet	7,9	9,5	-1,7
Ränteintäkter i utländsk valuta från hemmahörande i euroområdet	8,1	9,7	-1,6
Ränteintäkter i euro från hemmahörande i euroområdet	644,1	596,6	47,6
Summa	796,7	723,7	73,0

2. Räntekostnader

Räntekostnader i utländsk valuta till hemmahörande utanför euroområdet (mn euro)	2019	2018	Förändring
Räntekostnader för inlåning	-0,2	-0,0	-0,2
Övriga räntekostnader	-15,6	-13,4	-2,2
Summa	-15,8	-13,4	-2,4

Räntekostnader i euro till hemmahörande utanför euroområdet (mn euro)	2019	2018	Förändring
Räntekostnader för inlåning	-0,0	-0,4	0,4
Övriga räntekostnader	-0,0	-0,3	0,3
Summa	-0,0	-0,7	0,7

Räntekostnader i euro till hemmahörande i euroområdet (mn euro)	2019	2018	Förändring
Räntekostnader för penningpolitiska poster	-24,9	-11,6	-13,2
Övriga räntekostnader	-0,7	-1,3	0,6
Summa	-25,6	-13,0	-12,6

Summa räntekostnader (mn euro)	2019	2018	Förändring
Räntekostnader i utländsk valuta till hemmahörande utanför euroområdet	-15,8	-13,4	-2,4
Räntekostnader i euro till hemmahörande utanför euroområdet	-0,0	-0,7	0,7
Räntekostnader i euro till hemmahörande i euroområdet	-25,6	-13,0	-12,6
Summa	-41,4	-27,0	-14,4

3. Räntenetto

Räntenetto (mn euro)	31.12.2019	31.12.2018	Förändring
Ränteintäkter			
Ränteintäkter från finansiella tillgångar	183,1	142,8	40,3
Ränteintäkter från penningpolitiska poster	613,6	580,9	32,7
Ränteintäkter från fordringar på ECBS	–	–	–
Summa	796,7	723,7	73,0
Räntekostnader			
Räntekostnader för finansiella tillgångar	-16,5	-15,4	-1,1
Räntekostnader för penningpolitiska poster	-24,9	-11,6	-13,3
Räntekostnader för skulder till ECBS	–	–	–
Summa	-41,4	-27,0	-14,4
RÄNTENETTO	755,3	696,7	58,6

4. Valutakursdifferenser

Posten innehåller realiserade valutakursvinster och valutakursförluster från försäljning av poster i utländsk valuta. År 2019 redovisades sådana vinster till ett belopp av 2,6 miljoner euro.

5. Prisdifferenser på värdepapper

Här ingår realiserade vinster och förluster från försäljning av värdepapper. År 2019 realiserades en vinst på 26,2 miljoner euro för försäljning av värdepapper, varav 1,9 miljoner euro utgör intäkter från försäljning av värdepapper i CSPP-portföljen till följd av bolagsrättsliga åtgärder.

6. Värderingsförluster på valutor och värdepapper

Posten innehåller värderingsförluster på valutor och värdepapper. Varje värdepappersslag och valuta särredovisas i bokföringen. År 2019 redovisades inga värderingsförluster på valutor. I värderingsförluster på värdepapper redovisades 3,2 miljoner euro.

7. Förändring av avsättningar för valutakurs- och prISRISKER

Realiserade nettovinster till följd av valutakursdifferenser och prisdifferenser, sammanlagt 23,8 miljoner euro, avsattes för valutakurs -och prISRISKER i enlighet med redovisningsprinciperna. Avsättningarna har specificerats i noterna till skulderna.

8. Avgifts- och provisionsnetto

I posten ingår avgifter och provisioner som hänför sig till investeringsverksamheten.

9. Nettoresultat av sammanläggning av monetära inkomster

Monetära inkomster	31.12.2019	31.12.2018
	Mn euro	Mn euro
Finlands Banks inbetalda monetära inkomster till poolen	513,4	450,9
Finlands Banks andel av monetära inkomster enligt kapitalfördelningsnyckeln	206,3	217,9
Nettoresultat av sammanläggning av monetära inkomster enligt kapitalfördelningsnyckeln	-307,1	-233,0
Justeringar av monetära inkomster tilldelade under tidigare år	14,2	-9,0
Summa	-292,9	-242,1

De monetära inkomsterna för varje nationell centralbank i Eurosystemet beräknas på de årliga intäkterna av de reserverade tillgångar som centralbanken håller som motvärden till skuldbasen. Skuldbasen består huvudsakligen av följande poster: utelöpande sedlar, skulder i euro till kreditinstitut i euroområdet relaterade till penningpolitiska transaktioner, skulder för de nationella centralbankerna inom Eurosystemet relaterade till emission av ECB:s skuldebrev, nettoskuld inom Eurosystemet på grund av TARGET2-transaktioner, nettoskulder inom Eurosystemet relaterade till tilldelningen av eurosedlar, upplupen ränta på penningpolitiska skulder med en löptid på minst ett år som varje nationell centralbank redovisat vid varje kvartalsslut, skulder gentemot ECB som motsvarar fordringar relaterade till swappavtal som medför nettointäkter för Eurosystemet. Ränta som ska betalats på poster som ingår i skuldbasen ska avräknas från nettoandelen av de monetära inkomsterna.

De reserverade tillgångarna består huvudsakligen av följande poster: utlåning i euro till kreditinstitut inom euroområdet relaterad till penningpolitiska transaktioner, värdepapper som innehas för penningpolitiska syften, fordringar inom Eurosystemet motsvarande överföring av valutareserver till ECB, nettofordran inom Eurosystemet på grund av TARGET2-transaktioner, nettofordringar inom Eurosystemet relaterade till tilldelningen av eurosedlar inom Eurosystemet, fordringar på motparter i euroområdet relaterade till swappavtal mellan ECB och centralbanker utanför Eurosystemet som medför nettointäkter för Eurosystemet, upplupen ränta på penningpolitiska tillgångar med en löptid på minst ett år som varje nationell centralbank redovisat vid varje kvartalsslut, en begränsad mängd av respektive nationell centralbanks guldreserv som motsvarar dess andel enligt ECB:s kapitalfördelningsnyckel.

Varje nationell centralbanks monetära inkomster ska beräknas på de faktiska inkomsterna av dess bokförda reserverade tillgångar, med undantag för guld som det inte beräknas någon avkastning på, och följande poster som ska anses ge en avkastning som motsvarar den senaste tillgängliga marginalräntan för Eurosystemets huvudsakliga refinansieringstransaktioner: 1) värdepapper som innehas i penningpolitiska syften och som har förvärvats med stöd av ECB:s beslut ECB/2009/16 av den 2 juli 2009 om genomförandet av programmet för köp av säkerställda obligationer, 2) värdepapper som innehas i penningpolitiska syften och som har förvärvats med stöd av ECB:s beslut ECB/2011/17 av den 3 november 2011 om genomförandet av det andra programmet för köp av säkerställda obligationer, och 3) skuldebrev som emitterats av staten, regionala eller kommunala myndigheter och erkända organ eller ersättande räntebärande instrument som emitterats av företag i den offentliga sektorn och som har förvärvats med stöd av ECB:s beslut ECB/2015/10 av den 4 mars 2015 om ett program för köp av den offentliga sektorns tillgångar på andrahandsmarknaderna. Om den nationella centralbankens reserverade tillgångar överstiger eller understiger värdet av bankens skuldbas, kompenseras skillnaden med den senaste tillgängliga marginalräntan för Eurosystemets huvudsakliga refinansieringstransaktioner.

Eurosystemets sammanräknade monetära inkomster fördelas på de nationella centralbankerna enligt fördelningsnyckeln för ECB:s tecknade kapital. Finlands Banks faktiska nettoandel är lika med de monetära inkomster som banken betalat in till poolen (513,4 mn euro) minus Finlands Banks andel av de monetära inkomsterna enligt fördelningsnyckeln (206,3 mn euro).

10. Avsättning för förluster av penningpolitiska transaktioner

I denna post ingår intäkter på 1,3 miljoner euro motsvarande Finlands Banks andelar 2019. De härrör från nettoresultatet av avsättningen för kreditrisker i Eurosystemets penningpolitiska transaktioner (se 12 ”Avsättningar” i noterna till balansräkningen).

11. Andel av ECB:s vinst

ECB delade ut en vinst för räkenskapsåret 2018 på 384 miljoner euro. Finlands Banks redovisade andel 2019 uppgick till 6,9 miljoner euro.

12. Intäkter från övriga stamaktier och andelar

Här ingår avkastning på värdepappersportföljen enligt SMP-programmet och det utökade programmet för tillgångsköp (EAPP) som ECB fördelat i form av interimistisk vinstutdelning för räkenskapsåret 2019, sammanlagt 26,1 miljoner euro. Vidare ingår utdelningar från BIS-aktier för 3,2 miljoner euro.

13. Övriga intäkter

I posten ingår 33,3 miljoner euro i Finansinspektionens tillsyns- och åtgärdsavgifter. Vidare ingår 5,6 miljoner euro i fastighetsintäkter och 2,2 miljoner euro i överlåtelsevinster på avyttring av ett fastighetsaktiebolag samt expeditionsavgifter och provisioner.

14. Personalkostnader

Personalkostnader	31.12.2019	31.12.2018
	Mn euro	Mn euro
Löner och arvoden	43,9	39,4
Arbetsgivarersättningar till pensionsfonden	8,5	7,6
Övriga lönebikostnader	1,5	1,0
Summa	53,9	48,0

Medelantal anställda	2019	2018
	Anställda	Anställda
Finlands Bank	362	356
Finansinspektionen	226	194
Summa	588	550

Direktionsmedlemmarnas grundlöner (euro)	2019
Olli Rehn	271 293
Marja Nykänen	244 527
Tuomas Välimäki	199 749
Summa	715 569

Till direktionsmedlemmarna utbetalades totalt 28 668 euro i naturaförmåner (lunchförmån, telefonförmån och bilförmån).

Direktionsmedlemmarnas pensionsförmåner bestäms enligt Finlands Banks pensionsstadga, utan specialvillkor och enligt samma förutsättningar och villkor som för den övriga personalen. Finlands Banks pensionsstadga följer pensionslagen för den offentliga sektorn (OffPL) i tillämpliga delar. En direktionsmedlem kan efter avslutad mandatperiod få ersättning för inkomstbortfall, om personen till följd av karensbestämmelsen inte kan ta emot annat arbete eller pensionen från Finlands Bank är lägre än ersättningen för inkomstbortfall. Den fulla ersättningen för inkomstbortfall är 60 % av lönen och den betalas i ett år, efter samordning med pensionen från Finlands Bank, så att dessa tillsammans begränsas till högst 60 % av lönen.

15. Avgift till pensionsfonden

Under 2019 betalade Finlands Bank med bankfullmäktiges godkännande in en pensionsfondsavgift på 10 miljoner euro till pensionsfonden för att täcka räkenskapsperiodens underskott.

16. Administrationskostnader

Administrationskostnader	2019	2018
	Mn euro	Mn euro
Materielkostnader	0,5	0,5
Kostnader för maskiner och inventarier	7,1	6,8
Kostnader för fastigheter	8,9	9,5
Personalrelaterade kostnader	4,0	3,6
Kostnader för köpta tjänster	12,8	12,6
Övriga administrationskostnader	2,1	4,6
Summa	35,4	37,6

Här redovisas hyror, möteskostnader, PR-kostnader, kostnader för köpta tjänster och kontorsartiklar. Som administrationskostnader redovisas också kostnaderna för utbildning, tjänsteresor och rekrytering.

17. Avskrivningar av anläggningstillgångar

Avskrivningar av anläggningstillgångar	31.12.2019	31.12.2018
	Mn euro	Mn euro
Byggnader	3,4	4,4
Maskiner och inventarier	2,7	3,0
Summa	6,1	7,4

Avskrivningar av immateriella anläggningstillgångar	31.12.2019	31.12.2018
	Mn euro	Mn euro
IT-system	3,2	4,3
Summa	3,2	4,3

18. Kostnader för anskaffning av sedlar

Kostnaderna för anskaffning av sedlar var 5,7 miljoner euro.

19. Övriga kostnader

Största delen av övriga kostnader hänför sig till drift och underhåll av fastigheter.

20. Pensionsfondens intäkter

Här redovisas Finlands Banks och Finansinspektionens arbetsgivarandelar och arbetstagarnas andel av premieinkomsten, sammanlagt 11,7 miljoner euro, samt avgiften till pensionsfonden på 10 miljoner euro. Posten innehåller också pensionsfondens fastighetsintäkter, 1,7 miljoner euro.

21. Pensionsfondens kostnader

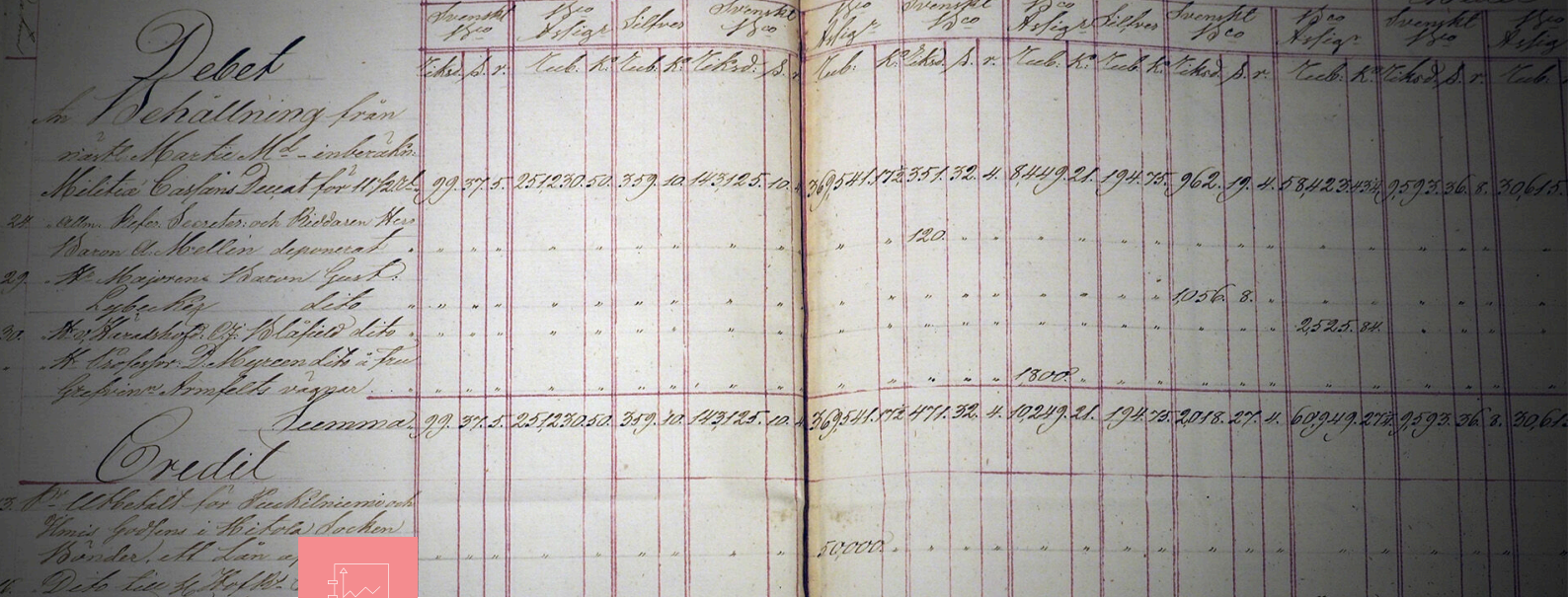
I posten ingår utbetalda pensioner, 28,4 miljoner euro, förvaltningskostnader och avskrivningar av pensionsfondens anläggningstillgångar.

22. Förändring av avsättningar

I posten redovisas 55 miljoner euro i nya avsättningar för att trygga realvärdet av eget kapital och 50 miljoner euro i nya generella avsättningar. Avsättningarna har specificerats i noterna till skulderna.

23. Årets resultat

Vinsten för räkenskapsåret 2019 blev 319,8 miljoner euro. Direktionen föreslår bankfullmäktige att 188,0 miljoner euro av vinsten reserveras för statens behov.

Bokslutsbilagor

31.12.2019

Mn euro	31.12.2019	31.12.2018
Aktier och andelar, nominellt värde		
Banken för internationell betalningsutjämnning (BIS) ¹	22,4 (1,96 %)	22,4 (1,96 %)
Bostadsaktier	0,2	2,5
Övriga aktier och andelar	0,1	0,1
Summa	22,7	25,0
Kalkylmässig andel av värdepapperscentralens fond		
	0,3	0,3
Pensionsåtaganden		
Finlands Banks pensionsåtaganden ²	554,9	554,8
– därav täckt genom avsättningar	589,2	596,4
Finlands Banks intressekontor		
Inlåning	0,2	21,4
Utlåning	0,1	3,0

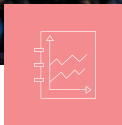
1 Inom parentes Finlands Banks relativa ägarandel av utelöpande BIS-aktier.

2 Siffran för 2019 inkl. indexhöjningen av pensioner och fribrev 1.1.2020.

Finlands Banks fastigheter

Fastighet	Adress	Byggnadsår	Volym ca m ³
Helsingfors	Fredsgatan 16	1883/1961/2006	52 108
	Fredsgatan 19	1954/1981	40 487
	Snellmansgatan 6 ¹	1857/1892/2001	23 600
	Snellmansgatan 2 ¹	1901/2003	3 225
	Ramsöuddsvägen 34	1920/1983/1998	4 800
Uleåborg	Kajaaninkatu 8	1973	17 230
Vanda	Säkerhetsdalsvägen 1	1979	334 243
Enare	Saariseläntie 9	1968/1976/1998	6 100

¹ Överfört till Finlands Banks pensionsfond 1.1.2002.

Noter om riskhanteringen

31.12.2019

Riskhantering och riskkontroll inom tillgångsförvaltningen

Investeringsverksamheten exponeras för risker som banken söker identifiera, mäta och begränsa genom riskhantering. Finlands Bank använder allmänt tillämpliga riskhanteringsmetoder, marknads- och kreditriskmodeller och känslighetsanalyser.

För riskhanteringen av investeringsverksamheten vid Finlands Bank svarar administrativa avdelningens byrå för riskkontroll och extern redovisning i samarbete med avdelningen för marknadsoperationer. Riskkontrollen av investeringsverksamheten och avkastnings- och riskrapporteringen är förlagda till administrativa avdelningens byrå för riskkontroll och extern redovisning.

Rapporter om riskerna i investeringsverksamheten lämnas dagligen till den operativa personalen inom investeringsverksamheten och månatligen till direktionen. Avkastningsrapporter lämnas varje månad till den direktionsmedlem som svarar för investeringsverksamheten. Marknadskommittén behandlar avkastningen fyra gånger om året under ledning av den direktionsmedlem som svarar för investeringsverksamheten. Direktionen diskuterar risker och avkastning två gånger om året. Förseelser mot risklimiters rapporteras omedelbart. En utförlig rapport om samlade finansiella risker läggs fram för direktionen fyra gånger om året.

Beslutsstruktur i tillgångsförvaltning och riskhantering och separata riskkommittéer

Beslut om tillgångsförvaltning och riskhantering fattas av Finlands Banks direktion, marknadskommittén och i operativa frågor även av investeringsgruppen och riskgruppen.

Finlands Banks direktion beslutar om målen för investeringsverksamheten och om investeringspolicyn samt om principerna för riskhantering. Direktionen fattar beslut om bland annat omfattningen av bankens finansiella tillgångar och valutareserven, valutfördelningen av reserven, den strategiska allokeringen av investeringsportföljen enligt investeringskategori, de tillåtna variationsgränserna per investeringskategori i investeringsverksamheten och storleken på ränte- och kreditriskerna. Direktionen fastställer också maximigränserna för kreditrisklimiterna.

Marknadskommittén fattar de detaljerade besluten om tillgångsförvaltningen och riskhanteringen inom de ramar som fastställts av direktionen. Kommittén fastställer bland annat kriterierna för motparter och emittenter och de exakta kreditrisklimiterna. Ordförande och beslutsfattare i marknadskommittén är den direktionsmedlem som svarar för Finlands Banks egna investeringar.

Investeringsgruppens och riskgruppens arbete går huvudsakligen ut på att bereda ärenden för behandling i beslutsorganen. Investeringsgruppen fattar dessutom de interna besluten på avdelningen för marknadsoperationer och samordnar ärenden som är gemensamma för investerings- och riskhanteringsorganisationerna. Avdelningschefen för marknadsoperationer är ordförande och beslutsfattare i investeringsgruppen. Ordförande och beslutsfattare i riskgruppen är chefen för administrativa avdelningens byrå för riskkontroll och extern redovisning.

Finlands Bank har en kommitté för ekonomiska risker som är oberoende av tillgångsförvaltningen och som har till uppgift att stödja direktionen genom att kontrollera och analysera de ekonomiska riskerna i Finlands Banks balansräkning. Kommittén är inte ett beslutsorgan utan ger rekommendationer och hänskjuter vid behov ärenden till direktionen för kännedom och beslut. Ordförande för kommittén är den direktionsmedlem som svarar för riskkontrollen.

Utöver kommittén för ekonomiska risker har Finlands Bank också en kommitté för operativa risker och cyberrisker. Denna kommitté ska bedöma nivån på riskhanteringen av bankens operativa risker och cyberrisker och ge råd och rekommendationer för utveckling av riskhanteringen. Kommittén är i likhet med kommittén för ekonomiska risker inte ett beslutsorgan utan ger rekommendationer och hänskjuter vid behov ärenden till direktionen för kännedom och beslut. Ordförande för kommittén för operativa risker och cyberrisker är den direktionsmedlem som svarar för riskkontrollen.

Risktal och fördelningar

Obligationer och inlåning i Finlands Banks finansiella tillgångar efter kreditbetyg¹

Kreditbetyg	31.12.2019	31.12.2018
	Mn euro	Mn euro
AAA	1 956	2 783
AA+	2 936	2 846
AA	454	942
AA-	95	169
A+	1 412	1 265
A	204	224
A-	77	135
BBB+	54	59
BBB	-	-
BBB-	-	-
Under BBB-	-	-
Utan kreditbetyg	-	-
Summa	7 188	8 424

¹ Säkerställda obligationer har klassificerats enligt värdepapperets kreditbetyg, inte emittentens kreditvärdighet. Centralbanken i Japan klassificeras enligt kreditbetyget för staten.

På grund av avrundning stämmer inte alltid totalsummorna.

Källa: Finlands Bank.

Obligationer och inlåning i Finlands Banks finansiella tillgångar efter emittentens/motpartens hemland (till marknadsvärde)

Land eller område	31.12.2019	31.12.2018
	Mn euro	Mn euro
Euroområdet	918	2400
Tyskland	502	1 026
Frankrike	215	617
Nederländerna	101	357
Österrike	74	214
Finland	27	134
Belgien	–	52
Övriga Europa	1 050	1 103
Sverige	467	454
Storbritannien	294	336
Norge	156	196
Danmark	111	80
Schweiz	22	37
Amerika	3 708	3 497
USA	2 926	2 704
Kanada	782	793
Asien och Stillahavsområdet	1 324	1 199
Japan	1 185	975
Australien	130	190
Sydkorea	9	–
Singapore	–	33

Land eller område	31.12.2019	31.12.2018
	Mn euro	Mn euro
Internationella institutioner	187	224
Summa	7 188	8 424

På grund av avrundning stämmer inte alltid mellan- och slutsummorna.

Källa: Finlands Bank

Finlands Banks finansiella tillgångars känslighet för marknadsförändringar

Mn euro	2019	2018
Värdeförändring i Finlands Banks finansiella tillgångar vid en appreciering av euron med 15 % mot valutorna och guldet i valutareserven per 31.12.	-1 150	-1 006
Värdeförändring i Finlands Banks finansiella tillgångar vid en räntehöjning på 1 % från ställningen per 31.12.	-148	-151
Värdeförändring i Finlands Banks aktiefonder vid en nedgång i aktiefondernas värde med 25 %	-270	-183

Källa: Finlands Bank

Allokering av Finlands Banks portfölj av räntebärande värdepapper vid slutet av 2019

Portfölj av räntebärande värdepapper	Allokering vid årets slut (%)
Statsobligationer	61,5
Obligationer utgivna av statsbundna institutioner	20,9
Säkerställda obligationer	9,2
Företagsobligationer	7,8
Kontanter	0,6
Summa	100,0

Källa: Finlands Bank.

Definitioner och begrepp

- Med **marknadsrisk** avses risken för att nettovärdet av tillgångarna sjunker på grund av förändringar i marknadspriser, som kan vara till exempel förändringar i räntor, valutakurser, priset på guld eller aktiekurser, då risken kallas ränterisk, valutakursrisk, guldprisrisk respektive aktierisk.
- Med **kreditrisk** avses risken för ekonomisk förlust till följd av att kreditbetyget för motparten i en ekonomisk transaktion eller emittenten av värdepapper förändras eller att motparten eller emittenten blir insolvent.
- Med **likviditetrisk** avses att tillgångar inte kan tas i bruk vid behov eller omsättas i likvida medel utan extra kostnader.
- Med **operativ risk** avses risken för extra kostnader eller förluster till följd av otillräckliga eller misslyckade interna processer eller på grund av medarbetare, system eller externa faktorer.
- **Investeringsportföljen** består av en räntebärande portfölj i utländsk valuta och en räntebärande portfölj i euro samt långsiktiga investeringar. Dess syfte är att säkerställa de finansiella tillgångarnas värde och Finlands Banks förmåga att även i framtiden uppfylla sina skyldigheter.
- **Valutareseren** består av valutainvesteringar och andra fordringar i utländsk valuta som inte skyddas separat. I den ingår en räntebärande portfölj i utländsk valuta och nettofordringar på Internationella valutafonden (IMF).
- Med **kontanter** avses kortfristiga banktillgodohavanden med eller utan säkerheter.
- **Modifierad duration** är ett mått på ränterisk som anger hur mycket värdet på en investering, eller investeringar, i räntebärande instrument förändras när räntorna förändras något. När den modifierade durationen är till exempel 2 och räntorna stiger med 1 %, sjunker värdet på investeringar i räntebärande instrument med 2 %.
- Med ett **VaR-värde** vid en viss konfidensgrad avses en sådan förlust att en större förlust efter en given tid realiserar med en sannolikhet som motsvarar den aktuella konfidensgraden. Om till exempel VaR-värdet med en dags horisont och konfidensgraden 99 % är 3 miljoner euro, betyder det att det i dag med 1 % sannolikhet realiserar ett resultat som är sämre än en förlust på 3 miljoner euro (och med 99 % sannolikhet ett resultat som är bättre).
- Ett **ES-värde** (Expected Shortfall) vid en viss konfidensgrad anger storleken av den väntade förlusten då förlustnivån enligt VaR-värdet vid motsvarande konfidensgrad överskrider. Ett ES-värde på till exempel 99 % medför en genomsnittlig förlust på 1 % om en risk realiserar.

Grund för uttalandet

Vi har utfört vår revision i enlighet med god revisionsssed i Finland. Våra skyldigheter enligt god revisionsssed beskrivs närmare i avsnittet Revisorns skyldigheter vid revision av bokslutet.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för våra uttalanden.

Oberoende

Vi är oberoende i förhållande till Finlands Bank enligt de etiska kraven i Finland som gäller den av oss utförda revisionen och vi har i övrigt fullgjort vårt yrkesetiska ansvar enligt dessa.

Finlands Banks direktions ansvar för bokslutet

Finlands Banks direktion ansvarar för upprättandet av bokslutet och för att bokslutet ger en rättvisande bild av bankens ekonomiska ställning och av resultatbildningen i enlighet med bestämmelser om upprättande av bankens bokslut samt uppfyller de lagstadgade kraven. Finlands Banks direktion ansvarar även för den interna kontroll som den bedömer är nödvändig för att upprätta ett bokslut som inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel.

Vid upprättandet av bokslutet ansvarar Finlands Banks direktion för bedömningen av bankens förmåga att fortsätta verksamheten. Den upplyser, när så är lämpligt, om förhållanden som kan påverka förmågan att fortsätta verksamheten och att använda antagandet om fortsatt drift. Antagandet om fortsatt drift tillämpas dock inte om man avser att likvidera banken, upphöra med verksamheten eller inte har något realistiskt alternativ till att göra något av detta.

Revisorns skyldigheter vid revision av bokslutet

Våra mål är att uppnå en rimlig grad av säkerhet om huruvida bokslutet som helhet innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel, och att lämna en revisionsberättelse som innehåller våra uttalanden. Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men är ingen garanti för att en revision som utförts enligt god revisionsssed alltid kommer att upptäcka en väsentlig felaktighet om en sådan finns. Felaktigheter kan uppstå på grund av oegentligheter eller fel och anses vara väsentliga om de enskilt eller tillsammans rimligen kan förväntas påverka de ekonomiska beslut som användare fattar med grund i bokslutet.

Som del av en revision enligt god revisionsssed använder vi professionellt omdöme och har en professionellt skeptisk inställning under hela revisionen. Dessutom:

- identifierar och bedömer vi riskerna för väsentliga felaktigheter i bokslutet, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel, utformar och utför granskningsåtgärder bland annat utifrån dessa risker och inhämtar revisionsbevis som är tillräckliga och ändamålsenliga för att utgöra en grund för våra uttalanden. Risker för att inte upptäcka en väsentlig felaktighet till följd av oegentligheter är högre än för en väsentlig felaktighet som beror på fel, eftersom oegentligheter kan innefatta agerande i maskopi, förfalskning, avsiktliga utelämnanden, felaktig information eller åsidosättande av intern kontroll.
- skaffar vi oss en förståelse av den del av bankens interna kontroll som har betydelse för vår revision för att utforma granskningsåtgärder som är lämpliga med hänsyn till omständigheterna, men inte för att uttala oss om effektiviteten i den interna kontrollen.
- utvärderar vi lämpligheten i de redovisningsprinciper som används och rimligheten i ledningens uppskattningar i redovisningen och tillhörande upplysningar.
- drar vi en slutsats om lämpligheten i att Finlands Banks direktion använder antagandet om fortsatt drift vid upprättandet av bokslutet. Vi drar också en slutsats, med grund i de inhämtade revisionsbevisen, om huruvida det finns någon väsentlig osäkerhetsfaktor som avser sådana händelser eller förhållanden som kan leda till betydande tvivel om bankens förmåga att fortsätta verksamheten. Om vi drar slutsatsen att det finns en väsentlig osäkerhetsfaktor, måste vi i revisionsberättelsen fästa uppmärksamheten på upplysningarna i bokslutet om den väsentliga osäkerhetsfaktorn eller, om sådana upplysningar är otillräckliga, modifiera uttalandet om bokslutet. Våra slutsatser baseras på de revisionsbevis som inhämtas fram till datumet för vårt uttalande. Dock kan framtida händelser eller förhållanden göra att banken inte längre kan fortsätta verksamheten.
- utvärderar vi den övergripande presentationen, strukturen och innehållet i bokslutet, däribland upplysningarna, och om bokslutet återger de underliggande transaktionerna och händelserna på ett sätt som ger en rättvisande bild..

Vi kommunicerar med dem som har ansvar för bankens styrning avseende, bland annat, revisionens planerade omfattning och inriktning samt tidpunkten för den, samt betydelsefulla iakttagelser under revisionen, däribland betydande brister i den interna kontrollen som vi identifierat under revisionen.

Helsingfors den 28 februari 2020
PricewaterhouseCoopers Oy
revisionsammanslutning
Jukka Paunonen
CGR